

Pecyn Cyhoeddus

Cyngor Sir
CEREDIGION
County Council

Neuadd Cyngor Ceredigion, Penmorfa,
Aberaeron, Ceredigion SA46 0PA
ceredigion.gov.uk

18 Mai 2023

Annwyl Syr / Fadam

Ysgrifennaf i'ch hysbysu y cynhelir Cyfarfod o Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach yn Hybrid/Siambwr y Cyngor - Penmorfa, Dydd Mercher, 24 Mai 2023 am 10.00 am i drafod y materion canlynol:

- 1. Croeso ac Ymddiheuriadau**
- 2. Datgelu buddiant personol (gan gynnwys datganiadau chwipio)
Atgoffir aelodau am eu cyfrifoldeb personol yn datgan unrhyw fudd personol a budd sydd yn rhagfarnu yn gysylltiedig â materion a gynhwysir yn yr agenda hwn yn unol â darpariaethau Deddf Llywodraeth Leol 2000, Cyfansoddiad y Cyngor a Chod Ymddygiad Aelodau. Yn ogystal, mae'n rhaid i Aelodau ddatgan unrhyw chwip plaid gwaharddedig a roddwyd ar Aelod yng nghyswllt y cyfarfod yn ôl Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011.**
- 3. Cyflwyno Cynllun Gweithredu yn dilyn Arolygiad Gwerthuso Perfformiad Arolygiaeth Gofal Cymru (Tudalennau 3 - 30)**
- 4. Trefniadau Cenedlaethol Mabwysiadu a Maethu (Tudalennau 31 - 94)**
- 5. Trosolwg Gofal Cartref (Tudalennau 95 - 122)**
- 6. Strategaeth Gorllewin Cymru ar Famolaeth a'r Blynyddoedd Cynnar (Tudalennau 123 - 132)**
- 7. I gadarnhau cofnodion y cyfarfod diwethaf ac ystyried unrhyw faterion sy'n codi (Tudalennau 133 - 138)**
- 8. I gonsidro Rhaglen Gwaith y Pwyllgor (Tudalennau 139 - 144)**

Atgoffir yr Aelodau y dylent lofnodi'r Gofrestr Bresenoldeb

Darperir Gwasanaeth Cyfieithu ar y Pryd yn y cyfarfod hwn ac mae croeso i'r sawl a fydd yn bresennol ddefnyddio'r Gymraeg neu'r Saesneg yn y cyfarfod.

Yn gywir

Miss Lowri Edwards

Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democrataidd

**At: Gadeirydd ac Aelodau Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach
Weddill Aelodau'r Cyngor er gwybodaeth yn unig.**

CYNGOR SIR CEREDIGION

ADRODDIAD I'R: Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach

DYDDIAD: 24 Mai 2023

LLEOLIAD: Siambr y Cyngor/Hybrid

TEITL: Cyflwyno Cynllun Gweithredu yn dilyn Arolygiad
Gwerthuso Perfformiad Arolygiaeth Gofal Cymru

PWRPAS YR ADRODDIAD:

1. Rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor Craffu am y camau sy'n cael eu cymryd i fynd i'r afael â'r gwelliannau sydd wedi'u cynnwys yn Adroddiad Arolygiaeth Gofal Cymru yn dilyn yr Arolygiad Gwerthuso Perfformiad a gynhaliwyd rhwng 27 Chwefror 2023 a 10 Mawrth 2023.
2. Cydnabod y cryfderau sydd wedi'u cynnwys yn yr adroddiad.
3. Cytuno ar yr amserlen ar gyfer adolygu'r Cynllun Gweithredu.

RHESWM Y MAE'R PWYLLGOR CRAFFU WEDI GOFYN AM YR ADRODDIAD HWN:

Cafodd y Cynllun Gweithredu ei baratoi er mwyn ymateb i'r hyn sydd wedi'i gynnwys yn adroddiad yr Arolygiad. Mae'r Cynllun Gweithredu yn amlinellu'r camau gweithredu arfaethedig ac mae'r camau hyn yn awr yn cael eu cyflwyno gerbron y Pwyllgor Craffu fel y gall yr Aelodau daro golwg trostynt.

CEFNDIR:

Cynhaliodd Arolygiaeth Gofal Cymru werthusiad trylwyr o berfformiad y Gwasanaethau Oedolion a'r Gwasanaethau Plant rhwng 27 Chwefror 2023 a 10 Mawrth 2023.

Yn unol â'n dyletswyddau o dan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, roedd yr arolygiad yn gwerthuso'r meysydd canlynol:
Pobl - Llais a Rheolaeth, Atal, Llesiant a Phartneriaeth.

Roedd pum arolygydd yn rhan o'r arolygiad a gynhaliwyd yn rhithiol ac wyneb yn wyneb.

Roedd 114 o unigolion yn rhan o'r broses o gasglu tystiolaeth gan gynnwys y swyddogion, yr Aelodau Etholedig, y defnyddwyr gwasanaeth, gofawyr, sefydliadau statudol a sefydliadau partneriaethol yn y trydydd sector.

Tudalen 4

Rhoddwyd y cyfle i'r defnyddwyr gwasanaeth a'r staff gyflwyno ymatebion ar-lein i arolwg Arolygiaeth Gofal Cymru fel y gallent roi eu barn am eu profiadau ar draws y gwasanaeth Llesiant Gydol Oes.

Yn ogystal â'r gwaith o archwilio'r ffeiliau achosion, craffwyd ar y prif bolisiâu a datblygiadau. Roedd hyn yn cynnwys y ffeiliau gorchwyllo, y Polisi diwygiedig ynghylch Canmoliaethau a Chwynion, y Fframwaith Sicrwydd Ansawdd drafft, yr ymgynghoriad ynghylch Therapi Galwedigaethol a'r strwythurau diwygiedig o ran Diogelu a Llesiant Meddyliol a Phorth Cymorth Cynnar. Arsylwyd ar gyfarfodydd strategol a gweithredol ar-lein ac wyneb yn wyneb.

Rhoddwyd pwyslais ar brofiadau'r plant, y gofalwyr a'r teuluoedd a'r modd yr oedd y gwasanaeth yn gwrandao ar eu safbwyntiau. Roedd yr Arolygwyr am weld bod y defnyddwyr gwasanaeth yn cymryd rhan yn yr asesiadau a'r cynlluniau a'u bod yn cael y cyfle i gyfathrebu eu gofynion gofal eu hunain.

Roedd yr Arolygwyr hefyd yn awyddus i ddeall a gwerthfawrogi buddion y model Llesiant Gydol Oes.

Rhoddodd yr Arolygiaeth adborth ar lafar ar 16 Mawrth 2023 a derbyniwyd fersiwn ddrafft o'r adroddiad ysgrifenedig ar 6 Ebrill 2023. Cyflwynodd yr Awdurdod Lleol ymateb ffurfiol i'r adroddiad drafft ar 21 Ebrill 2023.

Nid oedd yr Awdurdod Lleol yn ystyried bod angen gwneud unrhyw newidiadau mawr i'r materion a oedd wedi'u nodi yn yr adroddiad gan fod y cynnwys yn debyg iawn i'r adborth a gawsom ar lafar.

Yn ystod yr Arolygiad, ni nodwyd yr un maes lle nad oeddem yn cydymffurfio â'r gofynion.

Roedd Cynllun Gweithredu bellach wedi'i ffurfio er mwyn ymateb i'r gwelliannau yr oedd Arolygiaeth Gofal Cymru yn eu hargymell yn yr adroddiad.

Roedd mwyafrif helaeth y camau gweithredu eisoes ar waith gan fod y materion a nodwyd gan Arolygiaeth Gofal Cymru eisoes yn cael sylw cyn i'r arolygiad ddechrau.

Roedd y meysydd yr oeddem yn ceisio eu gwella i'w gweld yn ein tystiolaeth i'r Arolygiaeth cyn i'r arolygiad ddechrau a chyn i'r adroddiad terfynol gael ei lunio.

Mae'r Cynllun Gweithredu sydd ynghlwm wrth yr adroddiad hwn yn canolbwyntio ar y meysydd y mae angen eu gwella. Serch hynny, rydym wedi ceisio sicrhau cydbwysedd yn y ddogfen hon gan amlinellu'r gwelliannau y mae angen eu gwneud a'r cryfderau sydd wedi'u nodi yn yr adroddiad ym mhob un o'r pedwar maes a arolygwyd.

Mae disgwyl y bydd adroddiad Arolygiaeth Gofal Cymru yn cael ei gyhoeddi ar 18 Mai 2023.

LLESIANT CENEDLAETHAU'R DYFODOL:

Tudalen 5

A gwblhawyd Asesiad Effaith Integredig? Naddo
Os naddo, nodwch pam

Crynodeb: Nid oes dim newidiadau yn cael eu cynnig i'r gwasanaethau sydd eisoes wedi'u nodi yn y Cynllun Gweithredu.

Hirdymor:	Ddim yn berthnasol
Integreiddio:	Ddim yn berthnasol
Cydweithio:	Ddim yn berthnasol
Cynnwys:	Ddim yn berthnasol
Atal:	Ddim yn berthnasol

ARGYMHELLION:

Bod y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach yn derbyn y Cynllun Gweithredu drafft, sydd wedi'i lunio i fynd i'r afael â'r materion a nodwyd yn adroddiad Arolygiaeth Gofal Cymru, a'i fod yn ystyried bod yr hyn sydd wedi'i gynnwys ynddo yn ymateb cymesur i'r argymhellion yn yr adroddiad.

Bod y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach yn monitro'r Cynllun Gweithredu ar ôl chwe mis ac ar ôl blwyddyn er mwyn sicrhau bod cynnydd yn cael ei wneud a bod y momentwm yn cael ei gynnal hyd nes y bydd y gwaith wedi'i gwblhau.

RHESWM DROS YR ARGYMHELLION:

Sicrhau bod y gwelliannau priodol yn cael eu gwneud yn unol â gofynion Arolygiaeth Gofal Cymru fel y gellir parhau i weithredu gwasanaeth cadarn a diogel.

Enw Cyswllt:	Audrey Somerton-Edwards
Swydd:	Swyddog Arweiniol Corfforaethol Dros Dro: Porth Cynnal a Chyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol.
Dyddiad yr adroddiad:	10 Mai 2023

Arolygiad Gwerthuso Perfformiad o Gyngor Sir Ceredigion

Tudalen 7

This document is also available in English.
Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.

Cyflwyniad

Cynhaliodd Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC) arolygiad gwerthuso perfformiad o Wasanaethau Cymdeithasol Cyngor Sir Ceredigion (yr awdurdod lleol) ym mis Mawrth 2023. Diben yr arolygiad hwn oedd adolygu perfformiad yr awdurdod lleol wrth gyflawni dyletswyddau a swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol yn unol â'r ddeddfwriaeth, ar ran Gweinidogion Cymru.

Gwnaethom geisio ateb y cwestiynau canlynol yn unol ag egwyddorion Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 (Deddf 2014).

1. Pobl – llais a rheolaeth

I ba raddau y mae'r awdurdod lleol yn sicrhau bod pob unigolyn yn bartner cyfartal sydd â llais, dewis a rheolaeth dros ei fywyd ac sy'n gallu cyflawni'r hyn sy'n bwysig iddo?

Mae arweinyddiaeth effeithiol yn amlwg ar bob lefel, gyda gweithlu cymwys, hynod fedrus yn cael ei gefnogi i weithio tuag at weledigaeth a rennir?

2. Atal

I ba raddau y mae'r awdurdod lleol yn sicrhau y caiff yr angen am ofal a chymorth ei leihau i'r eithaf ac y caiff anghenion eu hatal rhag dwysáu, gan sicrhau y cyflawnir y canlyniadau gorau posibl i bobl?

I ba raddau y mae'r awdurdod lleol yn hyrwyddo cydnerthedd o fewn cymunedau ac mae pobl yn cael eu helpu i gyrraedd eu potensial drwy annog a helpu pobl sydd angen gofal a chymorth, gan gynnwys gofalwyr, i ddysgu, datblygu a chymryd rhan mewn cymdeithas?

3. Llesiant

I ba raddau y mae'r awdurdod lleol yn sicrhau y caiff pobl eu diogelu rhag camdriniaeth, esgeulustod ac unrhyw fathau eraill o niwed?

I ba raddau y mae pobl yn cael eu helpu i reoli eu llesiant a gwneud eu penderfyniadau gwybodus eu hunain fel y gallant gyrraedd eu potensial llawn a byw'n annibynnol cyhyd â phosibl?

4. Partneriaethau

I ba raddau y gall yr awdurdod lleol fodloni ei hun bod partneriaethau effeithiol ar waith i gomisiynu a chyflawni canlyniadau cynaliadwy, o ansawdd uchel a chwbl integredig i bobl?

Tudalen 9

4

A yw pobl yn cael eu hannog i gyfrannu at ddylunio a darparu eu gofal a'u cymorth fel partneriaid cyfartal?

Canolbwyntiodd yr arolygiad hwn ar effeithiolrwydd gwasanaethau a threfniadau'r awdurdod lleol i helpu pobl a'u hamddiffyn. Roedd cwrpas yr arolygiad yn cynnwys:

- Gwerthuso profiad oedolion a phlant ar adeg yr arolygiad gwerthuso perfformiad.
- Gwerthuso profiad pobl a'r canlyniadau y maent yn eu cyflawni drwy eu cysylltiad â gwasanaethau.
- Tystiolaeth o'r gwersi a ddysgwyd gan yr awdurdod lleol a'i bartneriaid o brofiadau diweddar a chynlluniau i ddatblygu a gwella gwasanaethau.
- Ystyried sut mae'r awdurdod lleol yn rheoli cyfleoedd a risgiau wrth gynllunio a darparu gofal cymdeithasol ar lefelau unigol, gweithredol a strategol.

1. Crynodeb

- 1.1. Ar hyn o bryd, mae'r awdurdod lleol yn yr ail flwyddyn o'i strategaeth drawsnewid bum mlynedd o dan ei raglen Llesiant Gydol Oes (LIGO). Mae'r model yn canolbwyntio ar ymyrryd yn gynnar, atal a llesiant, gan geisio lleihau'r gofyn am wasanaethau statudol. Mae'r model wedi'i drefnu o amgylch tri Phorth – y Porth Cymorth Cynnar (PCC) sef y gwasanaethau cymorth cynnar ac atal, y Porth Gofal (PG) sy'n gyfrifol am frysbenneu ac asesu, ymyriadau tymor byr a diogelu, a'r Porth Cynnal (PC) sy'n ymgorffori'r elfen gofal a chymorth wedi'u cynllunio o wasanaethau cymdeithasol. Mae'r rhaglen yn rhan allweddol o un o amcanion corfforaethol ehangach yr awdurdod lleol, sef creu cymunedau gofalgar ac iach, fel yr amlinellir yn ei Gynllun Corfforaethol 2022-2027.
- 1.2. Mae'r model LIGO yn gweithredu ar sail 'pob oedran'. Y weledigaeth yw y bydd timau yn gallu ystyried anghenion y teulu cyfan a gweithio ar draws y gwasanaethau oedolion a'r gwasanaethau plant, ond gyda chydabyddiaeth bydd angen i rai ymarferwyr gadw arbenigedd.
- 1.3. Yn yr un modd â llawer o awdurdodau lleol yng Nghymru, mae Cyngor Sir Ceredigion yn wynebu cyfnod heriol mewn perthynas â darparu gofal cymdeithasol. Mae llawer o'r pwysau a wynebier gan yr awdurdod lleol yn adlewyrchu materion cenedlaethol gan gynnwys lefelau uchel o alw a phobl ag anghenion mwy cymhleth, gan gynnwys effaith yr argyfwng 'costau byw'.
- 1.4. Roedd diffygion difrifol yn y gweithlu o ran recriwtio a chadw gweithwyr cymdeithasol a therapyddion galwedigaethol ac absenoldeb ymhlith staff wedi arwain at gollu staff profiadol a dibyniaeth ormodol ar weithwyr cymdeithasol newydd gymhwyso a gweithwyr cymdeithasol o asiantaethau. Mae cefnogaeth gorfforaethol a gwleidyddol

cadarn ar gael i'r gwasanaethau cymdeithasol yng Ngheredigion. Cynhaliwyd yr arolygiad ar adeg pan oedd uwch-arweinwyr, rheolwyr a gwleidyddion wedi cydnabod y camau gweithredu a'r adnoddau sylweddol y byddai eu hangen i sicrhau y gallai'r awdurdod lleol gyflawni'r holl gyfrifoldebau statudol o ran diogelu plant. Comisiynodd yr awdurdod lleol Dîm Gofal a Reolir a oedd yn cynnwys saith gweithiwr cymdeithasol, rheolwr tîm a gweinyddydd er mwyn darparu capasiti ychwanegol. Yn ogystal, caiff gweithwyr asiantaeth eu defnyddio i ymgymryd â swyddi gwag yn y timau oedolion. Yn yr un modd er mwyn sicrhau bod pobl yn cael y cymorth cywir ar yr adeg gywir mae asesiadau therapi galwedigaethol yn eu cwblhau ar sail contract allanol.

- 1.5. Ers comisiynu tîm gofal a reolir, mae'r rhan fwyaf o blant a phobl ifanc bellach yn cael cefnogaeth a gwasanaethau gan yr awdurdod lleol mewn modd amserol ac yn eu dewis iaith, maent yn cael eu cefnogi i gynnal eu diogelwch a'u llesiant a chaiff eu lleisiau eu clywed.
- 1.6. Ceir uwch-arweinyddiaeth gref o fewn y gwasanaethau cymdeithasol. Dywedodd staff, rhanddeiliaid a phartneriaid wrthym fod yr uwch-arweinwyr yn weladwy, yn hygyrch, yn gefnogol ac yn hawdd mynd atynt. Dengys yr adborth a gasglwyd gennym ddiwylliant sy'n canolbwyntio ar lesiant, meithrin a chynnal cydberthnasau, a sicrhau canlyniadau diogel i bobl.
- 1.7. Mae cynlluniau ar waith i atgyfnerthu'r arfer o ddefnyddio Arwyddion Diogelwch ('Signs of Safety' neu 'SOS' yn Saesneg) fel model i ategu'r strategaeth LIGO. Nod yr hyfforddiant SOS yw creu sylfaen gref er mwyn datblygu, gwella a myfyrio ymhellach ar ymarfer gwaith cymdeithasol. Er bod y weledigaeth strategol yn glir, a bod hyfforddiant wedi'i gwblhau cyn y pandemig, mae angen gwneud rhagor o waith cyn y bydd wedi'i rhoi ar waith yn llawn. Cydnabyddir bod y cyfnod adfer yn dilyn COVID-19, heriau recriwtio, natur fregus y gweithlu a'r cynnydd o ran galw oll wedi effeithio ar y broses o roi'r LIGO ar waith.
- 1.8. Mae'r awdurdod lleol yn dangos ffocws cryf ar weithio mewn partneriaeth. Clywsom am frwdfrydedd a pharodrwydd i gydweithio ar lefel strategol a gwelsom enghreifftiau lle y bu trefniadau o'r fath o fudd i bobl.

Canfyddiadau allweddol a thystiolaeth

Cyflwynir canfyddiadau allweddol ac enghreifftiau o dystiolaeth isod yn unol â phedair egwyddor Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014.

2. Pobl – Llais a Dewis

Cryfderau:

Tudalen 11

6

- 2.1. I lawer o bobl, caiff eu lleisiau eu clywed a chaiff eu canlyniadau personol eu cofnodi. Roedd enghreifftiau lle roedd ymarferwyr yn gweithio mewn ffordd gydweithredol a chyson â phobl i gefnogi'r pethau sy'n bwysig iddynt. Dywedodd y bobl y gwnaethom siarad â nhw eu bod wedi cael eu deall, bod eu llais wedi cael ei glywed a bod trefniadau cyfathrebu effeithiol a rheolaidd ar waith. Dywedodd 82% o'r bobl a ymatebodd i'n harolwg pobl fod yr awdurdod lleol wedi eu trin ag urddas a pharch drwy'r amser neu'r rhan fwyaf o'r amser.
- 2.2. Gall pobl gyfathrebu yn eu dewis iaith. Roedd tystiolaeth bod y Cynnig Rhagweithiol yn cael ei ddarparu, ac roedd rheolwyr yn hyderus bod digon o ymarferwyr sy'n siarad Cymraeg i roi'r Cynnig Rhagweithiol ar waith.
- 2.3. Roedd gwasanaethau eirioli yn cael eu hystyried a'u cynnig mewn modd rhagweithiol, yn enwedig yng nghyd-destun cynadleddau amddiffyn plant ac adolygiadau ar gyfer plant sy'n derbyn gofal gan yr awdurdod lleol. Mae'r ffaith bod y gwasanaethau hyn ar gael yn hwylus yn gryfder sy'n parhau o'n gwriad sicrwydd blaenorol yn 2021. Mae eiriolwyr yn mynychu fforymau gwneud penderfyniadau yn rheolaidd er mwyn cyfleu safbwyntiau'r plant. Dywedodd rhai plant sy'n derbyn gofal wrthym am anawsterau roeddent yn eu cael weithiau wrth gael cymorth ac am ddiffyg tryloywder ynghylch eu hawliau a'u hawliadau. Roedd rhai o'r plant yn teimlo eu bod yn gwneud penderfyniadau heb gymorth ar adegau allweddol yn eu bywydau. Gall fod angen atgyfnerthu'r maes hwn ymhellach. Yn y gwasanaethau oedolion, roedd tystiolaeth bod pobl yn cael eu cefnogi gan eiriolwyr anffurfiol i gymryd rhan mewn penderfyniadau sy'n effeithio arnynt. Mae ymarferwyr yn y gwasanaethau oedolion yn deall pwysigrwydd gwasanaethau eirioli. Nododd y darparwr eirioli ffurfiol efallai, ar adegau gellid bod wedi ei gynnwys yn gynt.
- 2.4. Mae pobl yn cael y cyfle i deilwra a rheoli eu gofal a'u cymorth eu hunain drwy ddefnyddio taliadau uniongyrchol. Fodd bynnag, yn yr un modd ag awdurdodau lleol eraill ledled Cymru, mae'n anodd recriwtio cynorthwywyr personol i roi cymorth drwy daliadau uniongyrchol. Clywsom sut mae'r gwasanaeth wrthi'n ceisio recriwtio cynorthwywyr personol newydd drwy wefan a system feddalwedd newydd.
- 2.5. Mae gan Geredigion weithlu ymroddedig sy'n ymateb i lwyth gwaith cynyddol o ran cymhlethdod ac o ran nifer yr achosion. Cyfeiriodd 77% o'r unigolion a ymatebodd i'n harolwg staff dienw at yr heriau hyn, ond gan nodi eu bod yn cael eu cefnogi'n dda gan eu cydweithwyr a'u rheolwyr. Clywsom hefyd fod y staff yn gwerthfawrogi hygyrchedd uwch-reolwyr. Dywedodd 74% o'r staff eu bod yn gallu ymdopi â'u llwythi gwaith.
- 2.6. Mewn ymateb i'r heriau y mae'r awdurdod lleol yn eu hwynebu wrth recriwtio gweithwyr cymdeithasol cymwysedig, ceir ffocws ar ymdrechion i ddatblygu aelodau o staff mewnol. Yn galonogol, clywsom fod yr awdurdod lleol wedi bod yn gweithio'n agos â Phrifysgol Aberystwyth i geisio creu cwrs gwaith cymdeithasol i hyfforddi'r

6

gweithlu sydd ei angen ar gyfer y dyfodol. At hynny, nodwn fod yr awdurdod lleol yn rhoi ystyriaeth ofalus i gyflogi gweithwyr o dramor. Byddent eisiau i'r gweithwyr hynny ymrwymo i ddysgu Cymraeg ac maent yn ymwybodol y bydd angen rhoi cymorth iddynt integreiddio i'r diwylliant lleol.

- 2.7. Roedd y rheolwyr y gwnaethom siarad â nhw yn hyderus eu bod yn meddu ar y sgiliau priodol ac yn cael cymorth i arwain. Penodiad dros dro yw'r unigolyn sy'n ymgymryd â swydd Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol ar hyn o bryd. Mae'r awdurdod yn chwilio am Gyfarwyddwr parhaol er mwyn rhoi gwell sefydlogrwydd i'r uwch-dîm arwain.

Meysydd i'w Gwella:

- 2.8. Dywedodd rhai pobl wrthym, gan gynnwys gofalwyr, fod eu gweithwyr cymdeithasol yn neilltuo amser i siarad â nhw a bod hyn yn eu helpu i feithrin cydberthnasau gwaith da. Cafwyd enghreifftiau o adborth cadarnhaol iawn gan y plant ifancach y gwnaethom siarad â nhw am eu gweithwyr cymdeithasol. Dywedodd un plentyn wrthym "*They are funny and they always talk with us*". Mynegodd rhai o'r plant yr anawsterau roeddent wedi'u cael wrth feithrin cydberthnasau pan fyddai'r gweithwyr cymdeithasol yn newid yn aml. Dim ond 67% o'r bobl a ymatebodd i'n harolwg a ddywedodd eu bod yn teimlo bod eu lleisiau yn cael eu clywed. Yn ogystal, nid oedd lleisiau oedolion yn cael eu cofnodi'n gyson yn yr asesiadau cymesuredd a welsom. **Rhaid i'r awdurdod lleol sicrhau bod lleisiau pobl yn greiddiol i'r gwaith y mae'n ei wneud â phobl.**
- 2.9. Rhaid i'r awdurdod lleol sicrhau bod gofalwyr yn cael gwybod fel mater o drefn am ei hawl i gael asesiad, a bod pob aelod o'r staff yn deall hynny, yn cofnodi hynny ac yn ei hyrwyddo. Gellid adlewyrchu effaith gorfforol, emosiynol, ariannol a seicolegol gofalu yn well yn y cofnodion a chefnogi hynny drwy gynnig asesiad gofalwr pendant. Gwnaethom siarad â grŵp o oedolion a oedd yn ofalwyr ac roedd eu profiadau o gymorth yn gymysg. Siaradodd y rhan fwyaf ohonynt mewn ffordd gadarnhaol am eu cydberthynas â'u gweithiwr cymdeithasol, er y gallem hefyd weld effaith yr oedi wrth aros am ofal cartref ac addasiadau therapi galwedigaethol. Mae'n galonogol gweld y bu cynnydd amlwg yn nifer y gofalwyr sydd wedi ymuno â'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Ofalwyr. **Rhaid i'r awdurdod lleol sicrhau bod ymarferwyr yn cydymffurfio'n gyson â'r ddyletswydd gyffredinol i hyrwyddo llesiant y gofalwr, drwy gynnig asesiadau gofalwyr penodol i bobl er mwyn trafod pa gymorth sydd ei angen arnynt, a chofnodi'r rhesymau dros wrthod asesiad fel mater o drefn.**
- 2.10. Clywsom fod y diffyg darpariaeth seibiannau byr yn cael effaith andwyol ar ganlyniadau pobl ledled Ceredigion. Mae trefnu seibiannau byr ymlaen llaw er mwyn i oedolion sy'n ofalwyr drefnu gwyliau yn anodd iawn, gan fod darparwyr yn fwy tueddol o lenwi lleoedd gwag â phreswylwyr parhaol. Clywsom dro ar ôl tro fod argaeledd gofal seibiant yn broblem yn y gwasanaethau plant, yn enwedig i blant anabl. **Rhaid i'r**

awdurdod lleol gynyddu'r ddarpariaeth seibiannau byr ledled y sir er mwyn helpu i ddiwallu anghenion llesiant rhieni a gofalwyr.

- 2.11. Mae Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol yn ffordd bwysig o hysbysu pobl sy'n byw yng Ngheredigion pa mor dda y mae gwasanaethau gofal cymdeithasol yn cael eu darparu. Nodwn y bu oedi wrth gyhoeddi Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol yr awdurdod lleol yn ystod y ddwy flynedd ddiwethaf. Mae hwn yn faes i'w wella gan fod Rhan 8 o'r Codau Ymarfer ar gyfer Deddf 2014 yn nodi bod yn rhaid i'r cyfarwyddwr gwasanaethau cymdeithasol lunio a chyhoeddi adroddiad blynyddol ynghylch cyflawni swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol yr awdurdod lleol. **Rhaid cyhoeddi'r adroddiad blynyddol cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl diwedd blwyddyn ariannol.**
- 2.12. Yn ystod 2022, cafwyd diffygion difrifol yn nifer y gweithwyr cymdeithasol a'r therapyddion galwedigaethol oherwydd problemau recriwtio a chadw staff, a marchnad hynod gystadleuol. Mae'r awdurdod lleol wedi cymryd camau sylweddol i ymdrin â'r heriau hyn, fel y crybwyllwyd eisoes uchod. Mae hyn wedi arwain at welliant sylweddol yn ei allu i gyflawni ei gyfrifoldebau statudol mewn perthynas â phlant a theuluoedd. Er gwaethaf hyn, mae'r gweithlu mewn sefyllfa fregus o hyd ac mae angen cynllun ymadael o'r trefniant hwn a gomisiynwyd. **Rhaid i'r awdurdod lleol ystyried ei strategaeth ar gyfer y gweithlu yn y dyfodol yn ofalus er mwyn rhoi blaenoriaeth i sicrhau bod ganddo weithlu digonol a chynaliadwy, gyda'r capasiti a'r gallu i gyflawni cyfrifoldebau statudol yn gyson.**
- 2.13. Dywedodd y rhan fwyaf o'r ymarferwyr eu bod yn cael eu goruchwylio'n rheolaidd gan eu rheolwyr. Fodd bynnag, roedd y ffeiliau goruchwylio a welsom yn amrywio o ran cynnwys ac ansawdd. Roedd y trafodaethau i raddau helaeth yn adlewyrchu'r heriau a'r pwysau sy'n gysylltiedig â rhoi cefnogaeth i bobl yn y cyd-destun cyfredol. Nodwyd bod angen gwella'r trefniadau goruchwylio yn ystod ein gwiriad sicrwydd yn 2021. Rydym ar ddeall bod yr awdurdod lleol wedi datblygu polisi goruchwylio yn ddiweddar. **Dylai'r awdurdod lleol sicrhau y caiff ymarfer ei oruchwylio mewn modd cadarn gan y tîm rheoli ac y cynhelir sgysiauw myfyriol, gan gofnodi digon o wybodaeth i ddangos y penderfyniadau a wnaed.**
- 2.14. Roedd yr adborth gan ymarferwyr am ansawdd ac argaeledd hyfforddiant yn amrywiol. Roedd pobl yn canmol effaith yr hyfforddiant craidd, ond gan nodi bod angen hyfforddiant mwy arbenigol i gefnogi rolau penodol. Rydym ar ddeall bod rhaglen hyfforddi yn cael ei datblygu i gefnogi'r model LIGO sy'n cynnwys hyfforddiant rheoli i gefnogi swyddi allweddol. **Rhaid i'r awdurdod lleol sicrhau bod ganddo weithlu cymwys a hyderus.**
- 2.15. Nododd y staff fod cefnogaeth gan gyfoedion o fudd iddynt ac y byddent yn croesawu mwy o gyfleoedd ar gyfer cyswllt wyneb yn wyneb mewn swyddfeydd. Clywsom y gall

fod yn anodd trefnu cyfarfodydd wyneb yn wyneb ar gyfer gwasanaethau oedolion a gwasanaethau plant oherwydd diffyg cyfleusterau addas. Roedd hyn yn cynnwys cynadleddau amddiffyn plant lle mae'r teulu wedi nodi y byddai'n well ganddynt gyfarfod wyneb yn wyneb. **Mae hyn yn rhywbeth y dylai'r awdurdod lleol ei ystyried.**

2.16. **Rhaid i'r awdurdod lleol lunio a gweithredu fframwaith sicrhau ansawdd cadarn.**

Nodwyd y maes hwn fel maes i'w wella yn ystod ein gwiriad sicrwydd yn 2021 ac, yn dilyn yr arolygiad hwn, mae'n faes i'w wella o hyd. Rydym yn ymwybodol bod fersiwn ddrafft o fframwaith sicrhau ansawdd wedi cael ei lunio. Clywsom hefyd am fuddsoddiad i gefnogi dull yr awdurdod lleol o sicrhau ansawdd a bod unigolion newydd gael eu penodi i swyddi i ganolbwyntio'n benodol ar y maes hwn. Mae WCCIS, sef system rheoli cofnodion yr awdurdod lleol, hefyd wrthi'n cael ei datblygu er mwyn darparu gwybodaeth rheoli perfformiad. Mae'r gwelliannau hyn yn hanfodol er mwyn gallu craffu ar ddata i ysgogi gwelliannau i wasanaethau ac er mwyn sicrhau bod gan reolwyr drosolwg gwell o ymarfer rheng flaen.

2.17. Mae ymateb i gwynion o fewn amserlenni statudol wedi dod yn her gynyddol i'r awdurdod lleol a hyn oherwydd y pwysau yn y gwasanaeth cwynion canolog sy'n rheoli'r broses ar hyn o bryd. **Rhaid i'r awdurdod lleol sicrhau yr ymatebir i gwynion yn gyson yn unol â'r amserlenni a bennir yn "Rheoliadau Gweithdrefn Gwynion y Gwasanaethau Cymdeithasol (Cymru) 2014", a bod y gwersi a ddysgir o ymateb i gwynion yn ysgogi gwelliannau.**

3. Atal

Cryfderau:

3.1. Mae uwch-reolwyr yn deall yn iawn bod y gallu i gael gafael ar ymyriadau cynnar a gwasanaethau atal yn allweddol er mwyn cynnal llesiant a lliniaru'r galw am wasanaethau gofal a reolir. Un o gryfderau Ceredigion yw'r ymrwymiad strategol a rennir i'r agenda ataliol, fel y gwelir yn y penderfyniad i drawsnewid i'r model LIGO. Mae hyn yn sicrhau ffocws ar annog annibyniaeth pobl a helpu teuluoedd i aros gyda'i gilydd pan fydd yn ddiogel iddynt wneud hynny.

3.2. **Gwelsom enghreifftiau o asesiadau ac adroddiadau cynadleddau amddiffyn plant, a oedd yn canolbwyntio ar y plentyn ac wedi'u hysgrifennu mewn ffordd y gallai'r plentyn neu berson ifanc ei deall.** Mae ansawdd y rhan fwyaf o'r adolygiadau ar gyfer plant yn parhau'n gryfder o'n gwiriad blaenorol yn 2021. Caiff y cofnodion eu hysgrifennu'n uniongyrchol i'r plentyn, gan roi'r ymdeimlad o lythyr wedi'i bersonoli. Mae'r cofnodion hyn yn cydnabod dymuniadau'r plentyn ac yn esbonio canlyniadau a phenderfyniadau ei adolygiad mewn iaith syml.

Tudalen 15

10

- 3.3. Mae'r gweithwyr cymdeithasol yn amlwg yn anelu at feithrin cydberthnasau ystyrllon â phlant a theuluoedd, gyda phwyslais ar weithio'n uniongyrchol â phlant unigol. Gwelsom enghreifftiau o weithwyr cymdeithasol yn chwarae gemau â'r plant, yn lliwio gyda nhw ac yn chwarae pêl-droed er mwyn meithrin cydberthnasau. Gwelsom dystiolaeth gadarn o fyfyrion gan ymarferwyr, chwilfrydedd proffesiynol a phenderfyniadau clir mewn perthynas â phlant a phobl ifanc.
- 3.4. O dan y model LIGO, mae amrywiaeth o wasanaethau ataliol wedi cael eu cyfuno o dan ambarél y PCC. Mae amrywiaeth a chapasiti'r gwasanaethau hyn, gan gynnwys y rhai hynny a ddarperir gan y trydydd sector, yn gryfder amlwg a nododd ein harolwg staff fod y gweithlu yng Ngheredigion yn eu gwerthfawrogi. Gwelsom enghreifftiau o gyfarfodydd a oedd wedi'u trefnu'n effeithiol er mwyn penderfynu pa wasanaethau sydd yn y sefyllfa orau i gefnogi teuluoedd. Mae cynlluniau ar y gweill ar gyfer canolfannau llesiant fel 'siop un stop' ar gyfer gwasanaethau gan gynnwys gwasanaethau hamdden, gwasanaethau tai a gwasanaethau ieuentid. Mae'r awdurdod lleol wrthi'n datblygu cyfeiriadur o adnoddau, gwasanaethau a chyfleusterau er mwyn i'r help cynnar sydd ar gael fod yn gliriach i staff a'r cyhoedd.
- 3.5. Clywsom, fel ymrwymiad i ddatblygu cysylltiadau cymunedol a chefnogi'r agenda ataliol, fod yr awdurdod lleol wedi cynyddu nifer y Cysylltwyr Cymunedol, gan weithio ar sail model ardaloedd bach drwy'r sir, er mwyn ceisio cysylltu pobl â gwasanaethau, gweithgareddau a digwyddiadau sy'n cael eu cynnal yn eu hardal leol gyda'r bwriad o gael effaith gadarnhaol ar eu llesiant.
- 3.6. Er gwaethaf y galw uchel a'r rhestr aros am asesiadau therapi galwedigaethol, gwelsom rai enghreifftiau o allu'r gwasanaeth i ymateb yn brydlon. Roedd hyn yn cynnwys darparu cyfarpar i hybu annibyniaeth pobl gan eu galluogi i fyw yn eu cartrefi yn hirach.
- 3.7. Mae technoleg gynorthwyol, gan gynnwys darparu oriawr arddwrn i fonitro arwyddion iechyd hanfodol pobl a chwympiadau, yn strategaeth allweddol i gefnogi ymyriadau cynnar ac atal. Clywsom hefyd am brosiectau fel y PCC yn rhoi dyfeisiau 'Fitbit' i bobl ifanc i'w hannog i fod yn actif hyd yn oed pan nad oeddent yn ymgysylltu'n uniongyrchol â gwasanaethau. Mae'r awdurdod lleol hefyd yn datblygu swyddfa i allu arddangos y ddarpariaeth technoleg gynorthwyol.
- 3.8. Fel sy'n wir am y rhan fwyaf o awdurdodau lleol ledled Cymru, mae pwysau sylweddol ar gapasiti'r farchnad gofal cartref yng Ngheredigion. Er gwaethaf y galw hwn, mae rhyddhau cleifion o'r ysbyty mewn modd amserol yn parhau i fod yn flaenoriaeth. Gwelsom fod y tîm galluogi yn canolbwyntio ar roi cymorth effeithiol i bobl adfer eu hannibyniaeth a'u galluogi i ddychwelyd adref yn unol â'u dymuniadau.

Meysydd i'w Gwella:

- 3.9. Mae profiadau pobl o gysylltu â'r awdurdod lleol yn amrywio. Dywedodd rhai pobl, gan gynnwys gofalwyr, wrthym am yr anhawster a gawsant wrth geisio siarad a'r person priodol neu dderbyn ymateb amserol. **Rhaid i'r awdurdod lleol adolygu ei drefniadau presennol er mwyn sicrhau bod pobl yn cael ymateb amserol a chyson pan fyddant yn cysylltu ag ef.**
- 3.10. Caiff asesiadau ac adolygiadau blynyddol cynlluniau gofal a chymorth llawer o oedolion eu gohirio oherwydd rhestrau aros ar draws timau, gan gynnwys y tîm therapi galwedigaethol. Mae hyn yn peri risg na chaiff anghenion newidiol pobl eu nodi ac nad ymdrinnir â nhw ar y cam cynharaf posibl. Mae hefyd yn colli'r cyfle i wasanaethau ddod i ben pan na fydd eu hangen mwyach, a fyddai'n rhyddhau capasiti. Nododd darparwyr nad ydynt yn cael eu gwahodd yn rheolaidd i gymryd rhan mewn adolygiadau. **Rhaid i'r awdurdod lleol gymryd y camau gofynnol i sicrhau cydymffurfiaeth â'r amserlenni ar gyfer adolygiadau statudol a sicrhau y caiff pob gweithiwr proffesiynol perthnasol ei wahodd i gymryd rhan**, gan ei fod yn colli'r cyfle i sicrhau bod ei adnoddau yn cael eu defnyddio yn y ffordd fwyaf effeithiol bosibl.
- 3.11. Dywedodd gofalwyr ac ymarferwyr wrthym am yr effaith negyddol yr oedd diffyg gofal cartref yn ei gael ledled y sir. Roedd hyn yn cynnwys mwy o bwysau ar ofalwyr di-dâl, pobl yn cael eu rhoi ar restrau aros neu'n cael eu symud i mewn i gartrefi gofal yn ddiangen gan nad oes gofal ar gael iddynt gartref. Er bod y rhan fwyaf o bobl yng Ngheredigion yn cael rhyw fath o ofal, mae hyn yn effeithio ar lif gwasanaethau eraill, er enghraifft gwasanaethau galluogi. Er bod prinder gofal yn broblem a gydnabyddir yn genedlaethol, mae heriau penodol yn gysylltiedig â daearyddiaeth a demograffeg Ceredigion ac mae angen ymateb yn gadarn i'r heriau hyn. Mae Fframwaith Comisiynu Gofal Cartref newydd wrthi'n cael ei ddatblygu. Mae'r awdurdod lleol hefyd yn gweithio gyda phartneriaid strategol i ddatblygu dull o ddarparu gwasanaethau lleol ac ymdrin â'r heriau 'ar sail ardaloedd bach'. **Dylai'r awdurdod lleol barhau i weithio mewn modd strategol a gweithredol gyda'i bartneriaid i ystyried ffyrdd o liniaru'r sefyllfa.**
- 3.12. Rhaid gwella'r trefniadau ar gyfer darparu gwasanaethau i bobl â nam ar eu golwg neu eu clyw. Mae rhestr aros am apwyntiad â Swyddog Adsefydlu ar gyfer Unigolion â Nam ar y Golwg a cheir pryderon o ran gwasanaethau Iaith Arwyddion Prydain, gyda phobl yn dweud wrthym nad ydynt yn ymwybodol o unrhyw grwpiau sydd ar gael i bobl â nam ar eu golwg neu eu clyw. **Dylai'r awdurdod lleol ymgysylltu â phobl sy'n wynebu anawsterau synhwyrdd er mwyn clywed eu llais a dylanwadu ar y broses o ddatblygu gwasanaethau.**
- 3.13. Mae'r awdurdod lleol yn wynebu cynnydd o ran cysylltiadau ac atgyfeiriadau. O'r cofnodion a welsom, roedd anghenion plant yn cael eu diwallu'n brydlon ar y cyfan. Fodd bynnag, mewn un enghraifft, gwelsom lawer o ailatgyfeiriadau lle y byddai asesiad cronus pellach o'r wybodaeth wedi bod o fudd. Mae'r awdurdod lleol yn

ymwybodol ac yn bwriadu dadansoddi'r gyfradd ailgyfeirio uchel (45%) ar gyfer plant yr aseswyd nad oes angen ymyriadau statudol pellach arnynt. **Rhaid i'r awdurdod lleol sicrhau ei fod yn deall y gyfradd ailatgyfeirio uchel, er mwyn i'r arweinwyr allu bod yn dawel eu meddwl bod achosion yn cael eu cau/cyfeirio'n briodol ac er mwyn darparu tystiolaeth glir bod rheolwyr yn goruchwyllo'r sefyllfa.**

- 3.14. Bu cynnydd sylweddol yn nifer y plant sy'n derbyn gofal yng Ngheredigion yn ystod y blynyddoedd diwethaf. Dywedwyd wrthym mai'r rheswm am hyn yw diffyg ffocws ar ryddhau gorchmynion gofal pan fydd sefyllfaoedd yn sefydlog. Yn gadarnhaol, comisiynwyd cymorth cyfreithiol ychwanegol i ryddhau'r gorchmynion. Gwelsom hefyd enghreifftiau lle y dylid bod wedi rhoi diogeliadau cyfreithiol i blant, ond na chawsant eu rhoi ar waith yn brydlon oherwydd diffyg staff. **Rhaid i'r awdurdod lleol sicrhau y rhoddir blaenoriaeth i'r broses o ryddhau gorchmynion gofal.**
- 3.15. Mae argaeledd gofalwyr maeth a chartrefi addas i blant yn her o ystyried y cynnydd yn ystod y blynyddoedd diwethaf yn nifer y plant sy'n derbyn gofal gan yr awdurdod lleol. Clywsom gan uwch-reolwyr am gynlluniau i gynyddu digonolrwydd cartrefi gofal i blant a'r ddarpariaeth llety â chefnogaeth yng Ngheredigion. **Dylid parhau i roi blaenoriaeth i ymdrechion i recriwtio gofalwyr maeth.**
- 3.16. Cafwyd sylwadau cymysg gan ddarparwyr y trydydd sector ynghylch trefniadau gweithio mewn partneriaeth gyda rhai yn datgan y gellid cydnabod pa wasanaethau sydd ar gael yn well a gwneud mwy i'w cydgyssylltu ar lefel strategol. Gallai fod o fudd i'r awdurdod lleol gynnal ymarfer mapio i ddeall amrywiaeth gwasanaethau'r trydydd sector gyda'r nod o annog mwy o gydweithio.
- 3.17. Clywsom gan ymarferwyr, rheolwyr timau a Swyddogion Adolygu Annibynnol fod cynlluniau yn ganolog wrth fonitro ymyriadau â phlant sydd ar y Gofrestr Amddiffyn Plant. Fodd bynnag, nid oes trefniadau tebyg ar waith ar gyfer plant sy'n derbyn gofal gan yr awdurdod lleol. Mae nifer y plant yr oedd cynllun gofal a chymorth cyfredol a chynllun llwybr ar waith ar eu cyfer ar ddyddiad eu lleoliad cyntaf yn llawer rhy isel ac mae angen cynyddu'r nifer hwnnw. Mae'r wybodaeth hon am berfformiad yn adlewyrchu'r negeseuon a gawsom gan y bobl ifanc y gwnaethom siarad â nhw a ddywedodd wrthym nad oeddent wedi gweld eu cynlluniau. **Rhaid i'r awdurdod lleol sicrhau y caiff cynlluniau eu diweddarau'n unol â safonau statudol.**

4. Llesiant

Cryfderau:

- 4.1. Rhoddir blaenoriaeth i ddiogelu plant a phobl ifanc ym mhob rhan o'r model LIGO. Roedd y gweithwyr cymdeithasol yn dangos dealltwriaeth dda o hanes a sefyllfa bresennol teuluoedd. Gwelsom weithwyr medrus a chymwys a oedd yn gweithio'n effeithiol i ddiwallu anghenion diogelu plant a phobl ifanc. Mae'r penderfyniadau a

wneir mewn perthynas â niwed sylweddol yn glir ac maent yn arwain at gamau gweithredu priodol.

- 4.2. Caiff plant eu gweld mor aml ag sydd ei angen gan eu gweithiwr cymdeithasol, yn unol â lefelau eu hanghenion a'r risgiau. Cydnabyddir effaith tiodi ar deuluoedd a rhoddir cymorth ariannol rheolaidd i rieni er mwyn iddynt allu mynychu sesiynau cyswllt. Gwelsom enghreifftiau o ymarferwyr yn cynyddu nifer yr ymweliadau, gan gynnwys ymweld ar benwythnosau, ac yn rhoi cymorth dwys er mwyn bwrw ati i leihau risgiau diogelwch. Rhoddodd un rhiant ddisgrifiad pwerus o'r dull gweithredu a oedd ar waith gan nodi bod yr ymarferwyr yn "*understanding, actually supporting me and letting me speak*". Dywedodd hefyd fod adroddiadau cynadleddau bellach yn cydnabod cryfderau yn ogystal â risgiau. Mae hyn yn ategu ein canfyddiadau bod risgiau amddiffyn plant yn cael eu hystyried yn briodol a'u cydbwysu yn erbyn cryfderau teuluoedd.
- 4.3. Caiff Cynadleddau Grŵp Teulu eu defnyddio'n rheolaidd ac yn effeithiol i ffurfioli'r cymorth a roddir i rieni/gofalwyr ofalu am eu plant yn ddiogel. Yn yr achosion hyn, caiff canlyniadau da yn aml eu cyflawni ar gyfer y plant. Mae gwaith sylweddol yn mynd rhagddo i gadw plant gyda'u rhieni ac, er nad oedd hynny bob amser yn bosibl, gwelsom ganlyniadau da lle rhoddwyd cyfle i'r plant aros gydag aelodau o'r teulu estynedig. **Yn gadarnhaol, clywsom fod y trefniadau ar gyfer Cynadleddau Grŵp Teulu bellach yn cael eu hehangu i gynnwys gwaith gydag oedolion, er mwyn adlewyrchu'r model LIGO.**
- 4.4. Gwelsom enghreifftiau rhagorol o ymarferwyr yn cofnodi eu gwaith dadansoddi a'u rhesymeg gan ddangos eu bod wedi deall yr hyn a oedd yn ofynnol er mwyn helpu pobl i gyflawni eu canlyniadau. Caiff safbwyntiau plant eu hystyried fel rhan o waith cynllunio a gwaith dadansoddi gwybodus gan weithwyr cymdeithasol i ystyried y risg o niwed. Mae'r cofnodion yn tynnu sylw at gryfderau yn ogystal â nodi'r pryderon a phrofiadau bywyd plant. Gwelsom enghreifftiau rhagorol o asesiadau risg amlasiantaeth, gan ddefnyddio dulliau SOS ac amrywiaeth o adnoddau eraill i hwyluso gwaith uniongyrchol.

Meysydd i'w Gwella:

- 4.5. Mewn perthynas â diogelu oedolion, a oedd yn gryfder yn flaenorol, gwelsom rywfaint o amrywiadau yn y cofnodion gofal cymdeithasol a welsom, gyda'r rhan fwyaf ohonynt yn dangos arferion diogelu amserol ac effeithiol a oedd yn gydnaws â Gweithdrefnau Diogelu Cymru. Fodd bynnag, gellid atgyfnerthu'r cofnodion drwy fynd ati'n gyson i nodi tystiolaeth o'r holl gamau rhesymol a gymerwyd i alluogi'r unigolyn i gymryd rhan yn y broses ddiogelu.
- 4.6. Nododd asiantaethau partner ddiffyg adborth pan fyddent yn rhoi gwybod am bryderon diogelu mewn perthynas ag oedolion. Clywsom hefyd er bod lefelau presenoldeb da mewn cyfarfodydd strategaeth, fod oedi yn aml wrth ddosbarthu

cofnodion y cyfarfodydd hyn. **Dylai'r awdurdod lleol adolygu'r trefniadau presennol i sicrhau y caiff canlyniadau atgyfeiriadau eu rhannu â'r unigolyn a roddodd wybod am yr achos ac y caiff cofnodion eu rhannu â'r unigolion a oedd yn bresennol mewn modd amserol.**

- 4.7. Clywsom, ar adegau, fod capasiti'r tîm diogelu oedolion i ymgymryd ag ymweliadau ar y cyd â'r heddlu a chwblhau asesiadau galluedd meddyliol amserol wedi bod yn gyfyngedig. Cawsom wybod am gynlluniau i wella capasiti'r tîm diogelu oedolion. **Rhaid i'r awdurdod lleol sicrhau bod trefniadau goruchwylio cadarn ar waith ar gyfer arferion diogelu er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth â Gweithdrefnau Diogelu Cymru.**
- 4.8. Fel rhan o'r model LIGO newydd, caiff trafodaethau strategaeth bellach eu cynnal gan y tîm diogelu canolog. Ar adegau, nodwyd gennym y dylid bod wedi gwahodd grŵp ehangach o weithwyr proffesiynol i gymryd rhan yn y drafodaeth strategaeth mewn perthynas â phlant, er enghraifft gweithwyr ieched neu addysg. Dylid bob amser wahodd y gweithiwr cymdeithasol sy'n gweithio gyda'r teulu i gyfrannu gan y bydd gan yr unigolyn hwnnw, yn anochel, gyfoeth o wybodaeth i lywio'r penderfyniadau a wneir. Mae'r awdurdod lleol yn rhoi prosesau amddiffyn plant ar waith mewn modd amserol **ond rhaid iddo sicrhau y caiff cyfranogiad amlasiantaeth ei ystyried cyn gynted â phosibl.**
- 4.9. Nododd ein Gwiriad Sicrwydd yn 2021 fod ansawdd asesiadau, cynlluniau gofal a chymorth a chofnodion oedolion yn amrywiol. Rydym wedi dod i'r un casgliad yn dilyn yr arolygiad hwn. Caiff lleisiau llawer o bobl eu clywed, a chaiff y pum maes asesu eu cynnwys yn yr asesiad gofal cymdeithasol arbenigol. Fodd bynnag, nid yw hynny'n wir mewn llawer o'r asesiadau cymesuredd. Yn ein barn ni, dim ond cofnodi'r prosesau brysbennu, cyfathrebu a phenderfyniadau amlasiantaethol a wneir, yn hytrach na nodi asesiad o'r hyn sy'n bwysig i'r unigolyn. **Rhaid i'r awdurdod lleol adolygu'r ddogfennaeth sy'n gysylltiedig ag asesiadau oedolion er mwyn sicrhau ei bod yn dilyn yr holl ofynion statudol craidd a amlinellir yn Rhan 3 o'r Cod Ymarfer (Asesu Anghenion Unigolion).**
- 4.10. Wrth gwblhau cofnodion gofal cymdeithasol, mae'n bwysig bod ymarferwyr yn nodi rôl y bobl sy'n cymryd rhan yn y trafodaethau amlasiantaethol. Dim ond enwau cyntaf yr ymarferwyr oedd wedi'u nodi yn llawer o'r asesiadau cymesuredd. **Rhaid i'r awdurdod lleol adolygu ei bolisi cofnodi er mwyn cynnwys trefniadau goruchwylio cadarn gan reolwyr i wneud yn siŵr y caiff pob cofnod ei gynnal yn briodol.**

5. Partneriaethau ac Integreiddio

Cryfderau:

- 5.1. Clywsom negeseuon cyson gadarnhaol am y trefniadau gweithio mewn partneriaeth gan y bobl y gwnaethom siarad â nhw yn ystod ein harolygiad. Ar lefel strategol, mae'r uwch-arweinwyr yn cydweithio i ymdrin â heriau adrannol trawsbynciol. Disgrifiodd un uwch-reolwr y strwythur uwch-reoli fel '*powerhouse*' o ran cyflawni nodau. Yn allanol, clywsom am gydb berthnasau gwaith rhagorol â'r arweinydd strategol yn y gwasanaethau iechyd cymunedol. Gwelsom dystiolaeth o bartneriaethau a oedd o fudd uniongyrchol i bobl, er enghraifft o ran datblygu cartrefi gofal i blant yng Ngheredigion sy'n golygu y gallant aros yn eu cymunedau eu hunain, a phrosiect Borth, sef cyfarfod amlasiantaeth sy'n canolbwyntio ar sicrhau bod pobl yn cael y cymorth a'r gefnogaeth cywir ar yr adeg gywir.
- 5.2. Yn weithredol, mae trefniadau integreiddio a chydweithio effeithiol rhwng gweithwyr proffesiynol yn amlwg ar draws timau. Mae strwythurau ar waith sy'n golygu y gall ceisiadau am ofal a chymorth gael eu hystyried mewn ffordd gydgysylltiedig mewn perthynas â gwasanaethau atal. Mae gwaith integredig â'r gwasanaethau iechyd a ddarperir gan dimau Brysbennu ac Asesu'r Porth Gofal yn sicrhau y gellir cyfeirio pobl tuag at y gweithiwr proffesiynol mwyaf perthnasol mewn modd amserol. Mae hyn yn annog proses o ystyried amgylchiadau pobl a risgiau mewn ffordd gyfannol er mwyn sicrhau bod penderfyniadau brysbennu yn cael eu gwneud ar sail gwybodaeth. Er enghraifft, o ganlyniad i broses brysbennu effeithiol ac amserol a lwyddodd i atgyfeirio unigolyn at sylw'r tîm galluogi, llwyddwyd i ryddhau'r unigolyn hwnnw'n brydlon o'r ysbyty a rhoi cyfle iddo adennill ei annibyniaeth gartref heb fod angen gofal a chymorth ffurfiol.
- 5.3. Ceir lefelau presenoldeb da gan amrywiaeth o weithwyr proffesiynol mewn fforymau gwneud penderfyniadau, gan gynnwys cynadleddau amddiffyn plant. Disgrifiodd ymarferwyr y prosesau ymgysylltu yn ystod y cyfarfodydd hyn fel prosesau 'eithriadol' a nodwyd enghreifftiau lle roedd pediatregwyr yn aml yn bresennol. Clywsom fod adroddiadau cynadleddau yn cael eu rhannu fel mater o drefn, ond mae angen gwella'r trefniadau ar gyfer rhannu cofnodion cynadleddau mewn modd amserol ar ôl y cynadleddau. Roedd tystiolaeth o drefniadau cydweithio â gweithwyr iechyd i'w gweld yn ffeiliau nifer bach o'r plant anabl a welwyd ac o anghytuno iach rhwng gweithwyr proffesiynol ar brydiau.
- 5.4. Mae llawer o drefniadau partneriaeth cadarnhaol gan ysgolion. Er enghraifft, gwelsom lwybr clir a oedd yn galluogi plant sy'n derbyn gofal i gael gafael ar gymorth iechyd emosiynol drwy'r Cynorthwydd Cymorth Llythrennedd Emosiynol (ELSA) a mentrau mwy cyffredinol fel arolygon i dargedu grwpiau penodol o blant a risgiau cyd-destunol ynghylch materion fel fêpio. Mae'n amlwg bod partneriaethau da ar waith rhwng ysgolion a gweithwyr ieuencid, cwyselwyr ysgol a swyddogion cynhwysiant a bod y partneriaethau hynny o fudd i blant.
- 5.5. Dywedodd staff gwaith cymdeithasol wrthym fod amseroldeb ac ansawdd cyfraniadau partneriaid at asesiadau yn dda. Gwelsom enghreifftiau o drefniadau

gweithio mewn partneriaeth amlasiantaethol effeithiol ac ymrwymiad i gefnogi teuluoedd a chadw plant o fewn eu teuluoedd.

- 5.6. Rhoddodd darparwyr adborth cadarnhaol ar eu cydberthnasau â'r tîm comisiynu. Soniwyd y gallai'r broses dendro fod yn heriol, ond nodwyd bod yr awdurdod lleol yn gefnogol ac yn cynnal gweithdai i symleiddio'r broses ac i esbonio'r disgwyliadau. Dywedodd darparwyr hefyd fod y tîm comisiynu yn barod i wrando ar eu barn ac i weithredu er mwyn gwella materion.

Meysydd i'w Gwella:

- 5.7. Ceir tystiolaeth o ymarferwyr yn meithrin cydberthnasau gwaith proffesiynol â phobl ar sail cydweithrediad a dealltwriaeth a rennir o'r hyn sy'n bwysig. Fodd bynnag, mae angen gwella'r trefniadau ar gyfer gweithio mewn partneriaeth â phobl a gofalwyr ar ganlyniadau a gaiff eu llunio ar y cyd mewn rhai meysydd gwasanaeth. Fel y crybwyllwyd eisoes yn gynharach yn yr adroddiad, mae angen cynnwys asesiadau ac egwyddorion Deddf 2014 fel rhan amlycach o ymarfer, yn enwedig wrth gwblhau asesiadau cymesuredd. Ar adegau, caiff y cymorth ei arwain gan y gwasanaeth a'i roi ar ffurf weithredol yn hytrach na chanolbwyntio ar yr hyn sy'n bwysig a'r canlyniadau y mae'r unigolyn am eu cyflawni.
- 5.8. Er i ni glywed bod partneriaid a rhanddeiliaid ar lefel Bwrdd Ceredigion Iachach a'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol yn deall gweledigaeth y model LIGO, clywsom hefyd fod angen gwella'r trefniadau cyfathrebu ar sail ehangach. Clywsom fod rhai aelodau o'r cyhoedd wedi hysbysu'r awdurdod lleol nad oeddent yn siŵr beth oedd ystyr y Pyrth ac nad oeddent yn deall pa wasanaethau a oedd wedi'u cynrychioli ganddynt. **Dylai'r awdurdod lleol adolygu ei strategaeth gyfathrebu er mwyn sicrhau bod ei fodel yn ddealladwy ac yn hygyrch.**
- 5.9. Ar y cyfan, mae darparwyr o'r farn bod yr awdurdod lleol wedi bod yn glir ynghylch ei weledigaeth o'r model LIGO. Fodd bynnag, nawr bod y broses ailstrwythuro wedi'i chwblhau, nid yw rhai ohonynt yn glir ynghylch y sefyllfa bresennol o fewn rhai timau. Dylai'r awdurdod lleol ystyried rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'w bartneriaid am y trefniadau gweithredol presennol.
- 5.10. Nododd rhai darparwyr nifer y gweithwyr asiantaeth a oedd yn gweithio fel rhan o rai o'r timau, a all effeithio ar ansawdd atgyfeiriadau ac sydd wedi atal cyfarfodydd rhag cael eu cynnal pan nad yw'r gweithwyr wedi'u lleoli yng Ngheredigion. Dylai'r awdurdod lleol sicrhau nad yw penderfyniadau i gyflogi staff asiantaeth sy'n gweithio y tu allan i Geredigion yn achosi unrhyw rwystrau neu oedi o ran rhoi cymorth i bobl.

Y Camau Nesaf

Mae AGC yn disgwyl i'r awdurdod lleol ystyried y meysydd i'w gwella a nodwyd a chymryd camau priodol i fynd i'r afael â'r meysydd hyn a'u gwella. Bydd AGC yn monitro cynnydd drwy ei gweithgarwch adolygu perfformiad parhaus gyda'r awdurdod lleol. Lle y bo'n berthnasol, rydym yn disgwyl i'r awdurdod lleol rannu'r arferion cadarnhaol a nodwyd ag awdurdodau lleol, er mwyn lledaenu gwersi a ddysgwyd a helpu i lywio gwelliant parhaus mewn gwasanaethau statudol ledled Cymru.

Methodoleg

Gwaith maes

Casglwyd y rhan fwyaf o'r dystiolaeth arolygu drwy adolygu profiadau pobl, drwy edrych ar eu cofnodion gofal cymdeithasol a'u holrhain. Gwnaethom edrych ar **42** o gofnodion gofal cymdeithasol ac olrhain **10** ohonynt er mwyn deall profiad yr unigolyn yn fanylach.

Mae olrhain cofnod gofal cymdeithasol unigolyn yn cynnwys sgwrsio â'r unigolyn sy'n cael gwasanaethau gofal cymdeithasol, ei deulu neu ei ofalwyr, ei weithiwr allweddol, rheolwr y gweithiwr allweddol, a gweithwyr proffesiynol cysylltiedig eraill.

Gwnaethom hefyd:

- gyfweld â chyflogeion yr awdurdod lleol.
- cyfweld ag amrywiaeth o sefydliadau partner, yn cynrychioli'r sector statudol a'r trydydd sector.
- cynnal grwpiau ffocws gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion sy'n defnyddio gwasanaethau'r awdurdod lleol.
- O ganlyniad i'r uchod, llwyddodd AGC i ymgysylltu â **114** o unigolion.

Yn ogystal, gwnaethom;-

- edrych ar ffeiliau goruchwyllo staff
- edrych ar ganmoliaethau a chwynion
- edrych ar ddogfennau ategol a anfonwyd at AGC at ddiben yr arolygiad
- dosbarthu arolygon i staff, sefydliadau partner a phobl

Mae ein Hysbysiad Preifatrwydd ar gael yn <https://arolygiaethgofal.cymru/sut-rydym-yn-defnyddioch-gwybodaeth-bersonol>.

Y Gymraeg

Cyflawnwyd ymrwymiad AGC i ddarparu cynnig rhagweithiol i gynnal rhannau o'r arolygiad yn Gymraeg. Roedd angen y cynnig rhagweithiol yn ystod yr arolygiad hwn.

Cydnabyddiaethau

Hoffai AGC ddiolch i'r staff, y partneriaid a'r bobl a roddodd o'u hamser i gyfrannu at yr arolygiad hwn.

Thema	Cyf AGC	Cryfderau a nodwyd
Pobl – llais a rheolaeth	2.1	I lawer o bobl, caiff eu lleisiau eu clywed a chaiff eu canlyniadau personol eu cofnodi. Roedd enghreifftiau lle roedd ymarferwyr yn gweithio mewn ffordd gydweithredol a chyson â phobl i gefnogi'r pethau sy'n bwysig iddynt. Dywedodd y bobl y gwnaethom siarad â nhw eu bod wedi cael eu deall, bod eu llais wedi cael ei glywed a bod trefniadau cyfathrebu effeithiol a rheolaidd ar waith. Dywedodd 82% o'r bobl a ymatebodd i'n harolwg pobl fod yr awdurdod lleol wedi eu trin ag urddas a pharch drwy'r amser neu'r rhan fwyaf o'r amser.
Pobl – llais a rheolaeth	2.2	Gall pobl gyfathrebu yn eu dewis iaith. Roedd tystiolaeth bod y Cynnig Rhagweithiol yn cael ei ddarparu, ac roedd rheolwyr yn hyderus bod digon o ymarferwyr sy'n siarad Cymraeg i roi'r Cynnig Rhagweithiol ar waith.
Pobl – llais a rheolaeth	2.3	Roedd gwasanaethau eirioli yn cael eu hystyried a'u cynnig mewn modd rhagweithiol, yn enwedig yng nghyd-destun cynadleddau amddiffyn plant ac adolygiadau ar gyfer plant sy'n derbyn gofal gan yr awdurdod lleol. Mae'r ffaith bod y gwasanaethau hyn ar gael yn hwylus yn gryfder sy'n parhau o'n gwiriad sicrwydd blaenorol yn 2021. Mae eiriolwyr yn mynychu fforymau gwneud penderfyniadau yn rheolaidd er mwyn cyfleu safbwyntiau'r plant. Dywedodd rhai plant sy'n derbyn gofal wrthym am anawsterau roeddent yn eu cael weithiau wrth gael cymorth ac am ddiffyg tryloywder ynghylch eu hawliau a'u hawliadau. Roedd rhai o'r plant yn teimlo eu bod yn gwneud penderfyniadau heb gymorth ar adegau allweddol yn eu bywydau. Gall fod angen atgyferthu'r maes hwn ymhellach. Yn y gwasanaethau oedolion, roedd tystiolaeth bod pobl yn cael eu cefnogi gan eiriolwyr anffurfiol i gymryd rhan mewn penderfyniadau sy'n effeithio arnynt. Mae ymarferwyr yn y gwasanaethau oedolion yn deall pwysigrwydd gwasanaethau eirioli. Nododd y darparwr eirioli ffurfiol efallai, ar adegau gellid bod wedi ei gynnwys yn gynt.
Pobl – llais a rheolaeth	2.4	Mae pobl yn cael y cyfle i deilwra a rheoli eu gofal a'u cymorth eu hunain drwy ddefnyddio taliadau uniongyrchol. Fodd bynnag, yn yr un modd ag awdurdodau lleol eraill ledled Cymru, mae'n anodd recriwtio cynorthwyr personol i roi cymorth drwy daliadau uniongyrchol. Clywsom sut mae'r gwasanaeth wrthi'n ceisio recriwtio cynorthwyr personol newydd drwy wefan a system feddalwedd newydd.
Pobl – llais a rheolaeth	2.5	Mae gan Geredigion weithlu ymroddegedig sy'n ymateb i lwyth gwaith cynyddol o ran cymhlethdod ac o ran nifer yr achosion. Cyfeiriodd 77% o'r unigolion a ymatebodd i'n harolwg staff dienw at yr heriau hyn, ond gan nodi eu bod yn cael eu cefnogi'n dda gan eu cydweithwyr a'u rheolwyr. Clywsom hefyd fod y staff yn gwerthfawrogi hygrychedd uwch-reolwyr. Dywedodd 74% o'r staff eu bod yn gallu ymdopi â'u llywyth gwaith.
Pobl – llais a rheolaeth	2.6	Mewn ymateb i'r heriau y mae'r awdurdod lleol yn eu hwynebu wrth recriwtio gweithwyr cymdeithasol cymwysedig, ceir ffocws ar ymdrechion i ddatblygu aelodau o staff mewnlol. Yn galonogol, clywsom fod yr awdurdod lleol wedi bod yn gweithio'n agos â Phrifysgol Aberystwyth i geisio creu cwrs gwaith cymdeithasol i hyfforddi'r gweithlu sydd ei angen ar gyfer y dyfodol. At hynny, nodwn fod yr awdurdod lleol yn rhoi ystyriaeth ofalus i gyflogi gweithwyr o dramor. Byddent eisiau i'r gweithwyr hynny ymrwymo i ddysgu Cymraeg ac maent yn ymwybodol y bydd angen rhoi cymorth iddynt integreiddio i'r diwylliant lleol.
Pobl – llais a rheolaeth	2.7	Roedd y rheolwyr y gwnaethom siarad â nhw yn hyderus eu bod yn meddu ar y sgiliau priodol ac yn cael cymorth i arwain. Penodiad dros dro yw'r unigolyn sy'n ymgymryd â swydd Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol ar hyn o bryd. Mae'r awdurdod yn chwilio am Gyfarwyddwr parhaol er mwyn rhoi gwell sefydlogrwydd i'r uwch-dîm arwain.
Atal	3.1	Mae uwch-reolwyr yn deall yn iawn bod y gallu i gael gafael ar ymriadau cynnar a gwasanaethau atal yn allweddol er mwyn cynnal llesiant a lliniaru'r galw am wasanaethau gofal a reolir. Un o gryfderau Ceredigion yw'r ymrwymiad strategol a rennir i'r agenda ataliol, fel y gwelir yn y penderfyniad i drawsnewid i'r model LIGO. Mae hyn yn sicrhau ffocws ar annog annibyniaeth pobl a helpu teuluoedd i aros gyda'i gilydd pan fydd yn ddiogel iddynt wneud hynny.
Atal	3.2	Gwelsom enghreifftiau o asesiadau ac adroddiadau cynadleddau amddiffyn plant, a oedd yn canolbwyntio ar y plentyn ac wedi'u hysgrifennu mewn ffordd y gallai'r plentyn neu berson ifanc ei deall. Mae ansawdd y rhan fwyaf o'r adolygiadau ar gyfer plant yn parhau'n gryfder o'n gwiriad blaenorol yn 2021. Caiff y cofnodion eu hysgrifennu'n uniongyrchol i'r plentyn, gan roi'r ymdeimlad o lythyr wedi'i bersonoli. Mae'r cofnodion hyn yn cydnabod dymuniadau'r plentyn ac yn esbonio canlyniadau a phenderfyniadau ei adolygiad mewn iaith syml.
Atal	3.3	Mae'r gweithwyr cymdeithasol yn amlwg yn anelu at feithrin cydberthnasau ystyrlon â phlant a theuluoedd, gyda phwyslais ar weithio'n uniongyrchol â phlant unigol. Gwelsom enghreifftiau o weithwyr cymdeithasol yn chwarae gemau â'r plant, yn lliwio gyda nhw ac yn chwarae pêl-droed er mwyn meithrin cydberthnasau. Gwelsom dystiolaeth gadarn o fyfyrion gan ymarferwyr, chwilyfrydedd proffesiynol a phenderfyniadau clir mewn perthynas â phlant a phobl ifanc.
Atal	3.4	O dan y model LIGO, mae amrywiaeth o wasanaethau ataliol wedi cael eu cyfuno o dan ambarél y PCC. Mae amrywiaeth a chapasiti'r gwasanaethau hyn, gan gynnwys y rhai hynny a ddarperir gan y trydydd sector, yn gryfder amlwg a nododd ein harolwg staff fod y gweithlu yng Ngheredigion yn eu gwerthfawrogi. Gwelsom enghreifftiau o gyfarfodydd a oedd wedi'u trefnu'n effeithiol er mwyn penderfynu pa wasanaethau sydd yn y sefyllfa orau i gefnogi teuluoedd. Mae cynlluniau ar y gweill ar gyfer canolfannau llesiant fel 'siop un stop' ar gyfer gwasanaethau gan gynnwys gwasanaethau hamdden, gwasanaethau tai a gwasanaethau ieuencid. Mae'r awdurdod lleol wrthi'n datblygu cyfeiriadur o adnoddau, gwasanaethau a chyfleusterau er mwyn i'r help cynnar sydd ar gael fod yn gliriach i staff a'r cyhoedd.
Atal	3.5	Clywsom, fel ymrwymiad i ddatblygu cysylltiadau cymunedol a chefnogi'r agenda ataliol, fod yr awdurdod lleol wedi cynyddu nifer y Cysylltwyr Cymunedol, gan weithio ar sail model ardaloedd bach drwy'r sir, er mwyn ceisio cysylltu pobl â gwasanaethau, gweithgareddau a digwyddiadau sy'n cael eu cynnal yn eu hardal leol gyda'r bwriad o gael effaith gadarnhaol ar eu llesiant.
Atal	3.6	Er gwaethaf y galw uchel a'r rhestr aros am asesiadau therapi galwedigaethol, gwelsom rai enghreifftiau o allu'r gwasanaeth i ymateb yn brydlon. Roedd hyn yn cynnwys darparu cyfarpar i hybu annibyniaeth pobl gan eu galluogi i fyw yn eu cartrefi yn hirach.
Atal	3.7	Mae technoleg gynorthwyl, gan gynnwys darparu oriawr arddwrn i fonitro arwyddion iechyd hanfodol pobl a chwmpïadau, yn strategaeth allweddol i gefnogi ymriadau cynnar ac atal. Clywsom hefyd am brosiectau fel y PCC yn rhoi dyfeisiau 'Fitbit' i bobl ifanc i'w hannog i fod yn actif hyd yn oed pan nad oeddent yn ymgysylltu'n uniongyrchol â gwasanaethau. Mae'r awdurdod lleol hefyd yn datblygu swyddfa i allu arddangos y ddarpariaeth technoleg gynorthwyl.

Atal	3.8	Fel sy'n wir am y rhan fwyaf o awdurdodau lleol ledled Cymru, mae pwysau sylweddol ar gapasiti'r farchnad gofal cartref yng Ngheredigion. Er gwaethaf y galw hwn, mae rhyddhau cleifion o'r ysybytu mewn modd amserol yn parhau i fod yn flaenoriaeth. Gwelsom fod y tîm galluogi yn canolbwyntio ar roi cymorth effeithiol i bobl adfer eu hannibyniaeth a'u galluogi i ddychwelyd adref yn unol â'u dymuniadau.
Llesiant	4.1	Rhoddir blaenoriaeth i ddiogelu plant a phobl ifanc ym mhob rhan o'r model LIGO. Roedd y gweithwyr cymdeithasol yn dangos dealltwriaeth dda o hanes a sefyllfa bresennol teuluoedd. Gwelsom weithwyr medrus a chymwys a oedd yn gweithio'n effeithiol i ddiwallu anghenion diogelu plant a phobl ifanc. Mae'r penderfyniadau a wneir mewn perthynas â niwed sylweddol yn glir ac maent yn arwain at gamau gweithredu priodol.
Llesiant	4.2	Caiff plant eu gweld mor aml ag sydd ei angen gan eu gweithiwr cymdeithasol, yn unol â lefelau eu hanghenion a'r risgiau. Cydnabyddir effaith tlodi ar deuluoedd a rhoddir cymorth ariannol rheolaidd i rieni er mwyn iddynt allu mynychu sesiynau cyswllt. Gwelsom enghreifftiau o ymarferwyr yn cynyddu nifer yr ymweliadau, gan gynnwys ymweld ar benwythnosau, ac yn rhoi cymorth dwys er mwyn bwrw ati i leihau risgiau diogelwch. Rhoddodd un rhiant ddisgrifiad pwerus o'r dull gweithredu a oedd ar waith gan nodi bod yr ymarferwyr yn "understanding, actually supporting me and letting me speak". Dywedodd hefyd fod adroddiadau cynadleddau bellach yn cydnabod cryfderau yn ogystal â risgiau. Mae hyn yn ategu ein canfyddiadau bod risgiau amddiffyn plant yn cael eu hystyried yn briodol a'u cydbwysio yn erbyn cryfderau teuluoedd.
Llesiant	4.3	Caiff Cynadleddau Grŵp Teulu eu defnyddio'n rheolaidd ac yn effeithiol i ffurfioli'r cymorth a roddir i rieni/gofalwyr ofalu am eu plant yn ddiogel. Yn yr achosion hyn, caiff canlyniadau da yn aml eu cyflawni ar gyfer y plant. Mae gwaith sylweddol yn mynd rhagddo i gadw plant gyda'u rhieni ac, er nad oedd hynny bob amser yn bosibl, gwelsom ganlyniadau da lle rhoddwyd cyfle i'r plant aros gydag aelodau o'r teulu estynedig. Yn gadarnhaol, clywsom fod y trefniadau ar gyfer Cynadleddau Grŵp Teulu bellach yn cael eu hehangu i gynnwys gwaith gydag oedolion, er mwyn adlewyrchu'r model LIGO.
Llesiant	4.4	Gwelsom enghreifftiau rhagorol o ymarferwyr yn cofnodi eu gwaith dadansoddi a'u rhesymeg gan ddangos eu bod wedi deall yr hyn a oedd yn ofynnol er mwyn helpu pobl i gyflawni eu canlyniadau. Caiff safbwyntiau plant eu hystyried fel rhan o waith cynllunio a gwaith dadansoddi gwybodus gan weithwyr cymdeithasol i ystyried y risg o niwed. Mae'r cofnodion yn tynnu sylw at gryfderau yn ogystal â nodi'r pryderon a phrofiadau bywyd plant. Gwelsom enghreifftiau rhagorol o asesiadau risg amlasiantaeth, gan ddefnyddio dulliau SOS ac amrywiaeth o adnoddau eraill i hwyluso gwaith uniongyrchol.
Llesiant	4.5	Mewn perthynas â diogelu oedolion, a oedd yn gryfder yn flaenorol, gwelsom rywfaint o amrywiadau yn y cofnodion gofal cymdeithasol a welsom, gyda'r rhan fwyaf ohonynt yn dangos arferion diogelu amserol ac effeithiol a oedd yn gydnaws â Gweithdrefnau Diogelu Cymru. Fodd bynnag, gellid atgyferthu'r cofnodion drwy fynd ati'n gyson i nodi tystiolaeth o'r holl gamau rhesymol a gymerwyd i alluogi'r unigolyn i gymryd rhan yn y broses ddiogel.
Partneriaethau	5.1	Clywsom negeseuon cyson gadarnhaol am y trefniadau gweithio mewn partneriaeth gan y bobl y gwnaethom siarad â nhw yn ystod ein harolygiad. Ar lefel strategol, mae'r uwch-arweinydd yn cydweithio i ymdrin â heriau adrannol trawsbynciol. Disgrifiodd un uwch-reolwr y strwythur uwch-reoli fel 'powerhouse' o ran cyflawni nodau. Yn allanol, clywsom am gydberthnasau gwaith rhagorol â'r arweinydd strategol yn y gwasanaethau iechyd cymunedol. Gwelsom dystiolaeth o bartneriaethau a oedd o fudd uniongyrchol i bobl, er enghraifft o ran datblygu cartrefi gofal i blant yng Ngheredigion sy'n golygu y gallant aros yn eu cymunedau eu hunain, a phrosiect Borth, sef cyfarfod amlasiantaeth sy'n canolbwyntio ar sicrhau bod pobl yn cael y cymorth a'r gefnogaeth cywir ar yr adeg gywir.
Partneriaethau	5.2	Yn weithredol, mae trefniadau integreiddio a chydweithio effeithiol rhwng gweithwyr proffesiynol yn amlwg ar draws timau. Mae strwythurau ar waith sy'n golygu y gall ceisiadau am ofal a chymorth gael eu hystyried mewn ffordd gydgyssylltiedig mewn perthynas â gwasanaethau atal. Mae gwaith integredig â'r gwasanaethau iechyd a ddarperir gan dimau Brysbennu ac Asesu'r Porth Gofal yn sicrhau y gellir cyfeirio pobl tuag at y gweithiwr proffesiynol mwyaf perthnasol mewn modd amserol. Mae hyn yn annog proses o ystyried amgylchiadau pobl a risgiau mewn ffordd gyfannol er mwyn sicrhau bod penderfyniadau brysbennu yn cael eu gwneud ar sail gwybodaeth. Er enghraifft, o ganlyniad i broses brysbennu effeithiol ac amserol a lwyddodd i atgyfeirio unigolyn at sylw'r tîm galluogi, llwyddwyd i ryddhau'r unigolyn hwnnw'n brydlon o'r ysybytu a rhoi cyfle iddo adennill ei annibyniaeth gartref heb fod angen gofal a chymorth ffurfiol.
Partneriaethau	5.3	Ceir lefelau presenoldeb da gan amrywiaeth o weithwyr proffesiynol mewn fforymau gwneud penderfyniadau, gan gynnwys cynadleddau amddiffyn plant. Disgrifiodd ymarferwyr y prosesau ymgysylltu yn ystod y cyfarfodydd hyn fel prosesau 'eithriadol' a nodwyd enghreifftiau lle roedd pediatregwyr yn aml yn bresennol. Clywsom fod adroddiadau cynadleddau yn cael eu rhannu fel mater o drefn, ond mae angen gwella'r trefniadau ar gyfer rhannu cofnodion cynadleddau mewn modd amserol ar ôl y cynadleddau. Roedd tystiolaeth o drefniadau cydweithio â gweithwyr iechyd i'w gweld yn ffeiliau nifer bach o'r plant anabl a welwyd ac o anghytuno iach rhwng gweithwyr proffesiynol ar brydiau.
Partneriaethau	5.4	Mae llawer o drefniadau partneriaeth cadarnhaol gan ysgolion. Er enghraifft, gwelsom lwybr clir a oedd yn galluogi plant sy'n derbyn gofal i gael gafael ar gymorth iechyd emosiynol drwy'r Cynorthwydd Cymorth Llythrennedd Emosiynol (ELSA) a mentrau mwy cyffredinol fel arolygon i dargedu grwpiau penodol o blant a risgiau cyd-destunol ynghylch materion fel fêpio. Mae'n amlwg bod partneriaethau da ar waith rhwng ysgolion a gweithwyr ieuencid, cwmselwyr ysgol a swyddogion cynhwysiant a bod y partneriaethau hynny o fudd i blant.
Partneriaethau	5.5	Dywedodd staff gwaith cymdeithasol wrthym fod amseroldeb ac ansawdd cyfraniadau partneriaid at asesiadau yn dda. Gwelsom enghreifftiau o drefniadau gweithio mewn partneriaeth amlasiantaethol effeithiol ac ymrwymiad i gefnogi teuluoedd a chadw plant o fewn eu teuluoedd.
Partneriaethau	5.6	Rhodddodd darparwyr adborth cadarnhaol ar eu cydberthnasau â'r tîm comisiynu. Soniwyd y gallai'r broses dendro fod yn heriol, ond nodwyd bod yr awdurdod lleol yn gefnogol ac yn cynnal gweithdai i symleiddio'r broses ac i esbonio'r disgwyliadau. Dywedodd darparwyr hefyd fod y tîm comisiynu yn barod i wrando ar eu barn ac i weithredu er mwyn gwella materion.

Thema	Cyf AGC	Meysydd i'w Gwella	Perche nno	Camau Gweithredu	Erbyn	RAG	Adolygiad Craffu 1	RAG	Adolygiad Terfynol a Chwblhau	RAG
Pobl – llais a rheolaeth	2.8	Rhaid i'r awdurdod lleol sicrhau bod lleisiau pobl yn greiddiol i'r gwaith y mae'n ei wneud â phobl.	DP	*Bydd hyn yn rhan o adolygiadau thematig y Swyddog Sicrwydd Ansawdd yn ystod y flwyddyn gyntaf, ond tynnir sylw at hyn yn y wybodaeth a roddir i'r rheolwyr fel rhan o'r broses o rannu adborth am yr adroddiad. *Caiff y polisi cofnodi ei ddiwygio er mwyn cyfeirio'n benodol at y gofyniad i gofnodi'r angen am asesiad gofalwr a'r cynnig sy'n cael ei wneud. *Sefydlu fforwm Profiadau Gofal - bydd y fforwm yn cydweithio â ni i gomisiynu gwasanaethau a datblygu polisiâu a bydd cynrychiolydd o'r fforwm yn rhan o'r cyfweiliadau ar gyfer rolau allweddol. *Sefydlu Grŵp Ymgysylltu â Defnyddwyr yn y Gwasanaethau Oedolion *Grŵp Ymgysylltu Cymorth Estynedig Gydol Oes - is-grwpiau i oedolion a phlant ASE/EJ *Cydweithio ag ysgolion i nodi a chefnogi gofalwyr ifanc mewn addysg.	30.09.2023		Pwylgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach - 22 Tachwedd 2023		Pwylgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach - 11 Mawrth 2024	
Pobl – llais a rheolaeth	2.9	Rhaid i'r awdurdod lleol sicrhau bod ymarferwyr yn cydymffurfio'n gyson â'r ddyletswydd gyffredinol i hyrwyddo llesiant y gofalwr, drwy gynnig asesiadau gofalwyr penodol i bobl er mwyn trafod pa gymorth sydd ei angen arnynt, a chofnodi'r rhesymau dros wrthod asesiad fel mater o drefn.	DP	*Bydd hyn yn rhan o adolygiadau thematig y Swyddog Sicrwydd Ansawdd yn ystod y flwyddyn gyntaf, ond tynnir sylw at hyn yn y wybodaeth a roddir i'r rheolwyr fel rhan o'r broses o rannu adborth am yr adroddiad. * Cyflwyno adroddiadau rheolaidd i'r Bwrdd Perfformiad am y modd yr ydym yn cydymffurfio â'r gofynion o ran Asesiadau Gofalwyr gan gynnwys y wybodaeth yn y Cynlluniau Busnes. * Adolygu pob dogfen i sicrhau eu bod yn nodi'r angen i gynnig Asesiad Gofalwr Donna Pritchard fydd y Swyddog Arweiniol dynodedig wrth i'r gwaith datblygu gofalwyr gael ei wneud. Bydd y rôl hon yn cael ei throsglwyddo i'r Porth Cymorth Cynnar pan fydd y Cynllun Gweithredu wedi datblygu'n ddigonol.	30.09.2023					
Pobl – llais a rheolaeth	2.10	Rhaid i'r awdurdod lleol gynyddu'r ddarpariaeth sebiannau byr ledled y sir er mwyn helpu i ddiwallu anghenion llesiant rhieni a gofalwyr.	SH/NL NL NL/ASE	*Mae'r gwaith hwn yn cael sylw fel rhan o'r trafodaethau am Seibiantgarwch / Sebiannau Gofal yn y Grŵp Llywio Gofalwyr, y Gymuned a Heneiddio'n Dda * Mae'r prosiect Dileu Elw yn canolbwyntio ar recriwtio gofalwyr maeth gan gynnwys sebiannau byr. Sicrhau bod gofalwyr wedi cael eu cynrychioli'n briodol wrth gymeradwyo gofalwyr maeth ar gyfer sebiannau byr, Llety â Chymorth a lleoliadau Cysylltu Bywydau fel y gellir gwerthfawrogi anghenion y gofalwr yn llawn. Bydd cynrychiolaeth ar y panel hefyd yn cynnig sicrwydd y bydd y plentyn/perthynas	31.03.2024					
Pobl – llais a rheolaeth	2.11	Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol - Rhaid cyhoeddi'r adroddiad blynyddol hwn cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl diwedd blwyddyn ariannol.	ASE	* Mae'r broses o gynllunio Adroddiad 2022/23 wedi dechrau ac mae amserlen wedi'i phennu ar gyfer cyflwyno'r adroddiad i'r Pwylgor Craffu, y Cabinet a'r Cyngor cyn ei gyhoeddi yn mis Hydref 2023	31.10.2023		31/10/23		31/10/23	
Pobl – llais a rheolaeth	2.12	Rhaid i'r awdurdod lleol ystyried ei strategaeth ar gyfer y gweithlu yn y dyfodol yn ofalus er mwyn rhoi blaenoriaeth i sicrhau bod ganddo weithlu digonol a chynaliadwy, gyda'r capasiti a'r gallu i gyflawni cyfrifoldebau statudol yn gyson.	ASE/GE	* Mae sylw yn cael ei roi i hyn fel rhan o Ffrwd Waith Recriwtio a Chadw Llesiant Gydol Oes ac mae'n cael ei fonitro fel rhan o'r grŵp sy'n cyfrannu at Ffrwd y Rhaglen Llesiant Gydol Oes * Caiff y Strategaeth ei hadolygu fel rhan o Gynllun diwygiedig y Gweithlu.	30.09.2023		Healthier Community Scrutiny Committee 22 November 2023			
Pobl – llais a rheolaeth	2.13	Dylai'r awdurdod lleol sicrhau y caiff ymarfer ei oruchwylio mewn modd cadarn gan y tîm rheoli ac y cynhelir sgyrsiau myfyriol, gan gofnodi digon o wybodaeth i ddangos y penderfyniadau a wnaed.	ASE Swyddo g. Sicrhau Ansawdd	*Mae gwybodaeth wedi'i rhannu ynglŷn â'r polisi goruchwylio diwygiedig ac mae sylw wedi'i roi i hyn yn y Fframwaith Sicrwydd Ansawdd * Mae angen cynnal Archwiliad Thematig er mwyn medru deall y darlun llawn * Mae angen diweddaru'r Polisi Cofnodi	30.06.2023					
Pobl – llais a rheolaeth	2.14	Rhaid i'r awdurdod lleol sicrhau bod ganddo weithlu cymwys a hyderus.		* Caiff Dadansoddiad o'r Anghenion Hyfforddi ei gwblhau bob blwyddyn, ac mae arfarniadau hefyd yn cael eu cwblhau. Bydd yr Arfarniad Blynyddol yn ystyried yr holl anghenion hyfforddi gan gynnwys y rhai gorfodol a'r rhai arbenigol.	30.09.2023					
Pobl – llais a rheolaeth	2.15	Nododd y staff fod cefnogaeth gan gyfoedion o fudd iddynt ac y byddent yn croesawu mwy o gyfleoedd ar gyfer cyswilt wyneb yn wyneb mewn swyddfeydd. Clywsom y gall fod yn anodd trefnu cyfarfodydd wyneb yn wyneb ar gyfer gwasanaethau oedolion a gwasanaethau plant oherwydd diffyg cyfleusterau addas. Roedd hyn yn cynnwys cynadleddau amddiffyn plant lle mae'r teulu wedi nodi y byddai'n well ganddynt gyfarfod wyneb yn wyneb. Mae hyn yn rhywbeth y dylai'r awdurdod lleol ei ystyried.		* Mae'r swyddfeydd bellach ar agor a gall y staff gynnal cyfarfodydd wyneb yn wyneb. * Mae'r lleoliadau ar gyfer Cynadleddau Amddiffyn Plant yn brin ond maent ar gael. Bydd y Rheolwr Tîm Sicrwydd Ansawdd yn cwblhau archwiliad o'r lleoliadau addas sydd ar gael ar gyfer Cynadleddau Amddiffyn Plant a bydd yn cyflwyno'r opsiynau sydd ar gael fel y gallwn eu hystyried.						

Pobl – llais a rheolaeth	2.16	Rhaid i'r awdurdod lleol lunio a gweithredu fframwaith sicrhau ansawdd cadarn.	ASE	* Mae'r ymgynghoriad ynghylch y Fframwaith Sicrwydd Ansawdd bellach wedi dod i ben ac mae'r adborth a ddaeth i law yn cael ei ystyried. Caiff newidiadau eu gwneud i gryfhau'r dulliau gweithredu lle bynnag bo hynny'n briodol.	30.06.2023						
				* Caiff swydd y Swyddog Sicrwydd Ansawdd ei hysbysebu							
				* Caiff swydd y Swyddog Cymorth Sicrwydd Ansawdd ei hysbysebu							
				* Caiff cynllun gwaith ar gyfer archwiliad thematig ei ddatblygu.							
Pobl – llais a rheolaeth	2.17	Rhaid i'r awdurdod lleol sicrhau yr ymateb i'r gwynion yn gyson yn unol â'r amserlenni a bennir yn "Rheoliadau Gweithdrefn Gwynion y Gwasanaethau Cymdeithasol (Cymru) 2014", a bod y gwersi a ddysgir o ymateb i'r gwynion yn ysgogi gwelliannau.	ASE	* Datblygu traciwr ar gyfer adolygu holl gwynion Gwasanaethau Cymdeithasol fel rhan o gyfarfodydd y Swyddog Arweiniol Corfforaethol rheolaidd gyda'r Rheolwr Cwynion, er mwyn adolygu ymatebion a sicrhau bod amserlenni yn cael eu gwirredu, o bob persbectif. Bydd y cyfarfodydd adolygu yn cael eu cynnal bob pythefnos.	30.06.2023						
				* Bydd perchnogaeth y traciwr yn gorwedd gyda Chyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol mewn partneriaeth â'r Rheolwr Cwynion.							
				* Bydd y Swyddog Sicrhau Ansawdd mewn sefyllfa i gasglu a gweithredu'r hyn a ddysgir o gwynion, drwy wersi cyswllt log a ddysgwyr trwy Ddysgu a Datblygu, a thrwy Adolygu Polisiâu							
Atal	3.9	Rhaid i'r awdurdod lleol adolygu ei drefniadau presennol er mwyn sicrhau bod pobl yn cael ymateb amserol a chyson pan fyddant yn cysylltu ag ef.		* Ailedrych ar y protocol rhwng Clic a'r Timau Brysbennu Porth Gofal a Gwaith Cymdeithasol er mwyn sicrhau mynediad at y rhai sy'n arwain ar achosion	30.09.2023						
				* Angen sicrhau bod adborth yn cael ei roi i'r atgyfeirwyr ar yr adeg y gwneir penderfyniad							
				* Angen nodi Sicrhau Ansawdd thematig ar gyfer y broses.							
Atal	3.10	Rhaid i'r awdurdod lleol gymryd y camau gofynnol i sicrhau cydymffurfiaeth â'r amserlenni ar gyfer adolygiadau statudol a sicrhau y caiff pob gweithiwr profesiynol perthnasol ei wahodd i gymryd rhan, gan ei fod yn colli'r cyfle i sicrhau bod ei adnoddau yn cael eu defnyddio yn y ffordd fwyaf effeithiol bosibl.	ASE	* Datblygu cynllun gweithredu penodol a rhaglen waith i ddatrys achosion sy'n cronni	30.06.2023						
Atal	3.11	Dylai'r awdurdod lleol barhau i weithio mewn modd strategol a gweithredol gyda'i bartneriaid i ystyried ffyrdd o liniaru'r sefyllfa.	DP	* Mae gweithgor eisoes wedi'i sefydlu ac mae'r broses dendro yn cael ei hadolygu	30.06.2023						
Atal	3.12	Dylai'r awdurdod lleol ymgysylltu â phobl sy'n wynebu anawsterau synhwyraidd er mwyn clywed eu llais a dylanwadu ar y broses o ddatblygu gwasanaethau.	HW	* Mae ffrwd waith Technoleg ac Offer Cynorthwyl yn canolbwntio ar y Gwasanaeth Synhwyraidd gyda'r bwriad o ailgynllunio'r gwasanaeth	31.03.2024						
Atal	3.13	Rhaid i'r awdurdod lleol sicrhau ei fod yn deall y gyfradd ailatgyfeirio uchel, er mwyn i'r arweinwyr allu bod yn dawel eu meddwl bod achosion yn cael eu cau/cyfeirio'n ddiogel.	TJ	* Bydd hyn yn rhan o'r cych biwyddyn gyntaf o adolygiadau thematig i'r Swyddog Sicrhau Ansawdd, ond mae hefyd yn cael ei ddadansoddi ar hyn o bryd fel rhan o'r gwaith barhaus o fonitro'r broses Brysbennu ac Asesu Porth Gofal Plant	31.03.2024						
Atal	3.14	Rhaid i'r awdurdod lleol sicrhau y rhoddir blaenoriaeth i'r broses o ryddhau gorchmynion gofal.	ASE	* Mae eisoes yn rhan o'r Strategaeth Cydweithredu, Dysgu ac Addasu ac yn ymgorffori cynllun clir i gefnogi lleihau neu atal plant rhag cael eu lletya gan yr awdurdod lleol. Mae Gwasanaethau Ymyrraeth Gynnar yn allweddol yn hyn o beth.	30.06.2023						
				* Ar hyn o bryd mae dirymu penderfyniadau ynghylch 10 o blant yn cael eu hystyried.							
Atal	3.15	Dylid parhau i roi blaenoriaeth i ymdrechion i recriwtio gofawlyr maeth.	NL	* Mae recriwtio Gofal Maeth yn cael ei ddatblygu fel rhan o'r Grŵp Llywio Plant a'r Gwaith Dileu Elw. Dyrannwyd rhagor o gyllid ychwanegol i Geredigion drwy Faethu Cymru (02.05.2023) er mwyn cryfhau a datblygu'r seilwaith ar gyfer gofawlyr maeth. Mae gwaith eisoes wedi dechrau ar Integreiddio Maethu gyda MyAccount a fydd yn cefnogi'r broses recriwtio er mwyn helpu'r nodwedd adrodd ddyddiol ehangach at ddibenion rhyddhau capasiti.	30.06.2023						
				* Mae Cynllun Ymgysylltu Gofawlyr Maeth yn ei le er mwyn caniatáu rhannu syniadau arloesol rhwng swyddogion a gofawlyr maeth.							
Atal	3.16	Cafwyd sylwadau cymysg gan ddarparwyr y trydydd sector ynghylch trefniadau gweithio mewn partneriaeth gyda rhai yn datgan y gellid cydnabod pa wasanaethau sydd ar gael yn well a gwneud mwy i'w cydgyssylltu ar lefel strategol. Gallai fod o fudd i'r awdurdod lleol gynnal ymarfer mapio i ddeall amrywiaeth gwasanaethau'r trydydd sector gyda'r nod o annog mwy o gydweithio.		* Mae'r Panel Contractau wedi'i sefydlu i fonitro ansawdd ac effeithiolrwydd contractau ac i benderfynu a yw gwerth am arian yn cael ei gyflawni.	30.06.2023						
				* Mae angen i hyn fod yn rhan o adolygiad grantiau'r trydydd sector, gyda'r bwriad o resymoli cyllid. Bydd gwaith y Panel Cysylltiadau yn cynorthwyo i gasglu'r wybodaeth hon at ddibenion rhesymoli.							
				* Dylai Strategaethau Gwasanaethau i Gleientiaid hefyd benderfynu ar yr angen am wasanaethau							
Atal	3.17	Rhaid i'r awdurdod lleol sicrhau y caiff cynlluniau eu diweddar'u unol i safonau statudol.	ASE	* Angen deall y problemau sy'n achosi i amserlenni lithro, yr hyn sydd wedi'i gynnwys yn adroddiadau monitro'r Swyddog Adolygu Annibynnol, yw a yw hyn yn dal yn wir nawr bod Innovate mewn lle. Bydd yn adolygu yn dilyn adrodd ar ddata Ch4 i ddadansoddi'r perfformiad.	30.09.2023						
			ASE	* Angen protocol er mwyn i Ymgynghorwyr Personol wella amserlenni ar gyfer Cynlluniau Llwybr Pobl sy'n Gadael Gofal.							
Liesiant	4.5	Mewn perthynas â diogelu oedolion, a oedd yn gryfder yn flaenorol, gwelsom rywfaint o amrywiadau yn y cofnodion gofal cymdeithasol a welsom, gyda'r rhan fwyaf ohonynt yn dangos arferion diogelu amserol ac effeithiol a oedd yn gydnaws â Gweithdrefnau Diogelu Cymru. Fodd bynnag, gellid atgyfnerthu'r cofnodion drwy fynd ati'n gyson i nodi tystiolaeth o'r holl gamau rhesymol a gymerwyd i alluogi'r unigolyn i gymryd rhan yn y broses ddiogelu.	EU/ASE	Cynhelir adolygiad o'r arferion presennol o'r dechrau i'r diwedd er mwyn asesu effeithiolrwydd yr arferion presennol a nodi unrhyw feysydd y mae angen eu cryfhau er mwyn annog cyfranogiad y person sydd mewn perygl.	30.06.2023						

Llesiant	4.6	Dylai'r awdurdod lleol adolygu'r trefniadau presennol i sicrhau y caiff canlyniadau atgyfeiriadau eu rhannu â'r unigolyn a roddodd wybod am yr achos ac y caiff cofnodion eu rhannu â'r unigolion a oedd yn bresennol mewn modd amserol.	TJ a'r holl reolwyr sy'n gwneud penderfyniadau	Mae angen sicrhau bod atgyfeirwyr yn cael eu hysbysu ar adeg gwneud penderfyniad o fewn Brysbennu Porth Gofal a bod adborth yn cael ei gofnodi.	30.06.2023					
			ASE/EU	Angen sicrhau bod cofnodion yn cael eu cymeradwyo mewn modd amserol a'u dosbarthu yn ôl yr angen o fewn canllawiau arferion da.						
			TJ	Datblygu cyfres adrodd, hefyd angen canolbwyntio ar ôl-groniad o achosion yn cau						
Llesiant	4.7	Rhaid i'r awdurdod lleol sicrhau bod trefniadau goruchwyllo cadarn ar waith ar gyfer arferion diogelu er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth â Gweithdrefnau Diogelu Cymru.	ASE/EU	Mae angen ei adolygu						
Llesiant	4.8	Mae'r awdurdod lleol yn rhoi prosesau amddiffyn plant ar waith mewn modd amserol ond rhaid iddo sicrhau y caiff cyfranogiad amlasiantaeth ei ystyried cyn gynted â phosibl.	Bydd pob rheolwr yn cyfrannu at yr archwiliad	Cynnal archwiliad thematig o drafodaethau a chyfarfodydd strategaeth i ddeall lefelau presenoldeb yn unol ag amserlenni statudol.	30.06.2023					
Llesiant	4.9	Rhaid i'r awdurdod lleol adolygu'r ddogfennaeth sy'n gysylltiedig ag asesiadau oedolion er mwyn sicrhau ei bod yn dilyn yr holl ofynion statudol craidd a amlinellir yn Rhan 3 o'r Cod Ymarfer (Asesu Anghenion Unigolion).	EU/Swyddog Sicrhau Ansawdd	* Ymdrinnir â'r gwaith hwn fel rhan o'r Fframwaith Sicrhau Ansawdd ac archwiliadau thematig. Mae adolygiad dogfen yn cael ei gynnal o dan y rhaglen ddatblygu Arwyddion Diogelwch.	30.09.2023					
Llesiant	4.10	Rhaid i'r awdurdod lleol adolygu ei bolisi cofnodi er mwyn cynnwys trefniadau goruchwyllo cadarn gan reolwyr i wneud yn siŵr y caiff pob cofnod ei gynnal yn briodol.	EU/Swyddog Sicrhau Ansawdd	*Adolygiad polisi i fod yn rhan o rôl y Swyddog Sicrhau Ansawdd *Cyfathrebu cyffredinol i reolwyr mewn perthynas â chanlyniad yr arolygiad a'r meysydd dysgu trwy weithdai	30.09.2023					
Partneriaethau	5.7	Ceir tystiolaeth o ymarferwyr yn meithrin cydberthnasau gwaith proffesiynol â phobl ar sail cydweithrediad a dealltwriaeth a rennir o'r hyn sy'n bwysig. Fodd bynnag, mae angen gwella'r trefniadau ar gyfer gweithio mewn partneriaeth â phobl a gofalwyr ar ganlyniadau a gaiff eu llunio ar y cyd mewn rhai meysydd gwasanaeth. Fel y crybwyllwyd eisoes yn gynharach yn yr adroddiad, mae angen cynnwys asesiadau ac egwyddorion Deddf 2014 fel rhan amlcych o ymarfer, yn enwedig wrth gwblhau asesiadau cymesured. Ar adegau, caiff y cymorth ei arwain gan y gwasanaeth a'i roi ar ffurf weithredol yn hytrach na chanolbwyntio ar yr hyn sy'n bwysig a'r canlyniadau y mae'r unigolyn am eu cyflawni.	Bydd pob rheolwr yn cyfrannu at yr archwiliad	Cynhelir archwiliadau thematig er mwyn mesur mewnbwn teuluoedd i'w cynlluniau, a chymesured asesiadau.						
Partneriaethau	5.8	Dylai'r awdurdod lleol adolygu ei strategaeth gyfathrebu er mwyn sicrhau bod ei fodel yn ddealladwy ac yn hygyrch.		Dolen i Ffrwd Waith Cyfathrebu - Datblygu gwefan	30.09.2023					
Partneriaethau	5.9	Ar y cyfan, mae darparwyr o'r farn bod yr awdurdod lleol wedi bod yn glir ynghylch ei weledigaeth o'r model LIGO. Fodd bynnag, nawr bod y broses ailstrwythuro wedi'i chwblhau, nid yw rhai ohonynt yn glir ynghylch y sefyllfa bresennol o fewn rhai timau. Dylai'r awdurdod lleol ystyried rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'w bartneriaid am y trefniadau gweithredol presennol.		* Cynllun Cyfathrebu i gael ei ddiweddar, i sicrhau bod rhanddeiliaid yn ymwybodol o'r strwythur newydd a rolau timau a gwasanaethau o fewn y model. Bydd diweddarw'r wefan o gymorth yn y maes hwn. Byddwn yn ystyried hwyluso gweithdy ar draws Llesiant Gydol Oes ar gyfer darparwyr trydydd sector.						
Partneriaethau	5.10	Nododd rhai darparwyr nifer y gweithwyr asiantaeth a oedd yn gweithio fel rhan o rai o'r timau, a all effeithio ar ansawdd atgyfeiriadau ac sydd wedi atal cyfarfodydd rhag cael eu cynnal pan nad yw'r gweithwyr wedi'u lleoli yng Ngheredigion. Dylai'r awdurdod lleol sicrhau nad yw penderfyniadau i gyflogi staff asiantaeth sy'n gweithio y tu allan i Geredigion yn achosi unrhyw rwystrau neu oedi o ran rhoi cymorth i bobl.	Rheolwr yr Corfforaethol	Bydd cylch gorchwyl yn cael ei adolygu ar gyfer pob cyfarfod Gofal a Llesiant Gydol Oes, a chytuno ar y dull gweithredu parhaus o gynnal cyfarfodydd hybrid.						

Tudalen 29

Y cynnig o ran asesu Gofalwyr a chynlluniau cymorth

Llais - gofalwyr ifanc, oedolion sydd wedi dioddef camdrin honedig

Ail-atgyfeiriadau

Tudalen 30

Polisi Cofnodi
Polisi Gofalwyr

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

ADRODDIAD I'R:	Pwyllgor Craffu Cymunedau Iachach
DYDDIAD:	24 Mai 2023
LLEOLIAD:	Hybrid/Siambr y Cyngor
TEITL:	Trefniadau Cydweithio Cenedlaethol ar gyfer gwasanaethau Mabwysiadu a Maethu Cymru (awdurdod lleol).

PWRPAS YR ADRODDIAD:

1. Rhoi'r diweddaraf ynglŷn â'r cynigion ar gyfer datblygu'r llywodraethiant a'r galluogi ar gyfer Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol Cymru wrth iddo gymryd cyfrifoldeb am Faethu Cymru.
2. Dod i gytundeb i lofnodi Cytundeb y Cydbwyllgor ar gyfer y Cyd-bwyllgor arfaethedig.
3. Ceisio cytundeb i symud ymlaen drwy'r prosesau llywodraethu

RHESWM Y MAE'R PWYLLGOR CRAFFU WEDI GOFYN AM YR ADRODDIAD:

Pwrpas yr adroddiad hwn yw rhoi'r cyd-destun a'r wybodaeth sylfaenol sydd eu hangen i gytuno i lofnodi'r cytundeb.

CEFNDIR:

Mae'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol wedi bodoli ers 2014 ac mae wedi galluogi newid a gwelliant sylweddol mewn gwasanaethau mabwysiadu ledled Cymru. Roedd pob cyngor bryd hynny wedi cytuno ar ei strwythur a'i lywodraethiant drwy drefniadau cenedlaethol, rhanbarthol a lleol; arweiniodd adolygiad yn 2018 at gynigion i symleiddio llywodraethiant a gwella atebolrwydd. Mae rhai o'r rhain e.e. creu Bwrdd Llywodraethu Cyfunol (sy'n dod â'r Grŵp Cyngori a'r Bwrdd Llywodraethu sy'n ofynnol gan y ddeddfwriaeth ynghyd) a Chytundeb Partneriaeth newydd i ddisodli'r model swyddogaethol gwreiddiol eisoes wedi'u rhoi ar waith.

Mae sefydlu Maethu Cymru yn rhoi'r cyfle i uno'r trefniadau ar gyfer mabwysiadu a maethu yn un gyfarwyddiaeth yn weithredol a'r llywodraethiant ar gyfer y ddau weithgaredd i'w uno.

LLESIANT CENEDLAETHAU'R DYFODOL:

A oes Asesiad Effaith Integredig wedi'i gwblhau? Os nad Nac oes oes, dywedwch pam

Crynodeb:

Nid oes dim newidiadau i wasanaethau sy'n bodoli eisoes heb ddim gwahaniaeth yn yr effaith ar y gymuned.

Hirdymor:**Integreiddio:****Cydweithio:****Cynnwys:****Atal:****ARGYMHELLIAD:**

Ceisio cytundeb bod Ceredigion yn llofnodi Cytundeb y Cyd-bwyllgor ar gyfer y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol a Maethu Cymru.

Bod y papur hwn yn mynd drwy'r prosesau llywodraethu llawn i'w gymeradwyo'n llawn.

RHESWM DROS YR ARGYMHELLIAD:

Bydd cytuno ar y cynigion hyn a llofnodi Cytundeb y Cyd-bwyllgor yn rhoi cydweithrediad Cyngor Sir Ceredigion yn y trefniadau cydweithio hyn ar sail ffurfiol yn ogystal ag egluro rolau a chyfrifoldebau ar gyfer cynnal a chyflawni swyddogaethau cenedlaethol sy'n cefnogi ac yn galluogi awdurdodau lleol i gyflawni eu cyfrifoldebau mabwysiadu a maethu.

Enw cyswllt: Audrey Somerton-Edwards,

Swydd: Swyddog Arweiniol Corfforaethol Dros Dro, Porth Cynnal a Chyfarwyddwr Statudol Dros Dro'r Gwasanaethau Cymdeithasol

Dyddiad yr Adroddiad: 18 Ebrill 2023

Acronymau: Ni ddefnyddiwyd dim un

Adroddiad Pwyllgor Craffu Cymunedau Iachach

24 Mai 2023

Trefniadau Cydweithio Cenedlaethol ar gyfer Gwasanaethau Mabwysiadu a Maethu (awdurdodau lleol) Cymru

Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol Cymru a Maethu Cymru – Cyfoethogi Llywodraethu, Arweinyddiaeth a Galluogi

---

Rheswm dros yr Adroddiad hwn

1. Rhoi'r diweddaraf ynglŷn â'r cynigion ar gyfer datblygu'r llywodraethiant a'r galluogi ar gyfer Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol Cymru wrth iddo gymryd cyfrifoldeb am Faethu Cymru
2. Dod i gytundeb i lofnodi Cytundeb y Cydbwyllgor ar gyfer y Cyd-bwyllgor arfaethedig

Cefndir

3. Mae'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol wedi bodoli ers 2014 ac mae wedi newid a gwella gwasanaethau mabwysiadu ledled Cymru yn sylweddol. Cytunodd pob Cyngor ar ei strwythur a'i drefniadau llywodraethu drwy drefniadau cenedlaethol, rhanbarthol a lleol bryd hynny; arweiniodd adolygiad yn 2018 at gynigion i symleiddio'r trefniadau llywodraethu a gwella atebolrwydd. Mae rhai o'r rhain eisoes wedi'u gweithredu e.e. creu Bwrdd Llywodraethu Cyfunol (gan ddod â'r Grŵp Cynghori a'r Bwrdd Llywodraethu sy'n ofynnol gan y ddeddfwriaeth at ei gilydd) a Chytundeb Partneriaeth newydd i ddisodli'r model swyddogaethol gwreiddiol.
4. Yn ôl y cyngor cyfreithiol a gafwyd gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLILC), roedd angen rhoi sail ffurfiol i'r cydweithrediad rhwng awdurdodau lleol Cymru er mwyn i'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol weithredu'n effeithiol ar ran pob un o'r 22 awdurdod, ac er mwyn rhoi trefniant cynnal cadarn i'r awdurdod lletyol (Caerdydd) ar gyfer y swyddogaethau cenedlaethol a galluogi. Dewis CLILC a Chymdeithas Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (CCGCC) oedd y dylai hyn ddigwydd drwy Gyd-bwyllgor. Mae'r gwaith ar sefydlu Cyd-bwyllgor Cenedlaethol, i roi grym go iawn i'r cydweithrediad a goruchwyliaeth gan bob un o'r 22 awdurdod lleol, wedi parhau ac mae'n barod i'w weithredu.
5. Ers 2015, mae Cyfarwyddwr a thîm canolog y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol wedi bod yn cefnogi gwaith y Fframwaith Maethu

Cenedlaethol (FfMC) i greu trefniant cydweithredol cenedlaethol, rhanbarthol a lleol tebyg i wella gwasanaethau maethu Cymru, er nid drwy greu gwasanaeth maethu cenedlaethol. Mae Maethu Cymru bellach wedi'i greu o FfMC a bydd yn cefnogi ystod ddiffiniedig o swyddogaethau maethu sy'n gysylltiedig â recriwtio a chadw gofalwyr maeth awdurdodau lleol. Drwy gydol y cyfnod hwn, roedd CLILC ac CCGCC fel cyrff arweiniol am i'r swyddogaethau cenedlaethol ar gyfer maethu fod yn gysylltiedig â swyddogaethau cenedlaethol y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol i leihau dyblygu a chostau yn ogystal â sicrhau'r cydnerthedd, yr hyblygrwydd a'r hirhoedledd mwyaf posibl ar draws y ddwy swyddogaeth.

6. Mae'r Cyd-bwyllgor arfaethedig a'r cytundeb sy'n sail iddo wedi'u hystreyn i gynnwys Maethu Cymru yn yr un modd â'r capasiti a'r swyddogaethau ar gyfer galluogi a chydweithio'n genedlaethol drwy Dîm Canolog cyfunol. Mae'r cysylltiad â'r Cyd-bwyllgor yn hanfodol i Faethu Cymru o ystyried y diffyg sail ddeddfwriaethol sydd ar gyfer cydweithredu o'r fath ar gyfer gwasanaethau maethu.

Llywodraethu - Sefydlu Cyd-bwyllgor

7. Cyflwynir y strwythur llywodraethu arfaethedig drwy ddiagram a chyda naratif yn Atodiad un. Bydd y Cyd-bwyllgor cenedlaethol, ar ran y 22 Awdurdod Lleol yng Nghymru, yn arfer ei bwerau i ddarparu'r trefniadau cydweithredol ar gyfer Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol Cymru ac ar gyfer Maethu Cymru. Bydd yn cynnwys aelodau'r Cyngor fydd yn cyfarfod ddwywaith y flwyddyn.
8. Mae cyfreithwyr CLILC wedi drafftio Cytundeb cyfreithiol ar gyfer y Cyd-bwyllgor i'w lofnodi gan bob un o'r 22 awdurdod lleol; mae hwn bellach yn barod i'w symud yn ei flaen ac mae ar gael ochr yn ochr â'r adroddiad hwn. Mae hyn hefyd yn cynnwys Cynllun Dirprwyo ffurfiol a darpariaeth ar gyfer y cytundeb ffurfiol gyda'r awdurdod lleol sy'n derbyn ar gyfer swyddogaethau cenedlaethol.
9. Bydd y Cyd-bwyllgor yn darparu'r mecanwaith i holl awdurdodau lleol Cymru gyflawni rôl weithredol a goruchwyllo ar gyfer y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol a Maethu Cymru. Bydd yn cymeradwyo / derbyn:
  - Adroddiad Blynyddol y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol a Maethu Cymru;
  - Y rhaglen waith flynyddol ar gyfer y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol ac ar gyfer Maethu Cymru;
  - Y gyllideb ar gyfer swyddfa'r Cyfarwyddwr a gwaith cenedlaethol y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol a Maethu Cymru; ac
  - Y cytundeb, ac unrhyw newidiadau i'r cytundeb, ar gyfer cefnogaeth yr awdurdod lletyol tuag at swyddfa'r Cyfarwyddwr a gwaith cenedlaethol y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol a Maethu Cymru.

Ar gyfer y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol yn unig, bydd hefyd yn goruchwyllo sut mae'r awdurdodau'n gweithio gyda'i gilydd i arfer eu pwerau a chydymffurfio â Chyfarwyddiadau'r Cynulliad Cenedlaethol.

Galluogi - Seilwaith cenedlaethol

10. Cynigir strwythur swyddogaethol sydd, o dan y Cyfarwyddwr, â swyddogaethau arweiniol ar wahân ar gyfer mabwysiadu a maethu, ond â swyddogaeth fusnes a galluogi gyfun sy'n cefnogi'r ddau. Disgrifir yr ystod o swyddogaethau a gyflawnir yn Atodiad Dau gyda strwythur staffio o 9.5 staff c.a.ll. (gan gynnwys y Cyfarwyddwr.)
11. Darperir y cyllid craidd ar gyfer swyddogaethau cenedlaethol y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol a Maethu Cymru drwy ailddyrranu cyfran o gyllid y Grant Cynnal Refeniw sydd ar gael drwy CLILC. Mae'r dyraniad hwn, sef £473,000 y flwyddyn ar hyn o bryd ar gyfer mabwysiadu a £400,000 y flwyddyn ar gyfer maethu, yn amodol ar gytundeb pwyllgor perthnasol CLILC yn gyfnodol. Dyfarnwyd cyllid grant Llywodraeth Cymru i Faethu Cymru hyd at ddiwedd mis Mawrth 2023 i ariannu dibenion penodol, sef £573 ar gyfer 2021/22 gan ostwng ychydig ar gyfer 2022/23. Er bod buddsoddiad Llywodraeth Cymru ar gael i'r gwasanaeth mabwysiadu, mae hyn yn cael ei ddefnyddio'n llawn ar gyfer darparu gwasanaethau uniongyrchol drwy'r strwythur rhanbarthol. Mae adnoddau yn nyraniadau CLILC Maethu Cymru a chymorth grant Llywodraeth Cymru i Faethu Cymru sy'n ariannu swyddi'n rhannol ar sail ranbarthol i gefnogi gweithgareddau awdurdodau lleol yn uniongyrchol.
12. Cyfanswm cost y strwythur cenedlaethol arfaethedig yw £586,384 ar gyfer cyfraddau cyflog 2021/22. Cyfanswm y gyllideb graidd sydd ar gael ar draws y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol a Maethu Cymru ar gyfer 2021/22 yw tua £1,449,000 er bod dros hanner ffrwd gyllido Maethu Cymru yn ddarostyngedig i amodau grant Llywodraeth Cymru at ddibenion penodol fel y nodir uchod.
13. Mae'r strwythur yn fforddiadwy hyd at ddiwedd cyfnod Grant Llywodraeth Cymru (31.03.23) ond mae pwysau ar gyllidebau staffio a gweithredu ar gyfer y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol a Maethu Cymru y tu hwnt i hynny. Mae'r pwysau ariannol wedi'u nodi i Lywodraeth Cymru, ond mae gwaith yn dechrau i ystyried sut i ddatrys hyn y tu hwnt i'r cyfnod cymorth grant presennol. Bydd datrys hyn yn gofyn am ymrwymiad Llywodraeth Leol a Llywodraeth Cymru.
14. Mae'r cynigion a amlinellir yn cael eu datblygu er mwyn ffurfioli a chyfnerthu sefyllfa bresennol y Tîm Canolog mewn perthynas â'r gwaith y mae'n ei wneud ar hyn o bryd i'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol ac ar gyfer Maethu Cymru. Bydd hyn yn caniatáu i drefniadau cydweithredol barhau i weithredu a bodloni cynlluniau ac ymrwymadau y cytunwyd arnynt yn y tymor byr i'r tymor canolig.

Ymgysylltu â rhanddeiliaid

15. Mae aelodau awdurdodau lleol wedi cael y wybodaeth ddiweddaraf drwy CLILC, yn fwyaf diweddar, ym mis Medi 2021 drwy Rwydwaith Aelodau'r Cabinet (gofal cymdeithasol ac iechyd) a Chyngor CLILC.
16. Mae Bwrdd Llywodraethu'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol, Penaethiaid Arweiniol Maethu Cymru Gwasanaethau Plant a Chyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol drwy CCGCC wedi cytuno ar y cynigion hyn mewn egwyddor.
17. Mae'r cynigion wedi'u llywio a'u datblygu gydag ymgysylltiad llawn y grwpiau rhanddeiliaid allweddol hyn.

Goblygiadau Ariannol

18. Fel yr amlinellir uchod, darperir cyllid ar gyfer y trefniadau llywodraethu ac arweinyddiaeth a galluogi canolog / cenedlaethol gan CLILC drwy ailddyrrannu cyfran o gyllid y Grant Cynnal Ardrethi ynghyd â chyllid grant gan Lywodraeth Cymru. Nid oes disgwyl y bydd cynghorau unigol yn wynebu costau ychwanegol mewn perthynas â'r swyddogaethau hyn.

Goblygiadau Cyfreithiol

19. Mae awdurdodau lleol unigol yn parhau i fod yn gyfrifol yn gyfreithiol ac yn atebol am y gwasanaethau darparu a mabwysiadu a maethu. O ran gwasanaethau mabwysiadu, mae'r darpariaethau cyfreithiol a amlinellir ym mharagraff 20 isod yn ei gwneud yn ofynnol i gyfrifoldebau mabwysiadu gael eu cyflawni yn unol â'r trefniadau ar gyfer y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol.
20. Mae'r sail gyfreithiol sy'n sail i'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol wedi'i chynnwys yn adran 3A Deddf Mabwysiadu a Phlant 2002 [a fewnosodwyd gan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014] a Chyfarwyddiadau Deddf Mabwysiadu a Phlant 2002 (Trefniadau Mabwysiadu ar y Cyd) (Cymru) 2015. Mae'r rhain yn nodi'n fanwl y disgwyliadau sydd ar awdurdodau lleol i gydweithredu ar lefel ranbarthol a chenedlaethol i ddarparu a gwella gwasanaethau mabwysiadu. Fodd bynnag, nid ydynt yn cynnwys darpariaethau sy'n creu mecanwaith sy'n rhoi grym gyfreithiol briodol i'r cydweithrediad ar lefel genedlaethol nac i'r cytundeb gydag un awdurdod lleol i gynnal y swyddogaethau cenedlaethol. Bydd y Cyd-bwyllgor, a'r Cytundeb a fydd yn cyd-fynd ag ef, yn rhoi sail gyfreithiol ffurfiol i hyn yn ogystal â rhoi mwy o eglurder a sicrwydd i bob awdurdod, CLILC yn ogystal â'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol a Maethu Cymru.
21. Nid oes dim rheoliadau wrth wraidd Maethu Cymru felly bydd y Cyd-bwyllgor yn darparu'r sail ar gyfer y cydweithredu sydd ei angen fel y gall y gwasanaeth weithredu fel y cynigiwyd.

Rheswm dros yr Argymhelliad

22. Bydd cytuno ar y cynigion hyn a llofnodi Cytundeb y Cyd-bwyllgor yn rhoi cydweithrediad Ceredigion yn y trefniadau cydweithredol hyn yn ffurfiol yn ogystal ag egluro rolau a chyfrifoldebau ar gyfer cynnal a chyflawni swyddogaethau cenedlaethol sy'n cefnogi ac yn galluogi awdurdodau lleol i gyflawni eu cyfrifoldebau mabwysiadu a maethu.

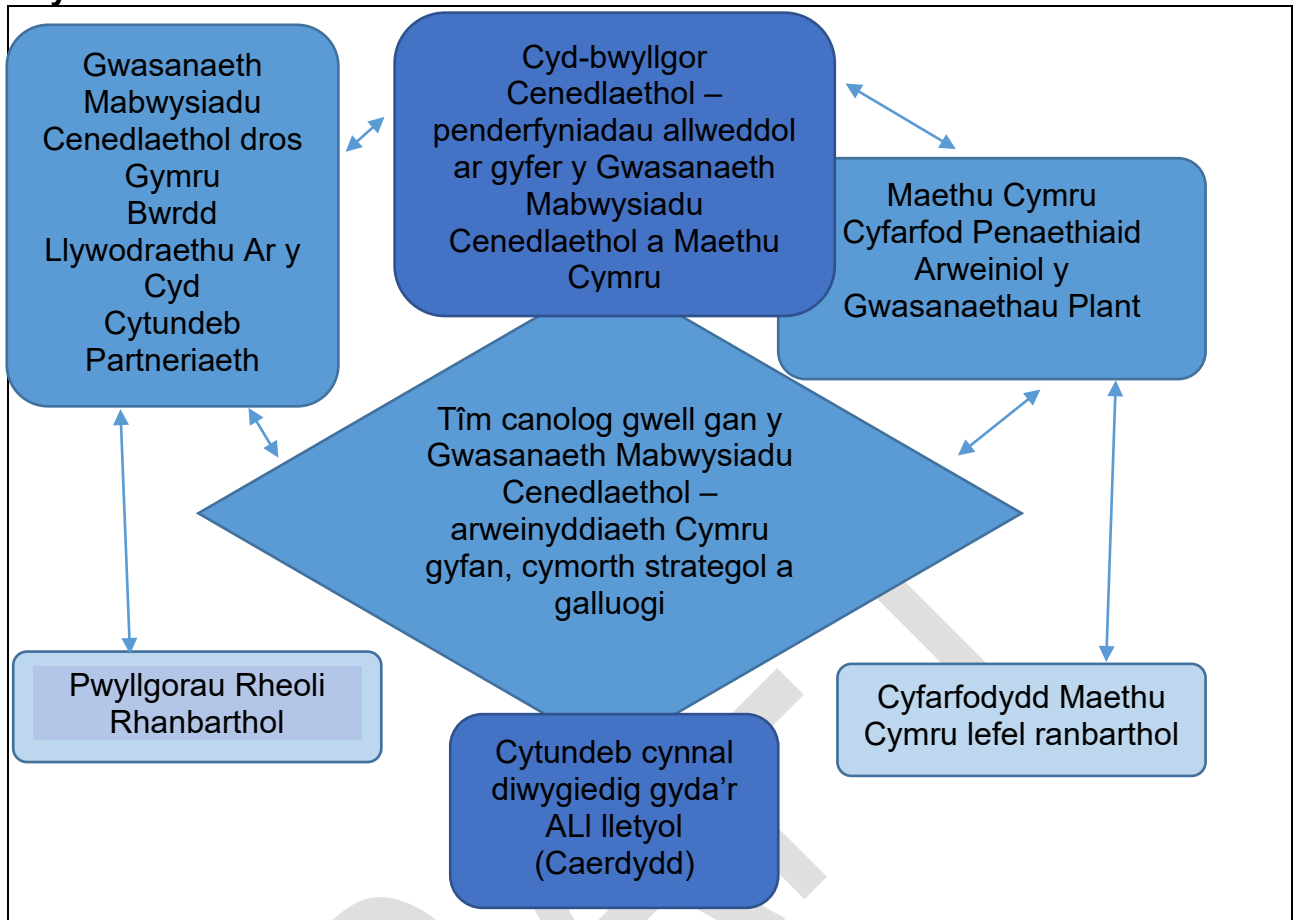
ARGYMHELLION

Yr argymhelliad yw:

1. Cytuno bod yr awdurdod yn llofnodi Cytundeb y Cyd-bwyllgor ar gyfer y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol a Maethu Cymru

Noder: Cynhwysir copi o Gytundeb y Cyd-bwyllgor

DRAFT

Llywodraethu

Cyd-bwyllgor CLILC (pob un o'r 22 ALI) yn goruchwyllo'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol a Maethu Cymru:

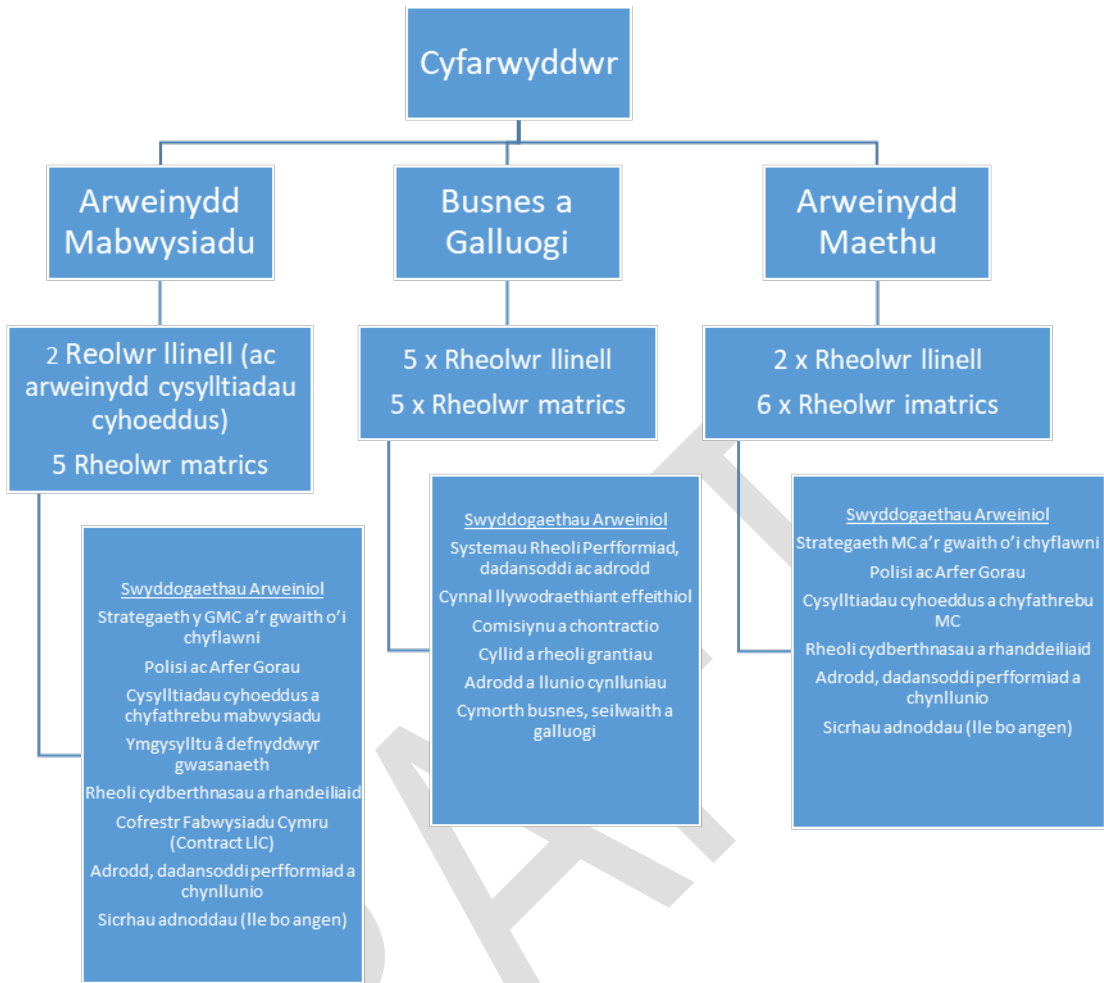
Bydd y Cyd-bwyllgor, ar ran y 22 Awdurdod Lleol yng Nghymru, yn arfer ei bwerau i ddarparu'r trefniadau cydweithredol ar gyfer Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol Cymru ac ar gyfer Maethu Cymru. Caiff ei ategu gan gytundeb cyfreithiol (Cytundeb y Cyd-bwyllgor) a bydd yn cynnwys Aelodau'r Cyngor. Ei rôl fydd goruchwyllo gwaith y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol a Maethu Cymru a chymeradwyo / derbyn yr isod yn benodol:

- Adroddiadau Blynyddol y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol a Maethu Cymru;
- Y rhaglenni gwaith blynyddol ar gyfer y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol ac ar gyfer Maethu Cymru;
- Y gyllideb/au ar gyfer swyddfa'r Cyfarwyddwr a gwaith cenedlaethol y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol a Maethu Cymru; ac
- Y cytundeb, ac unrhyw newidiadau sydd eu hangen, ar gyfer cefnogaeth yr ALI lletyol tuag at swyddfa'r Cyfarwyddwr i'w alluogi i hwyluso gwaith y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol a Maethu Cymru.

Ar gyfer y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol yn unig, bydd hefyd yn goruchwyllo sut mae'r awdurdodau'n gweithio gyda'i gilydd i arfer eu pwerau a chydymffurfio â

Chyfarwyddiadau'r Cynulliad Cenedlaethol.	
<p><u>Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol - Lefel genedlaethol - Bwrdd Llywodraethu Cyfunol (BLIC)</u></p> <p>Yn darparu cyfeiriad strategol a gwneud penderfyniadau i hwyluso'r gwaith o ddarparu a gwella gwasanaethau mabwysiadu yng Nghymru drwy drefniadau'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol yn unol â Chyfarwyddiadau'r Senedd a'i Gylch Gorchwyl.</p>	<p><u>Maethu Cymru - Lefel genedlaethol - Cyfarfod Penaethiaid Arweiniol y Gwasanaethau Plant</u></p> <p>Yn darparu cyfeiriad strategol a gwneud penderfyniadau mewn perthynas â swyddogaethau cenedlaethol a rhanbarthol cytûn Maethu Cymru ar ran awdurdodau lleol Cymru yn unol â'i Gylch Gorchwyl.</p>
<p><u>Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol – lefel ranbarthol / ALI - Byrddau Rheoli Rhanbarthol a Byrddau'r Asiantaethau Mabwysiadu Gwirfoddol</u></p> <p>Mae pob rhanbarth yn cynnwys ardaloedd awdurdod lleol penodedig, a nodir yn y Cyfarwyddiadau ac a oruchwylir gan Fyrddau Rheoli Rhanbarthol (BRhRh). Y brif rôl yw cydgysylltu gweithgareddau mabwysiadu ar lefel ranbarthol a gweithredu penderfyniadau a strategaethau gan y Bwrdd Llywodraethu cenedlaethol; gallai fod ganddynt hefyd rolau a bennir gan eu cytundeb cyfreithiol. Ynghyd â'r hyn sy'n cyfateb i Asiantaethau Mabwysiadu Gwirfoddol.</p>	<p><u>Maethu Cymru - lefel ranbarthol / ALI - Cyfarfod Rhanbarthol y Penaethiaid Gwasanaethau</u></p> <p>Mae'r rhain bellach ar waith a gallant fod yn gyfarfod Maethu Cymru penodol neu wedi'u cynnwys yn agenda Penaethiaid Gwasanaethau sy'n bodoli eisoes a chyfarfodydd rhanbarthol Penaethiaid Gwasanaethau a Chyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol.</p>

Tîm canolog – arweinyddiaeth a galluogi

DATED

2022

- (1) BLAENAU GWENT COUNTY BOROUGH COUNCIL
  - (2) BRIDGEND COUNTY BOROUGH COUNCIL
  - (3) CAERPHILLY COUNTY BOROUGH COUNCIL
  - (4) THE COUNTY COUNCIL OF THE CITY AND COUNTY OF CARDIFF
  - (5) CARMARTHENSHIRE COUNTY COUNCIL
  - (6) CEREDIGION COUNTY COUNCIL
  - (7) CONWY COUNTY BOROUGH COUNCIL
  - (8) DENBIGHSHIRE COUNTY COUNCIL
  - (9) FLINTSHIRE COUNTY COUNCIL
  - (10) GWYNEDD COUNTY COUNCIL
  - (11) ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL
  - (12) MERTHYR TYDFIL COUNTY BOROUGH COUNCIL
  - (13) MONMOUTHSHIRE COUNTY COUNCIL
  - (14) NEATH PORT TALBOT COUNTY BOROUGH COUNCIL
  - (15) NEWPORT CITY COUNCIL
  - (16) PEMBROKESHIRE COUNTY COUNCIL
  - (17) POWYS COUNTY COUNCIL
  - (18) RHONDDA CYNON TAF COUNTY BOROUGH COUNCIL
  - (19) THE COUNCIL OF THE CITY AND COUNTY OF SWANSEA
  - (20) TORFAEN COUNTY BOROUGH COUNCIL
  - (21) VALE OF GLAMORGAN COUNCIL
  - (22) WREXHAM COUNTY BOROUGH COUNCIL
- and
- (23) THE WELSH LOCAL GOVERNMENT ASSOCIATION

**AGREEMENT FOR THE ESTABLISHMENT OF A JOINT COMMITTEE FOR THE
NATIONAL ADOPTION SERVICE**

Geldards
law firm

CONTENTS

1.	Interpretation	3
2.	Aims of Joint Discharge of Functions	8
3.	Establishment of a Joint Committee	10
4.	Establishment of Combined Governance Board and other Advisory Groups	11
5.	Arrangements for the Discharge of Functions	12
6.	Governance	13
7.	Appointment of Host Council	13
8.	Responsibilities of the Host Council	13
9.	Expenses of Joint Committee Members	14
10.	Monitoring Officer	14
11.	Reviews	15
12.	Audit	15
13.	Costs of Discharge of Functions	15
14.	Costs of the Joint Committee	167
15.	Liabilities Under This Agreement	17
16.	Duration of This Agreement	17
17.	Variation of this Agreement	18
18.	Withdrawal from the Joint Committee on Notice	18
19.	Termination of this Agreement for Cause	189
20.	Termination of the Agreement by Agreement	19
21.	Termination – Consequential Matters	1920
22.	Dispute Resolution	20
23.	Notices	201
24.	Information and Confidentiality	21
25.	Data Protection	21
26.	Freedom of Information	22
27.	Intellectual Property	24

Tudalen 43

28.	Language	256
29.	Severability	266
30.	Relationship of Parties	26
31.	Third Party Rights	26
32.	Entire Agreement	26
33.	Law of Agreement or Jurisdiction	26
34.	Discretion of the Councils	267
	Schedule 1 Constitution of the Joint Committee	28
	Schedule 2 Terms of Reference of the Corporate Governance Board	31
	Schedule 3 Notice Provisions	314
	Schedule 4 Financial Memorandum	34
	Schedule 5 Specified Functions and Services	37
	Schedule 6 Terms of Reference for the Lead Head of Childrens Services Group	43
	Schedule 7 Functions Delegated to the Director of Operations	45

Tudalen 44

THIS AGREEMENT IS MADE ON

2022

BETWEEN:

- (1) Blaenau Gwent County Borough Council of Municipal Offices, Civic Centre Ebbw Vale NP23 6XB ("Council")
- (2) Bridgend County Borough Council of Civic Offices, Angel Street, Bridgend CF31 4WB ("Council")
- (3) Caerphilly County Borough Council of Ty Penallta, Tredomen Park, Ystrad Mynach Hengoed CF82 7PG ("Council")
- (4) The County Council of the City and County of Cardiff of County Hall, Atlantic Wharf, Cardiff CF10 4UW ("Council")
- (5) Carmarthenshire County Council of County Hall, Carmarthen, Carmarthenshire SA31 1JP ("Council")
- (6) Ceredigion County Council of Neuadd Cyngor Ceredigion, Penmorfa, Aberaeron, Ceredigion SA46 OPA ("Council")
- (7) Conwy County Borough Council of Bodlondeb, Bangor Road, Conwy LL32 8DU ("Council")
- (8) Denbighshire County Council of County Hall, Wynnstay Road, Ruthin LL15 1YN ("Council")
- (9) Flintshire County Council of County Hall, Mold CH7 6NB ("Council")
- (10) Gwynedd Council of Council Offices, Shirehall Street, Caernarfon LL55 1SH ("Council")
- (11) Isle of Anglesey County Council of Council Offices, Llangefni, LL77 7TW ("Council")
- (12) Merthyr Tydfil County Borough Council of Civic Centre, Merthyr Tydfil CF47 8AN ("Council")
- (13) Monmouthshire County Council of PO Box 106, Caldicot NP26 9AN ("Council")
- (14) Neath Port Talbot County Borough Council of Port Talbot Civic Centre, Port Talbot SA13 1PJ ("Council")
- (15) Newport City Council of Civic Centre, Godfrey Road, Newport NP20 4UR ("Council")
- (16) Pembrokeshire County Council of County Hall, Haverfordwest, Pembrokeshire SA61 1TP ("Council")
- (17) Powys County Council of Powys County Hall, Spa Road East, Llandrindod Wells, Powys LD1 5LG ("Council")
- (18) Rhondda Cynon Taf County Borough Council of The Pavilions, Cambrian Park, Clydach Vale, Tonypany CF40 2XX ("Council")

Tudalen 45

- (19) The Council of the City and County of Swansea of Civic Centre, Oystermouth Road, Swansea SA1 3SN ("Council")
- (20) Torfaen County Borough Council of the Civic Centre, Pontypool, Torfaen NP4 6YB ("Council")
- (21) Vale of Glamorgan Council of Civic Offices, Holton Road, Barry, Vale of Glamorgan CF63 4RU ("Council")
- (22) Wrexham County Borough Council of The Guildhall, Wrexham LL11 1AY ("Council")

(collectively referred to as "the Councils" for the purposes of this Agreement) and

- (23) Welsh Local Government Association of One Canal Parade, Dumballs Road, Cardiff CF10 5BF("WLGA"); and

WHEREAS:

- A The parties to this Agreement have agreed to enter into this Agreement in order to provide a framework for the Councils to give effect to the obligations and arrangements for the Specified Functions set out by the Adoption and Children Act 2002 (Joint Adoption Arrangements) (Wales) Directions 2015 ("the Directions") made by the Welsh Ministers in exercise of their powers under section 3A of the Adoption and Children Act 2002 and to document and regulate their respective rights and obligations to each other in that regard. The Agreement also provides a framework for the parties to give effect to the co-ordination of identified foster service functions across Wales.
- B The Councils have agreed to establish and to participate in a joint committee to facilitate the delivery of the Specified and Agreed Functions with a view to their economical, efficient and effective discharge.
- C This Agreement sets out the arrangements in relation to the manner in which the Councils will work together and use the Joint Committee to deliver the Specified and Agreed Functions.
- D The Councils have agreed that the Director of Operations shall be responsible for the day to day management of the delivery of the Specified and Agreed Functions.
- E The Councils have entered into this Agreement in reliance on the powers of Welsh local authorities under:
  - (i) sections 101, 102, 112 and 113 of the Local Government Act 1972 and sections 19 and 20 of the Local Government Act 2000 and the regulations made under these Acts to make arrangements to discharge functions jointly and to employ staff and place them at the disposal of other local authorities;
  - (ii) the powers in section 9 of the Local Government (Wales) Measure 2009 to collaborate;
  - (iii) the incidental powers in section 111 of the Local Government Act 1972, and

(iv) all other powers them so enabling.

F The Councils have each taken decisions compliant with the requirements of their respective constitutions to participate in the Joint Committee and enter into this Agreement.

G The Parties to the Agreement have agreed to comply with the requirements of this Agreement to enable the Director of Operations to fulfil their legal obligations.

IT IS AGREED AS FOLLOWS:

1. Interpretation

1.1 The following definitions and rules of interpretation apply in this Agreement:

Term here	Definition here
“Agreed Functions	the functions relating to fostering to be discharged by the Joint Committee pursuant to this Agreement being set out at Schedule 5 and any other functions which from time to time the Councils arrange for the Joint Committee or one or other of the Councils to discharge pursuant to the Powers
“Assets”	any tangible assets or property acquired, leased, licensed, loaned or purchased as required by the Host Council or another Council for the administration of this Agreement;
“Business Day”	any day other than a Saturday or Sunday or a public or bank holiday in Wales;
Combined Governance Board	the group established in accordance with clause 4 to comply with the requirements of the Directions;
“Commencement Date”	the date of this Agreement or such later date as the Councils, by resolution of each them, agree;
“Conflict of Interest Protocol”	The protocol agreed by the Combined Governance Board as required by the Adoption and Children Act 2002 (Joint Adoption Arrangements) (Wales) Directions

Tudalen 47

	2015 for identifying and avoiding conflicts of interests;
“Constitution of the Joint Committee”	the constitution set out at Schedule 1 to this Agreement;
“Council”	each of Blaenau Gwent County Borough Council, Bridgend County Borough Council, Caerphilly County Borough Council, the County Council of the City and County of Cardiff, Carmarthenshire County Council, Ceredigion County Council, Conwy County Borough Council, Denbighshire County Council, Flintshire County Council, Gwynedd Council, Isle of Anglesey County Council, Merthyr Tydfil County Borough Council, Monmouthshire County Council, Neath Port Talbot County Borough Council, Newport City Council, Pembrokeshire County Council, Powys County Council, Rhondda Cynon Taf County Borough Council, City and County of Swansea Council, Torfaen County Borough Council, Vale of Glamorgan Council, Wrexham County Borough Council and “Councils” shall be construed accordingly;
Data Protection Legislation	all applicable data protection and privacy legislation in force from time to time in the UK including the UK GDPR; the Data Protection Act 2018 (DPA 2018) (and regulations made thereunder) and the Privacy and Electronic Communications Regulations 2003 (SI 2003/2426) as amended;
“Director of Operations”	the person employed by the Host Council in compliance with the Directions with day to day responsibility for leadership, co-ordination of the service as a whole as well as delivery of national functions
“Directions”	The Adoption and Children Act 2002 (Joint Adoption Arrangements) (Wales) Directions 2015;

“Exempt Information”	any information or class of information relating to this Agreement which may fall within an exemption to disclosure under FOI Legislation;
“Financial Memorandum”	the approach to financial and accounting matters agreed by the Councils as set out at Schedule 4 to this Agreement;
“FOI Legislation”	the Freedom of Information Act 2000 and subordinate legislation made under this and the Environmental Information Regulations 2004;
Foster Wales	The collaborative endeavour agreed by local government to deliver and improve certain fostering functions through national and regional leadership and enabling.
“Governance Board”	the board which the Councils are required by the Adoption and Children Act 2002 (Joint Adoption Arrangements) (Wales) Directions 2015 to establish to provide national oversight of regional collaboration on adoption services;. Since 2019 this function is managed through the Combined Governance Board
“Host” and “Host Council”	the Council appointed as Host Council in accordance with clause 7 of this Agreement;
“IP Material”	the Intellectual Property in the Material;
“Information Request	a request for information under FOI Legislation;
“Intellectual Property Rights”	patents, rights to inventions, copyright and related rights, trade-marks, trade names and domain names, rights in get-up, rights in goodwill or to sue for passing off, rights in designs, rights in computer software, database rights, rights in confidential information (including know-how and trade secrets) and any other intellectual property rights, in each case whether registered or unregistered and including all

	applications (or rights to apply) for, and renewals or extensions of, such rights and all similar or equivalent rights or forms of protection which may now or in the future subsist in any part of the world;
“Joint Committee”	a committee of elected members from the Councils which will be responsible for ensuring and overseeing the delivery of the Specified and Agreed Functions in Accordance with the Directions and with a view to securing their more economical, efficient and effective discharge;
“Material”	all data, text, graphics, images and other materials or documents created, used or supplied by a Council in connection with this Agreement unless before the first use or supply the Council notifies the other Councils that the data or text supplied is not to be covered by this definition;
“National Adoption Service”	The adoption services and functions delivered collectively by the Joint Committee, the Regional Collaboratives, the Councils and partners;
“Personal Data”	Personal data as defined in the Data Protection Legislation;
“Powers”	<p>The powers of Welsh local authorities under:</p> <p>sections 101, 102, 112 and 113 of the Local Government Act 1972 and sections 19 and 20 of the Local Government Act 2000 and the regulations made under these Acts to make arrangements to discharge functions jointly and to employ staff and place them at the disposal of other local authorities;</p> <p>the powers in section 9 of the Local Government (Wales) Measure 2009 to collaborate;</p>

	<p>the incidental powers in section 111 of the Local Government Act 1972,</p> <p>the powers in section 1 of the Local Authorities (Goods and Services) Act 1970 and section 25 of the Local Government (Wales) Act 1994 to provide services;</p> <p>all other powers them so enabling;</p>
“Proportionate Basis”	<p>in accordance with the relevant proportion for each Council by reference to their respective percentage contribution as set out in the Financial Memorandum</p>
“Regional Collaboratives”	<p>the groupings of the Councils as set out in Schedule to the Directions for the purpose of collaboration on adoption services;</p>
“Secondment Agreement”	<p>an agreement made between the Councils for the secondment of staff from one Council to the Host Council or another Council relating to arrangements for the discharge of the Specified and Agreed Functions pursuant to this Agreement;</p>
“Section 151 Officer”	<p>the officer designated by a local authority as the person responsible for the proper administration of its financial affairs as required by section 151 of the Local Government Act 1972;</p>
“Hosting Agreement”	<p>an agreement made between the Councils pursuant to this Agreement relating to arrangements for the provision of specified support by the Host Council to assist the Joint Committee to discharge the Specified and Agreed Functions delegated to it pursuant to this Agreement;</p>
“Services”	<p>the Services to be provided on behalf of the Councils pursuant to the discharge of the Specified and Agreed Functions being set out at Schedule 5</p>
“Specified Functions”	<p>the functions relating to adoption to be discharged by the Joint</p>

Committee pursuant to this Agreement being set out at Schedule 5 and any other functions which from time to time the Councils arrange for the Joint Committee or one or other of the Councils to discharge pursuant to the Powers;

“Staff Transfer Agreement”

an agreement made between the Councils for the transfer of staff from one Council to the Host Council or another Council relating to arrangements for the discharge of the Specified and Agreed Functions pursuant to this Agreement;

- 1.2 References to any statute or statutory provision shall, unless the context otherwise requires, be construed in accordance with the Interpretation Act 1978.
- 1.3 The headings are inserted for convenience only and shall not affect the construction of this Agreement.
- 1.4 Words importing one gender include all other genders and words importing the singular include the plural and vice versa.
- 1.5 A reference in this Agreement to any clause, paragraph or schedule is, except where it is expressly stated to the contrary, a reference to a clause or paragraph of or schedule to this Agreement.
- 1.6 Any reference to this Agreement or to any other document unless otherwise specified shall include any variation, amendment or supplements to such document expressly permitted by this Agreement or otherwise agreed in writing between the relevant parties.
- 1.7 Words preceding “include”, “includes”, “including” and “included” shall be construed without limitation by the words which follow those words unless inconsistent with the context, and the rule of interpretation known as “*eiusdem generis*” shall not apply.
- 1.8 The schedules form part of this Agreement and will have the same force and effect as if expressly set out in the body of this Agreement and references to this Agreement includes the Schedules.
- 1.9 References to “the parties” shall be to the parties to this Agreement.

2. Aims of Joint Discharge of Functions

- 2.1 The aims of the joint discharge of the Specified Functions relating to adoption services under the provisions of this Agreement are:

- (a) The consistent delivery of high quality adoption services throughout Wales.

Tudalen 52

- (b) Keeping delay to a minimum in the placement of children for adoption.
- (c) Ensuring the widest choice possible of placements for adoption of children.
- (d) Ensuring that high quality and timely training and assessment for prospective adopters is consistently available.
- (e) Improving the process of matching children with prospective adopters.
- (f) The streamlining of adoption processes and improved liaison between social workers involved in adoption cases.
- (g) Keeping adoption breakdown to a minimum by the provision of adoption support services according to assessed need.
- (h) Collaborative working between local authorities, registered adoption societies, NHS local health boards and NHS Trusts and education services.

2.2 The aims of the joint discharge of the Agreed Functions relating to fostering are:

- (a) To support the strategic oversight of Foster Wales.
- (b) To consider the implications at local and regional level arising from the transition to Foster Wales.
- (c) To consider the development needs of services at local, regional, and national level.
- (d) To seek and support solutions to overcome barriers and challenges.
- (e) To continue to develop and maintain collaboration across local authority fostering.
- (f) To consider reports presented, agree actions, make decisions, and monitor progress.
- (g) To consider performance reports and monitor KPIs as identified and agreed.
- (h) To make recommendations for future areas of work programme development.

2.3 The Director of Operations and a central team of staff to support the Director of Operations are employed by the Host Council to fulfil a range of functions related to leadership, management and oversight of the National Adoption Service. The functions of the Director of Operations and central team include:

- (a) Providing leadership to set the direction for the National Adoption Service including strategic planning by agreeing priorities, targets and resourcing following engagement with partners and stakeholders as well as support to operational planning.

Tudalen 53

- (b) Reviewing progress including analysis of performance data and service information from the regions and Registered Adoption Agencies (otherwise known as Voluntary Adoption Agencies (VAA's's).
  - (c) Providing annual and mid-year reports each year for agreement by the Combined Governance Board, endorsed by the Joint Committee and submission to Welsh Ministers as well as to WLGA and the Association of Directors of Social Services Cymru where required.
  - (d) Providing specific functions nationally to support and enable National Adoption Service operations (currently as below).
  - (e) Establishing and maintaining a website for the National Adoption Service for Wales.
  - (f) Management of the Adoption Register for Wales (under contract from Welsh Government).
  - (g) Commissioning and contracting national contracts to support service delivery functions and support.
  - (h) Maintaining arrangements for service user engagement across Wales.
  - (i) Leadership, matrix management oversight, advice and support to regions and VAA's.
  - (j) Promotion of best practice and a culture of continuous improvement throughout the National Adoption Service.
  - (j) Securing appropriate resourcing through new / additional finance or re-profiling of existing as well as managing the central team allocation, grants and investment.
  - (k) Strategic commissioning as necessary for the discharge of functions.
  - (l) Maintaining arrangements for national governance and allied sub / task & finish groups to engage stakeholders in carrying out the actions / work agreed by the Combined Governance Board.
  - (m) Promotion of adoption, including national PR and marketing and the provision of the 'face and voice' of adoption in Wales.
  - (n) Stakeholder and relationship management including with allied services and organisations in Wales and UK, Ministers and Welsh Government.
  - (o) Strategic support and enabling functions, as agreed, for the National Fostering Framework / Foster Wales.
- 2.4 In addition Schedule 7 sets out a Scheme of Functions delegated to the Director of Operations to facilitate the achievement of the objectives of this Agreement.

3. Establishment of a Joint Committee

- 3.1 In exercise of their powers under sections 101(5) and 102 of the Local Government Act 1972, sections 19 and 20 of the Local Government Act

Tudalen 54

2000 and all other enabling powers the Councils hereby create a joint committee to be known as the National Adoption Joint Committee with effect from the Commencement Date.

- 3.2 The Joint Committee shall take decisions relating to the use of the National Adoption Service budget which shall be provided as a topslice from the Revenue Support Grant via the Welsh Local Government Association for the discharge of the Specified Functions, a similar topslice from the Revenue Support Grant via the Welsh Local Government Association for the discharge of the Agreed Functions, to meet the costs of the Host Council and the Joint Committee relating to this Agreement and shall have regard to reports and advice from the Combined Governance Board, Lead Heads of Children's Service's Meeting and Director of Operations.
- 3.3 The Joint Committee shall ensure the Scheme of Delegation set out in Schedule 7 is kept under review in accordance with paragraphs 5.2 and 5.3 of Schedule 7.
- 3.4 The Joint Committee shall operate and conduct its business in accordance with the terms of this Agreement including the Constitution set out at Schedule 1.
- 3.5 The Joint Committee shall review the terms of reference of the Joint Committee towards the end of each council term and shall make recommendations to the Councils and the WLGA for their consideration as to any amendments that the Joint Committee are required to discharge the Specified and Agreed Functions in accordance with the Directions.
- 3.6 This Agreement is without prejudice to each Council's other powers and responsibilities for its area.

4. Establishment of Combined Governance Board and other advisory groups

- 4.1 The Councils have established the Combined Governance Board. The Combined Governance Board shall act as an advisory group to the Joint Committee and shall discharge the role of the Governance Board and Advisory Group which the Councils are required by the Directions to establish for the purpose of providing national oversight of regional collaboration arrangements over adoption services.
- 4.2 The terms of reference of the Combined Governance Board shall be as set out in Schedule 2.
- 4.3 In respect of fostering services, the Councils have established the Lead Head of Children's Services Group as an advisory group to the Joint Committee. The Lead Head of Children's Services Group shall advise the Joint Committee on issues relating to Foster Wales. The terms of reference for the Lead Head of Children's Services Group shall be as set out in Schedule 6.
- 4.4 The Joint Committee may establish other advisory groups to advise the Joint Committee.

5. Arrangements for the Discharge of Functions

- 5.1 The Councils agree to use their Powers to enter into these arrangements under which the Joint Committee shall discharge on their behalf the Specified and Agreed Functions.
- 5.2 The Joint Committee shall discharge the Specified and Agreed Functions through the Host Council which shall, subject to and within the limitations and constraints of the resources allocated and paid to it pursuant to this Agreement, deliver the Services to support the delivery of the Specified and Agreed Functions. The Councils agree and acknowledge that the responsibility for discharging the Specified and Agreed Functions will none the less remain with the Joint Committee and notes the limitation of the Host Council's liability in that regard.
- 5.3 The Joint Committee may agree to bring additional functions and services within the scope of this Agreement but the Joint Committee may not agree to do so unless it has first received approval from all the Councils to discharge the additional functions and deliver the additional services. The provisions of this Agreement shall apply to any such additional functions and services.
- 5.4 The Councils here by agree the Financial Memorandum. The Councils shall have the discretion to agree variations to the Financial Memorandum at any time without varying the rest of this Agreement. For the avoidance of any doubt variation of the Financial Memorandum is subject to unanimous agreement of the Councils and is not a matter for decision by the Joint Committee.
- Each of the Councils shall contribute to the costs of the discharge of the Specified and Agreed Functions pursuant to this Agreement in accordance with the terms of the body of this Agreement and the Financial Memorandum. Subject to the overarching terms set out in this Agreement, particulars of the arrangement may be further detailed, (including for example the mechanics of payment), in any Hosting Agreement, Secondment Agreement or Staff Transfer Agreement that may be entered into by the Councils.
- 5.5 The Councils intend to enter into a Hosting Agreement with the County Council of the City and County of Cardiff for the delivery of services (subject to all Councils being satisfied as to the terms and conditions proposed) pursuant to the discharge of the Specified and Agreed Functions. The Councils may enter into further Hosting Agreements to record the detailed requirements of further individual arrangements made in connection with the discharge of the Specified and Agreed Functions pursuant to this Agreement.
- 5.6 The Councils may also enter into a Secondment Agreement to record the arrangements for the secondment of staff for further individual arrangements made in connection with the discharge of the Specified and Agreed Functions pursuant to this Agreement.
- 5.7 The Councils may also agree to enter into a Staff Transfer Agreement to record the arrangements for the transfer of staff for further individual

Tudalen 56

arrangements made in connection with the discharge of the Specified and Agreed Functions pursuant to this Agreement.

6. Governance

- 6.1 The Councils each undertake to ensure that they make any changes to their own constitutions as are necessary to facilitate the operation of this Agreement. Each Council shall notify the other Councils and WLGA in writing within twenty-eight days of the date of this agreement either that it has made (or is in the process of making) the necessary changes to its constitution or that no changes are considered necessary.

7. Appointment of Host Council

- 7.1 Subject to the provisions of clauses 7.2 and 7.3 the Councils agree that the Council of the City and County of Cardiff should be the Host Council for the purposes of this Agreement.
- 7.2 The Council of the City and County of Cardiff and any other Council which is appointed as Host Council may terminate its appointment as Host Council by giving not less than twelve months' written notice or such other period of notice as is agreed by all the Councils to the other Councils of its intention to terminate its appointment. Such twelve months' written notice shall end at the end of a financial year.
- 7.3 The Joint Committee may terminate the appointment of City and County of Cardiff Council or any other Council as the Host Council by giving at not less than twelve months' written notice or such other period of notice as is agreed by all the Councils to the Host Council of the Joint Committee's intention to terminate the appointment of the Host Council. Such twelve months' written notice shall end at the end of a financial year.
- 7.4 If the appointment of a Council as the Host Council is terminated in accordance with clause 7.2 or clause 7.3 the Joint Committee may appoint one of the Councils as Host Council such appointment to be effective from the commencement of the financial year following the expiry of notice of termination under clause 7.2 or 7.3.
- 7.5 If the appointment of a Council as the Host Council is terminated in accordance with clause 7.2 or clause 7.3 any outstanding payment due to that Council from the Joint Committee for costs incurred in the role of the Host Council and any costs it incurs upon or as a consequence of Termination shall be paid in accordance with the terms of this Agreement, including the Financial Memorandum.
- 7.6 Any dispute over the appointment or the termination of the appointment of a Council as the Host Council shall be dealt with in accordance with the dispute resolution procedure in clause 23 of this Agreement.

8. Responsibilities of the Host Council

- 8.1 (i) Subject to and within the limitations of the funding allocated and received by the Host Council, the Host Council shall provide Assets, staff and other resources as are necessary to discharge the Specified and Agreed Functions pursuant to this Agreement.

Tudalen 57

(ii) Subject to the overarching terms and principles set out in in this Agreement, in particular clause 13, the detailed provisions as to the payment of the costs of the Host Council in providing such Assets, staff and other resources shall be in accordance with a Hosting Agreement between the Councils, and the Host Council and shall be facilitated by the Welsh Local Government Association. Any such Hosting Agreement must be in a form to the satisfaction of the Host Council.

8.2 The Host Council shall employ the Director of Operations and the staff required for undertaking the national functions.

8.3 The Host Council has agreed and arranged for the Director of Operations to have the day-to-day responsibility for the management and delivery of the Services.

8.4 In carrying out its role the Host Council shall have regard to :

- (a) all applicable Laws and Regulations.
- (b) best practice.
- (c) the aims, principles and objectives of this Agreement and any applicable policies agreed by the Councils.
- (d) any relevant guidance issued or specified by the Care and Social Services Inspectorate Wales and any other relevant regulator.
- (e) the Councils duties under the Welsh Language (Wales) Measure 2011.

And shall facilitate the proper discharge of the Specified and Agreed Functions of the Councils and discretionary provision of in-scope elements of the Services.

8.4.2 The Host Council shall ensure that its health and safety policy statements together with related policies and procedures are made available to the Joint Committee on request.

8.4.3 The Host Council shall comply with any investigation by any statutory ombudsman or tribunal relating to the discharge of the Specified or Agreed Functions.

9. Expenses of Joint Committee Members

9.1 Each Council shall be responsible for meeting any expenses to which any Joint Committee Member or officer appointed by it as its representative is entitled as a result of their attendance at duly authorised meetings.

10. Monitoring Officer

10.1 The Councils agree that at the date of the Agreement the Monitoring Officer of Cardiff Council shall act as Monitoring Officer for the Joint Committee. The appointment of Cardiff Council's Monitoring Officer as Monitoring Officer to the Joint Committee shall cease at the earlier of (i) such date as Cardiff Council ceases to act as Host Council or (ii) the Councils unanimously decide to appoint the Monitoring Officer of a different Council as Monitoring Officer to the Joint Committee pursuant to clause 10.2.

Tudalen 58

- 10.2 The Councils may decide that the Monitoring Officer of a different Council shall be designated as Monitoring Officer for the Joint Committee. This shall require a unanimous decision from the Councils. Following such a decision the Host Council shall notify the officer who is currently acting as Monitoring Officer and the officer who has been designated as Monitoring Officer for the future.
- 10.3 The Councils acknowledge and agree that the Monitoring Officer will need to be provided with such resources as the Monitoring Officer considers sufficient to allow her to perform her duties and that this will be a cost of the Joint Committee.
- 10.4 For such time as the Host Council and the Monitoring Officer to the Joint Committee is being performed by the same Council then the Monitoring Officer's cost will be added to the Host Council's costs and the provisions of clause 13 of this Agreement shall apply.

11. Reviews

- 11.1 The Joint Committee shall review the discharge of the Specified and Agreed Functions at least annually alongside the Combined Governance Board reviewing service progress and performance quarterly and reporting to the Joint Committee on the results of its review.
- 11.2 The Director of Operations shall submit a quarterly report to the Combined Governance Board and an annual report to the Joint Committee, setting out details of:
- (a) The performance of the Specified and Agreed Functions.
  - (b) Income and expenditure and compliance with the Financial Memorandum.
- 11.3 The Councils and the Regional Collaboratives shall carry out a review of their discharge of the regional Specified Functions for adoption and provide the following to the Director of Operations
- (a) An annual work programme by 31 March each year
  - (b) Quarterly performance reporting
  - (c) An annual report by 31 May each containing the items detailed in the Directions.
- 11.4 The Director of Operations will use this information as the basis for reporting to the Joint Committee for adoption services.

12. Audit

- 12.1 The discharge of the Specified and Agreed Functions on behalf of the Councils and the finances relating to the discharge of the Specified or Agreed Functions shall be subject to an annual external audit by the central team of the National Adoption Service which shall be commissioned by the Host Council in accordance with the Host Council's audit processes.

13. Costs of Discharge of Functions

- 13.1 The Host Council agrees that any of the Services it provides for the discharge of the Specified and Agreed Functions shall be on a cost recovery basis. For the avoidance of any doubt such costs shall be deemed to include all costs incurred howsoever arising, including , without limitation to the generality of the foregoing;
- (i) costs of any additional employees required in order to carry out the Host Council role/provide capacity to carry out such role and all associated recruitment costs,
  - (ii) all employee related costs including on costs,pension strain, termination costs and any employee related claims,
  - (iii) fees and charges incurred (including external fees or charges for any third party services, goods or works procured) and
  - (iv) expenses, legal costs, claims, damages, insurance premiums and the like that the Host Council reasonably incurs in carrying out its role.
- 13.2 The Councils shall each year apply the central National Adoption Services budget to fund the payment of the costs of the Host Council. Any shortfall in such funding shall be paid by the Councils within 30 days of demand by the Host Council and as follows. Each Council's contribution shall be calculated by reference to their respective percentage contribution as set out in the Financial Memorandum.
- 13.3 To aid transparency and accountability the Host Council shall:
- (i) Provide the Joint committee, at its first meeting, with a report outlining its estimated costs for acting as Host Council for the financial year 2022/2023. For the avoidance of any doubt the estimated costs submitted will be for noting purposes only and the Council's will be obliged to meet the Hosts Council's actual costs as set out in this Agreement.
  - (ii) For each subsequent financial year ('Subsequent Financial Year') the Host Council shall, prior to the Subsequent Financial Year in question, present to the Joint committee a report as to its estimate costs for acting as Host Council for the Subsequent Financial Year.
  - (iii) If, in any year, the Joint Committee does not find acceptable the estimated costs for the Subsequent Financial year then the Joint Committee may terminate the appointment of the then Host Council and the provision of clause 7.3 shall be deemed to apply save that the termination date of the appointment of the then Host Council shall be the 31st March, in the financial year proceeding the Subsequent Financial Year or such latter date as all the Councils may agree.
  - (iv) As part of its financial reporting to the Joint Committee the Host Council shall from time to time present to the Joint Committee reports of the actual costs incurred in carrying out the Host Council role.
- 13.4 The Host Council in determining the level of resources it requires to carry out its role under the Agreement shall (i) act responsibly and prudently (ii) use its reasonable endeavours to put in place and maintain in place sufficient assets staff and other resource to undertake its role and (iii) wherever reasonably practicable report to the Joint Committee and/or Director of Operations for information if in any financial year its costs are likely to materially exceed the estimated costs that have previously been submitted to the Joint Committee.

14. Costs of the Joint Committee

14. The Councils shall apply the central National Adoption Services budget to fund any costs of the Joint Committee, including the Host Councils costs. Any shortfall in such funding shall be paid by the Councils. Each Council's contribution shall be calculated by reference to their respective percentage contribution as set out in the Financial Memorandum. The Welsh Local Government Association shall be responsible for the administration of the payment of costs involved in the administration of the Joint Committee.

15. Liabilities Under This Agreement

- 15.1 The Host Council shall indemnify and keep indemnified each of the other Councils to this Agreement against any losses, claims, expenses, actions, demands, costs and liability suffered by that Council to the extent arising from any wilful default or wilful breach by the Host Council of its obligations under this Agreement or its statutory duties (and "wilful" in this context shall, for the avoidance of doubt, not include matters which are outside the reasonable control of the Host Council or matters arising from any negligent act or omission in relation to such obligations).
- 15.2 No claim shall be made against the Host Council by the other Councils or any of them to recover any loss or damage which may be incurred by reason of or arising out of the carrying out by the Host Council of its obligations under this Agreement unless and to the extent such loss or damage arises from a wilful default or wilful breach by the Host Council under clause 15.1.
- 15.3 Each of the other Councils (acting severally) shall indemnify and keep indemnified the Host Council against all losses, claims, expenses, actions, demands, costs and liabilities which the Host Council may incur by reason of or arising out of the carrying out by the Host Council of its obligations under this Agreement for that Council or arising from any wilful default or wilful breach by a Council of its obligations under this Agreement (and wilful in this context shall, for the avoidance of doubt, not include matters which are outside the reasonable control of that Council or matters arising from any negligent act or omission in relation to such obligations) unless and to the extent that the same result from any wilful breach by the Host Council of any such obligations.
- 15.4 The amount to be paid to the Host Council by any of the other Councils under clause 15.3 shall be borne by each of the Councils to the extent of its responsibility, however in the event that the responsibility is a shared one between the Councils (so that it is not reasonably practicable to ascertain the exact responsibility between the Councils) then the amount to be paid shall be divided between the Councils on a Proportionate Basis.
- 15.5 In the event of a claim under this clause 15 in which it is not reasonably practicable to determine the extent of responsibility as between the Councils then the amount shall be divided amongst the Councils on a Proportionate Basis.
- 15.6 A Council which receives a claim for losses, expenses, actions, demands, costs and liabilities related to the discharge of the Specified and Agreed

Tudalen 61

Functions shall notify and provide details of such claim as soon as is reasonably practicable to the other Councils.

- 15.7 Failure to give notice in accordance with clause 15.6 shall not relieve a party of its obligations to indemnify another under this clause 15.
- 15.8 Each Council shall not be obliged to indemnify the other Councils to the extent that the insurances maintained by the other Councils at the relevant time provide an indemnity against the loss giving rise to a claim and to the extent that another Council recovers under a policy of insurance save that the Council responsible for liabilities suffered by another Council shall be responsible for (i) the deductible under any such policy of insurance (ii) any amount over the maximum amount insured under such policy of insurance and (iii) any resultant increase in future year premiums (for a maximum of 10 years) incurred by the Council who claims on its insurance.
- 15.9 The indemnities given under this Agreement are in addition to any Hosting Agreement between the Host Council and any of the other Councils.

16. Duration of this Agreement

- 16.1 This Agreement shall come into force on the Commencement Date and shall continue from year to year or until terminated in accordance with the provisions of this Agreement.

17. Variation of This Agreement

- 17.1 Any of the Councils may request a variation to this Agreement by making such a written request to the officer acting as Monitoring Officer to the Joint Committee.
- 17.2 The officer acting as Monitoring Officer to the Joint Committee shall circulate the request to each of the Councils within ten Business Days of receipt of the request for consideration and approval by the Councils.
- 17.3 If each of the Councils approve such variation, then the officer acting as Monitoring Officer to the Joint Committee shall arrange for the preparation of an appropriate Deed of Variation to this Agreement to be prepared for execution by the Councils and such change shall only take effect upon completion of that Deed and the costs associated with the preparation of such Deed of Variation shall be shared equally between the Councils. Such Deed of Variation may be executed in parts by each Council that is then a party to this Agreement.
- 17.4 If one of the Councils does not approve such variation, then the variation to this Agreement shall not occur.

18. Withdrawal from the Joint Committee on Notice

- 18.1 Any Council may withdraw from the Joint Committee in accordance with the following procedure:
- 18.2 Any Council which wishes to withdraw from the Joint Committee shall give not less than twelve months' written notice terminating at the end of a financial year to the other Councils and the officer acting as Monitoring

Tudalen 62

Officer to the Joint Committee shall consult the other Councils giving due consideration to:

- (a) Any loss of funding arising from such withdrawal and including any non-payment, clawback or repayment of such funding;
- (b) Any other loss, liability, damage, claim or expense,

which would be incurred by the Councils upon which notice has been served by reason of such withdrawal from the Joint Committee.

18.3 Any Council wishing to withdraw from the Joint Committee undertakes as a condition of such withdrawal to make, prior to withdrawal such reasonable payment or payments which fairly reflect the actual losses caused by or anticipated as a result of the withdrawal as shall be determined by the other Councils pursuant to clauses above and no notice under this clause 18 shall take effect unless and until such payment has been agreed or referred to the Dispute Resolution procedure under Clause 22.

18.4 Subject to the provisions of clause 15 or unless agreed otherwise by the parties, each Council reserves the right to recover from any party to this Agreement the costs of any claims, costs, expenses, losses or liabilities of any nature or which have been caused by any act or omission of that party and which are discovered after the party's withdrawal from this Agreement.

18.5 Any Council that withdraws from the Joint Committee shall be responsible for ensuring that it is able to comply with its legal obligations in respect of the discharge of the Specified and Agreed Functions. Any Council that withdraws from the Joint Committee shall include in its notice to the other Councils confirmation that it shall comply with its legal obligations in respect of the discharge of the Specified and Agreed Functions

19. Termination of this Agreement for Cause

19.1 Without prejudice to any other rights or remedies, this Agreement may be terminated in relation to any other Council ("Defaulter") by the other Councils ("Non-Defaulting Councils") acting unanimously in giving sixty-five Business Days written notice to the Defaulter where the Defaulter materially breaches any of the provisions of this Agreement or in the case of a breach capable of remedy fails to remedy the same within thirty Business Days (or such other period as agreed by the Non-Defaulting Councils) of being notified of each breach in writing by the Non-Defaulting Councils and being required to remedy the same.

19.2 If this Agreement is terminated each Council shall be responsible for ensuring that it is able to comply with its legal obligations in respect of the discharge of the Specified and Agreed Functions.

20. Termination of the Agreement by Agreement

20.1 The Councils agree that this Agreement may be determined upon terms agreed by all the Councils.

20.2 Upon termination of this Agreement the parties agree that the Joint Committee shall cease to exist and any arrangement for the discharge of

Tudalen 63

Specified and Agreed Functions which has been made pursuant to this Agreement shall cease on the expiry of the notice period specified in the relevant Hosting Agreement and the Specified and Agreed Functions shall be returned to the Councils which were responsible for them prior to this Agreement.

- 20.3 If this Agreement is terminated each Council shall be responsible for ensuring that it is able to comply with its legal obligations in respect of the discharge of the Specified and Agreed Functions.

21. Termination – Consequential Matters

- 21.1 In the event of termination of this Agreement under Clause 20 as the case may be, any party shall supply to any other party when requested any information which the other party requires for the continuing discharge of the Specified and Agreed Functions; and
- 21.2 Any Intellectual Property Rights created under this Agreement shall be owned by the then parties in equal proportions; and
- 21.3 Each of the parties shall undertake to make such reasonable payment or payments which fairly reflect the obligations of that Council pursuant to this Agreement.
- 21.4 In the event of termination of this Agreement all Assets held by any of the Councils for the purposes of this Agreement shall be dealt with in accordance with the Financial Memorandum.
- 21.5 The Host Council shall: -
21.5.1 be reimbursed by the Councils for all costs it incurs upon or as a consequence of Termination with each Council's contribution to such costs being calculated by reference to their respective percentage contribution as set out in the Financial Memorandum and
21.5.2. transfer any relevant information it holds to the Council to which the relevant information relates.
- 21.6 It shall be the duty of the Councils to try to minimise any losses arising from the termination of this Agreement.
- 21.7 Each Council is responsible for its own compliance with the Directions and any other relevant law that applies to the Specified and Agreed Functions and shall take any action necessary to ensure that it is able to comply with its legal obligations following termination of this Agreement.

22. Dispute Resolution

- 22.1 The Councils undertake and agree to pursue a positive approach towards dispute resolution which seeks in the context of this joint working arrangement to identify a solution at the lowest operational level that is appropriate to the subject of the dispute, and which avoids legal proceedings and maintains a strong working relationship between the parties.
- 22.2 Any dispute arising in relation to any aspect of this Agreement shall be resolved in accordance with this clause 22.

Tudalen 64

- 22.3 All disputes, claims or differences between the Councils arising out of or in connection with this Agreement or its subject matter or formation, including any question regarding its existence, validity or termination, (a "Dispute") shall be referred to the Director of Operations who shall produce and implement a plan for resolving the dispute.
- 22.4 If the plan of the Director of Operations does not resolve the dispute it may at the written request of any Council involved in the dispute, be referred by each Council to its chief executive.
- 22.4 If the Councils' chief executives do not agree a resolution of the Dispute within one month of the date of service of any such request, the Councils may agree a process to attempt to settle the Dispute by mediation or arbitration.

23. Notices

Form of Notice

- 23.1 Any demand, notice or other communication given in connection with or required by this Agreement shall be made in writing and shall be delivered to or sent by pre-paid first class post to the recipient at the address stated in Schedule 3 (or such other address as may be notified in writing from time to time) or sent by facsimile transmission to the recipient to the facsimile number stated in Schedule 3 or sent electronically to the e-mail address stated in Schedule 3.

Service

- 23.2 Any such demand, notice or communication shall be deemed to have been duly served:
- (a) If delivered by hand, when left at the proper address for service.
  - (b) If given or made by pre-paid first-class post two Business Days after being posted;
  - (c) If sent by facsimile at the time of transmission provided that a confirmatory copy is on the same day that the facsimile is transmitted sent by pre-paid first class post in the manner provided for in clause 23.1 Provided That in each case that if the time of such deemed service is either after 4.00pm on a Business Day or on a day other than a Business Day service shall be deemed to occur at 10.00am on the next following Business Day; or
  - (d) If sent by e-mail, when it has been sent to the e-mail address stated in Schedule 4 and receipt of such e-mail has been acknowledged.

24. Information and Confidentiality

- 24.1 Without prejudice to clauses 25 and 26 the parties shall keep confidential all matters relating to this Agreement or the Intellectual Property Rights of the parties and shall use all reasonable endeavours to prevent their employees and agents from making any disclosure to any person of any matter relating to the Agreement or Intellectual Property Rights of the parties.

Tudalen 65

24.2 Clause 24.1 shall not apply to:

- (a) Any disclosure of information that is reasonably required by persons engaged in the performance of their obligations under this Agreement.
- (b) Any matter which a party can demonstrate is already generally available and in the public domain otherwise than as a result of a breach of this clause.
- (c) Any disclosure which is required by any law (including any order or a court of competent jurisdiction) any Parliamentary obligation or the rules of any stock exchange or governmental or regulatory authority having the force of law.
- (d) Any disclosure of information which is already lawfully in the possession of the disclosing party prior to its disclosure by the disclosing party.
- (e) Any disclosure which is required or recommended by the rules of any governmental or regulatory authority including any guidance from time to time as to openness and disclosure of information by public bodies.
- (f) Any disclosure which is necessary to be disclosed to provide relevant information to any insurance broker in connection with obtaining any insurance required by this Agreement.
- (g) Any disclosure by a party to a department, office or agency of the Government.
- (h) Any disclosure for the purpose of the examination and certification of a party's accounts.

Where disclosure is permitted under clauses 24.2(a), 24.2(f), 24.2(g), or 24.2(h) the recipient of the information shall be placed under the same obligation of confidentiality as that contained in this Agreement by the disclosing Council.

25. Data Protection

25.1 In relation to the subject matter of this agreement each party undertakes at all times to comply with the Data Protection Legislation. This clause 25 is in addition to and does not relieve remove or replace a party's obligations under the Data Protection Legislation.

25.2 Each Council:

- (a) Shall process Personal Data belonging to any other Council only on the instructions of that Council (subject to compliance with applicable law);
- (b) Shall only undertake processing of Personal Data reasonably required in connection with this Agreement.
- (c) Shall ensure that it has in place appropriate technical and organisational measures to protect against unauthorised or unlawful processing of Personal Data and against accidental loss or destruction

Tudalen 66

of or damage to Personal Data appropriate to the harm that might result from the unauthorised or unlawful processing or accidental loss destruction or damage and the nature of the data to be protected having regard to the state of technological development and the cost of implementing any measures (those measures may include where appropriate pseudonymising and encrypting Personal Data ensuring confidentiality integrity availability and resilience of its systems and services ensuring (subject to the terms of any third party arrangements that may be in place) that availability of and access to Personal Data can be restored in a timely manner after an incident and regularly assessing and evaluating the effectiveness of the technical and organisational measures adopted by it);

- (d) Shall ensure that all personnel who have access to and/or process Personal Data are obliged to keep the Personal Data confidential.
- (e) Shall not transfer any Personal Data outside of the European Economic Area unless the prior written consent of the other Councils has been obtained and the following conditions are fulfilled.
  - (i) The Council transferring the Personal Data has provided appropriate safeguards in relation to the transfer.
  - (ii) The data subject has enforceable rights and effective legal remedies.
  - (iii) The Council transferring the Personal Data complies with its obligations under the Data Protection Legislation by providing an adequate level of protection to any Personal Data that is transferred
- (f) Shall assist the other Councils in responding to any request from a data subject and in ensuring compliance with their obligations under the Data Protection Legislation with respect to security breach notifications impact assessments and consultations with supervisory bodies.
- (g) Shall use its reasonable endeavours to procure that all relevant sub-contractors and third parties comply with this clause 25.

25.3 The Councils shall not disclose Personal Data to any third parties other than:

- (a) To employees and sub-contractors and third parties to whom such disclosure is reasonably necessary in order for the Councils to discharge the Councils' obligations in relation to this Agreement; or
- (b) To the extent required under a court order or to comply with any applicable laws

provided that any disclosure to any sub-contractor or any third parties under clause 25.3 shall be made subject to written terms substantially the same as, and no less stringent than, the terms contained in this clause 25 and that the Councils shall give notice in writing to all other Councils of any disclosure of Personal Data belonging to them which they or a sub-contractor or third parties are required to make under clause 25 immediately they are aware of such a requirement.

Tudalen 67

- 25.4 Any Council may, at reasonable intervals, request a written description of the technical and organisational methods employed by any other Council and the relevant sub-contractors. Within five Business Days of such a request, the Council requested to do so shall supply written particulars of all such measures as it is maintaining detailed to a reasonable level such that the requesting Council can determine whether or not, in connection with the Personal Data, it is compliant with the Data Protection Legislation. Each Council shall use its reasonable endeavours to ensure that the sub-contractors and any third parties also comply with such request from any other Council.
- 25.5 All Councils shall ensure that any Personal Data they obtain and provide to any other Council has been lawfully obtained and complies with the Data Protection Legislation and that the use thereof in accordance with this Agreement shall not breach any of the provisions of the Data Protection Legislation.
- 25.6 Each Council shall provide the other Councils as soon as reasonably practicable, with such information in relation to Personal Data and their processing as the other Councils may reasonably request in writing and the party asked to provide the relevant data may reasonably be able to provide in order for the other Council to comply with its obligations under this clause and the Data Protection Legislation.
- 25.7 Each Council shall take reasonable precautions (having regard to the nature of their respective obligations under this Agreement) to preserve the integrity of any Personal Data.
- 25.8 The Councils shall continually review any existing information sharing protocols being used in relation to this Agreement to ensure they remain relevant and to identify which Personal Data needs to be processed and on what basis to ensure compliance with this clause 25.
- 25.9 Each Council shall maintain complete and accurate records to demonstrate its compliance with this clause 25.

26. Freedom of Information

- 26.1 The parties recognise that the Councils are public authorities as defined by FOI Legislation and therefore recognise that information relating to this Agreement may be the subject of an Information Request.
- 26.2 The Councils shall assist each other in complying with their obligations under FOI Legislation, including but not limited to assistance without charge in gathering information to respond to an Information Request.
- 26.3 Any Council shall be entitled to disclose any information relating to this Agreement and the Specified and Agreed Functions in response to an Information Request save that in respect of any Information Request which is in whole or part a request for Exempt Information.
- 26.4 The Council which receives the Information Request shall circulate the Information Request and shall discuss it with the other Councils and the Director of Operations.

Tudalen 68

- 26.5 The Council which receives the Information Request shall in good faith consider any representations raised by other Councils when deciding whether to disclose Exempt Information and
- 26.6 The Council which receives the Information Request shall not disclose any Exempt Information beyond the disclosure required by FOI Legislation without the consent of the Council or Councils to which it relates.
- 26.7 The parties to this Agreement acknowledge and agree that any decision made by a Council which receives an Information Request as to whether to disclose information relating to this Agreement pursuant to FOI Legislation is solely the decision of that Council. A Council will not be liable to any party to this Agreement for any loss, damage, harm or detrimental effect arising from or in connection with the disclosure of information in response to an Information Request.

27. Intellectual Property

- 27.1 Each Council will retain all Intellectual Property in its Material.
- 27.2 Each Council will grant all of the other Councils a non-exclusive, perpetual, non-transferable and royalty free licence to use, modify, amend and develop its IP Material for the discharge of the Councils' obligations in relation to this Agreement whether or not the Council granting the licence remains a party to this Agreement.
- 27.3 Without prejudice to clause 27.1, if more than one Council owns or has a legal or beneficial right or interest in any aspect of the IP Material for any reason (including without limitation that no one Council can demonstrate that it independently supplied or created the relevant IP Material without the help of one or more of the other Councils), each of the Councils who contributed to the relevant IP Material will grant to all other Councils to this Agreement a non-exclusive, perpetual, non-transferable and royalty free licence to use and exploit such IP Material as if all the other Councils were the sole owner under the Copyright Design and Patents Act 1988 or any other relevant statute or rule of law.
- 27.4 Any entity or person who is at the date of this Agreement a party to this Agreement and who has licensed any Intellectual Property under this Agreement shall have a non-exclusive, perpetual right to continue to use the licensed Intellectual Property.
- 27.5 Each Council warrants that it has or will have the necessary rights to grant the licences set out in clause 27.2 and 27.3 in respect of the IP Material to be licensed.
- 27.6 Each Council agrees to execute such further documents and take such actions or do such things as may be reasonably requested by any other Councils (and at the expense of the Council or Councils making the request) to give full effect to the terms of this Agreement.

28. Language

- 28.1 The Joint Committee shall arrange for the Specified and Agreed Functions to be discharged in such a way that each of the Councils comply with their duties under the Welsh Language (Wales) Measure 2011

29. Severability

- 29.1 If at any time any clause or part of a clause or schedule or appendix or part of a schedule or appendix to this Agreement is found by any court, tribunal or administrative body of competent jurisdiction to be wholly or partly illegal, invalid or unenforceable in any respect:

- (a) That shall not affect or impair the legality, validity or enforceability of any other provision of this Agreement.
- (b) The parties shall in good faith amend this Agreement to reflect as nearly as possible the spirit and intention behind that illegal, invalid or unenforceable provision to the extent that such spirit and intention is consistent with the laws of that jurisdiction and so that the amended Agreement complies with the laws of that jurisdiction.

30. Relationship of Parties

- 30.1 Each of the parties is an independent organisation and nothing contained in this Agreement shall be construed to imply that there is any relationship between the parties of partnership or principal/agent or of employer/employee. No party shall have any right or authority to act on behalf of another party nor to bind another party by contract or otherwise except to the extent expressly permitted by the terms of this Agreement.

31. Third Party Rights

- 31.1 The parties to this Agreement do not intend that any of its terms will be enforceable by virtue of the Contracts (Rights of Third Parties) Act 1999 by any person not a party to it.

32. Entire Agreement

- 32.1 This Agreement and all documents referred to in this Agreement set forth the entire agreement between the parties with respect to the subject matter covered by them and supersede and replace all prior communications, representations (other than fraudulent representations), warranties, stipulations, undertakings and agreements whether oral or written between the parties. Each party acknowledges that it does not enter into this Agreement in reliance on any warranty, representation or undertaking other than those contained in this Agreement and that its only remedies are for breach of this Agreement, provided that this shall not exclude any liability which either party would otherwise have to the other in respect of any statements made fraudulently by or on behalf of it prior to the date of this Agreement.

33. Law of Agreement or Jurisdiction

- 33.1 This Agreement shall be governed by the laws of England and Wales and the parties submit to the exclusive jurisdiction of the courts of England and Wales.

34. Discretion of the Councils

- 34.1 The discretion of any Council shall not be fettered or otherwise affected by the terms of this Agreement.

THE COMMON SEAL OF

[   ] Council

was affixed in the presence of

SIGNED BY

Duly authorised for and

on behalf of Welsh Local Government Association

in the presence of

Schedule 1 Constitution of the Joint Committee

- 1 All 22 Councils shall appoint one representative as voting members of the Joint Committee.
- 2 The Joint Committee shall appoint one of its voting members as chair and one of its voting members as vice chair.
- 3 Unless they have already been appointed by their Council as its representative the Councils shall appoint the following persons (subject to the agreement of such persons) as non-voting members of the Joint Committee:
  - 3.1 A WLGA spokesperson for health and social services.
  - 3.2 A WLGA deputy spokesperson for health and social services.
  - 3.3 The executive leader or a deputy in respect of one of those roles of the Host Council.
  - 3.4 The Co-chairs of the Combined Governance Board.
- 4 The relevant Councils may nominate one or more substitute members from, subject to notification being given to the officer acting as Monitoring Officer to the Joint Committee before the start of the meeting. The member appointed as a substitute shall have full voting rights where the member for whom they are substituting does not attend.
- 5 Each voting member of the Joint Committee shall comply with the Code of Conduct of their Council when acting as a Member of the Joint Committee.
- 6 The Host Council or, as the case may be the relevant councils may remove any voting member or substitute voting members of the Joint Committee and appoint a different representative of the Host Council or, as the case may be, the same council as the member or substitute being replaced by giving written notice to the officer who is acting as Monitoring Officer to the Joint Committee.
- 7 Each voting member of the Joint Committee shall have one vote.
- 8 Each member of the Joint Committee shall serve upon the Joint Committee for as long as he or she is appointed to the Joint Committee by the relevant Councils, but a member shall cease to be a member of the Joint Committee if he or she ceases to be a member of the Council of which he or she was a member when he or she was appointed to the Joint Committee or if the Councils remove him or her as a member of the Joint Committee.
- 9 Any casual vacancies howsoever arising shall be filled by the Councils by notice in writing sent to the officer who is acting as Monitoring Officer to the Joint Committee.
- 10 Unless otherwise agreed by the Councils, meetings of the Joint Committee shall be held at the offices of the WLGA, Host Council or virtually.
- 11 The Joint Committee shall meet at least once annually.

Tudalen 72

- 12 The officer who is acting as Monitoring Officer to the Joint Committee shall call additional meetings at the direction of the chair by providing at least three clear days' notice to members of the Joint Committee, unless the meeting is called at shorter notice. The officer who is acting as Monitoring Officer to the Joint Committee must call a meeting of the Joint Committee if all the voting members of the Joint Committee request it or the Head of Paid Service of each Council requests it.
- 13 Meetings shall be notified to members of the Joint Committee by the officer who is acting as Monitoring Officer to the Joint Committee.
- 14 The officer who is acting as Monitoring Officer to the Joint Committee shall send electronically to all members and relevant officers of each Council the agenda for each meeting of the Joint Committee no later than three clear days before the date of the relevant meeting unless the meeting is convened at shorter notice
- 15 The officer who is acting as Monitoring Officer to the Joint Committee shall arrange for written minutes to be taken of each meeting of the Joint Committee and shall present them to the Joint Committee at its next meeting for approval as a correct record. The Officer who is acting as Monitoring Officer to the Joint Committee shall circulate the minutes to the Councils prior to the next meeting of the Joint Committee. If the Joint Committee confirms that the minutes contain an accurate record of the previous meeting, those minutes shall be signed by the chair or vice-Chair.
- 16 A meeting of the Joint Committee shall require a quorum of 60% of the voting members. If there is a quorum of members present but neither the chair nor the vice-chair is present, the members present shall designate one member to preside as chair for that meeting.
- 17 Subject to the provisions of any enactment all questions coming or arising before the Joint Committee shall be decided by a majority of the members of the Joint Committee immediately present and voting thereon. In the case of an equality of votes the chair shall have a casting vote. Subject to paragraph 18 below all voting shall be by a show of hands.
- 18 Any member of the Joint Committee may request the Joint Committee to record the votes of individual members of the Joint Committee on a matter for decision.
- 19 The order of business shall be indicated in the agenda for the meeting.
- 20 Any member of the Councils who is not a member of the Joint Committee is entitled to attend the Joint Committee but he or she shall not be entitled to vote, shall not take part in the consideration or discussion of any business, save by leave of the chair and comments will be recorded only on the direction of the chair.
- 21 A meeting of a principal council shall be open to the public except to the extent that they are excluded (whether during the whole or part of the proceedings).The public may be excluded from a meeting of the Joint Committee during an item of business whenever it is likely, in view of the nature of the business to be transacted or the nature of the proceedings that if members of the public were present during that item, confidential information as defined in section 100A(3) of the Local Government Act 1972 or exempt

Tudalen 73

information as defined in section 100I of the Local Government Act 1972 would be disclosed to them. In view of the sensitivity of the matters for which the Joint Committee is responsible it is to be expected that most business to be transacted at meetings of the Joint Committee will include confidential or exempt information but the Joint Committee will consider this in respect of every item of business to be considered at a meeting of the Joint Committee.

- 22 Unless members of the public are excluded from a meeting of the Joint Committee in accordance with paragraph 21 above meetings of the Joint Committee will be open to the public.
- 23 Members of the public wishing to address the Joint Committee (or a sub-committee of the Joint Committee) on reports contained within the agenda for the meeting may at the discretion of the Chair be given the opportunity to do so.
- 24 Each Council may call in any decision of the Joint Committee in accordance with the overview and scrutiny provisions of that Council's constitution. If any decision of the Joint Committee is subject to call in by a Council, the Joint Committee shall take no action to implement that decision unless the call in process upholds the decision.
25. The Joint Committee may delegate a function to an officer. At the commencement of this agreement, the Joint Committee has delegated functions to the Director of Operations as outlined in Schedule 5

Schedule 2 Terms of Reference of the NAS Combined Governance Board

Functions and responsibilities of the Combined Governance Board

- 1 The Combined Governance Board shall have the following responsibilities:
  - 1.1 To provide political and professional leadership and advice to inform the overall strategic direction of the National Adoption Service in Wales.
  - 1.2 To hold the Regional Collaboratives (and their staff), the Director of Operations and central team, the VAA's and other services accountable for the delivery and performance of their services within the National Adoption Service arrangements.
  - 1.3 To approve for submission to the Joint Committee as prepared by the Director of Operations / central team.
    - An annual programme of work for the National Adoption Service.
    - A half year and full year progress report for the Welsh Local Government Association (WLGA – Full Council), the Minister for Health and Social Service and the Welsh Government.
    - The budget and financial management arrangements of services and the office of the Director of Operations.
  - 1.4 To monitor and have oversight of:
    - The performance of the National Adoption Service to ensure its successful delivery and improvements in the adoption process to lead to positive outcomes for children and adults affected by adoption.
    - The quality of engagement with the Voluntary Adoption Agencies (VAAs) and service user representatives at central and regional levels.
    - Compliance with The Directions
    - Compliance with the Conflict-of-Interest Protocol
  - 1.5 To consider and make recommendations for the future direction of the National Adoption Service using:
    - Information and data, including from the National Performance System in relation to the services as a whole, each Regional Collaborative, the VAA's and other services.
    - Professional and best practice advice from the sector.
    - The views of children, young people and adults who use services.
    - Other evidence including reports from the Director of Operations.

Tudalen 75

- 1.6 To ensure arrangements are in place for the flow of information, including receipt of minutes and papers, between the Combined Governance Board and:
    - The Joint Committee.
    - Regional Management Committees.
    - Local government members and officers across Wales.
    - Equivalent bodies in VAA's and other services.
  - 1.7 To encourage and enable the statutory and voluntary sectors to work in partnership to deliver the best outcomes for children and adults affected by adoption.
  - 1.8 To ensure that the views of all stakeholders, including those who use adoption services, are represented effectively both at national and regional levels.
  - 1.9 To ensure the National Adoption Service is working within Welsh Government guidance and strategies for children particularly looked after and adopted children.
  - 1.10 To ensure that due consideration is given to the need for Welsh Language services in planning and delivery of adoption services throughout Wales.
  - 1.11 To support the delivery of adoption services through the National Adoption Service arrangements to ensure it reflects the best possible practice and is based on a culture of continuous improvement.
  - 1.12 To notify Joint Committee and Welsh Ministers of any issues regarding the National Adoption Service which it considers need to be drawn to their attention.
- 2 Membership of the Combined Governance Board will comprise of:
- WLGA Spokesperson for Health and Social Services or their representative.
  - WLGA Deputy Spokesperson for Health and Social Services
  - Independent Chair of the National Adoption Service Advisory Group (Chair of the Advisory Group and Co-Chair of the Combined Governance Board Meeting).
  - Leader (or nominated executive representative) of Host Council.
  - Elected member representative for each of the 5 Regional Adoption Collaboratives (from which the Vice Chair will be drawn).
  - Director / Head of Service from each of the Regional Collaboratives.
  - Senior officer representative of the Host Council.
  - Representative of the 5 VAAs in Wales.
  - Officer representative from the WLGA.

Tudalen 76

- Representative from the Association of Directors for Social Services Cymru (ADSSC).
  - Representative of Association of Directors of Education in Wales (ADEW).
  - A Designated doctor for Safeguarding/Looked After Children.
  - A current RAC Adoption Panel Medical Advisor.
  - Child and Adolescent Mental Health Services (CAMHS) representative.
  - Representative of a Social Research Centre (currently Cardiff University, CASCADE).
  - Representative of Children's Commissioner for Wales.
  - Representative of CAF/CASS Cymru
  - Citizen or service user.
  - Legal services representative from the Host Council.
  - Director of Operations, National Adoption Service and secretariat.
- 3 The Joint Committee may invite other persons to attend meetings of the Combined Governance Board as observers.
- 4 The terms of reference of the Combined Governance Board shall be reviewed by the Joint Committee at least once a year which may make amendments to the terms of reference.

Schedule 3 Notice Provisions

Welsh Local Government Association
One Canal Parade,
Dumballs Road
CARDIFF
CF10 5BF

Blaenau Gwent County Borough Council
Municipal Offices
Civic Centre
Ebbw Vale
NP23 6XB

Bridgend County Borough Council
Civic Offices
Angel Street
Bridgend
CF31 4WB

Caerphilly County Borough Council
Ty Penalta
Tredomen Park
Ystrad Mynach Hengoed
CF82 7PG

The County Council of the City and County of Cardiff
County Hall
Cardiff
CF10 4UW

Carmarthenshire County Council
County Hall
Carmarthen
Carmarthenshire
SA31 1JP

Ceredigion County Council
Neuadd Cyngor
Ceredigion
Penmorfa
Aberaeron
Ceredigion
SA46 OPA

Conwy County Borough Council
Bodlondeb
Bangor Road
Conwy
LL32 8DU

Denbighshire County Council
County Hall
Wynnstay Road
Ruthin
LL15 1YN

Flintshire County Council
County Hall
Mold
CH7 6NB

Gwynedd Council
Council Offices
Shirehall Street
Caernarfon
LL55 1SH

Isle of Anglesey County Council
Council Offices
Llangefni
LL77 7TW

Merthyr Tydfil County Borough Council
Civic Centre
Merthyr Tydfil
CF47 8AN

Monmouthshire County Council
PO Box 106
Caldicot
NP26 9AN

Neath Port Talbot County Borough Council
Port Talbot Civic Centre
Port Talbot
SA13 1PJ

Newport City Council
Civic Centre
Godfrey Road
Newport
NP20 4UR

Pembrokeshire County Council
County Hall
Haverfordwest
Pembrokeshire
SA61 1TP

Powys County Council
Powys County Hall
Spa Road East
Llandrindod Wells
Powys
LD1 5LG

Tudalen 79

Rhondda Cynon Taf County Borough Council
The Pavilions
Cambrian Park
Clydach Vale
Tonypandy
CF40 2XX

The Council of the City and County of Swansea
Civic Centre
Oystermouth Road
Swansea
SA1 3SN

Torfaen County Borough Council
Civic Centre
Pontypool
Torfaen
NP4 6YB

Vale of Glamorgan Council
Civic Offices
Holton Road
Barry
Vale of Glamorgan
CF63 4RU

Wrexham County Borough Council
The Guildhall
Wrexham
LL11 1AY

[The Councils to provide details of fax numbers and e-mail addresses.]

Schedule 4 Financial Memorandum

- 1 The core budget for the office of the Director of Operations and national functions of the National Adoption Service is provided by a 'top slice' of the Revenue Support Grant and made available to the NAS via the Welsh Local Government Association. This arrangement was agreed by the Co-ordinating Committee of the WLGA in March 2014 as part of its agreement to the proposals to establish NAS.
- 2 The Councils shall ensure that:
  - 2.1 The Joint Committee, the Combined Governance Board and the Director of Operations make appropriate use of the National Adoption Services budget to perform their functions and to facilitate achievement of the aims in clause 2 of this Agreement.
  - 2.2 There are adequate financial and accounting procedures for the purposes of this Agreement.
- 3 The Host Council will provide the financial administrative accounting system and appropriate associated support for the discharge of the Specified and Agreed Functions on behalf of the Councils. Subject to the statutory role of each Council's Section 151 Officer in relation to their Council, the Host Council shall provide for the purposes of this Agreement the services of its Section 151 Officer to the Joint Committee.
- 4 The Director of Operations shall submit annual monitoring and accounting reports to the Joint Committee which shall include explanations for any variances against the profiled budget.
- 5 The Joint Committee shall review the expenditure and forecast to ensure that the allocated budget is being correctly adhered to.
- 6 The Joint Committee shall be presented with a report on the proposed use of the budget for the discharge of the Specified and Agreed Functions for approval on behalf of the Councils for the following financial year.
- 7 The Host Council shall apply its Financial Regulations and Contract Procedure Rules to the discharge of the Specified and Agreed Functions on behalf of the Councils pursuant to this Agreement.
- 8 Proportionate Basis for costs and liabilities of the Councils arising under the Agreement:

The Proportionate Basis for which each Council shall be liable for costs arising under the Agreement (to the extent that the same exceed the 'top slice' of the Revenue Support Grant made available to the Joint Committee) shall be calculated by reference to the proportion that the population of each Council's area makes of the total population of Wales. Any indemnity to be funded by all Councils shall be calculated on the same basis.

Schedule 5 Specified and Agreed Functions and Services

1 Service Vision

- 1.1 The Councils wish to use the joint discharge of the Specified Functions to improve the performance of the Councils and partners in meeting the needs of those children who require permanence through adoption by bringing together the best practice from each authority and partner into an integrated adoption service and similarly for an agreed range of fostering functions.
- 1.2 The Councils agree that the joint discharge of the Specified and Agreed Functions should be underpinned by the guiding principles that looked after children and prospective adopters alike are advantaged by the joint discharge of functions and that the joint discharge of functions is demonstrably more efficient and flexible in delivering the Services.

2 Aims, Principles and Objectives of the joint discharge of the Specified Functions for adoption services

- 2.1 Enabling the Councils to comply with their obligations under the Directions.
- 2.2 Delivering a comprehensive adoption service at a national level.
- 2.3 Exercising oversight of Councils' compliance with legislation, regulations, minimum standards, local procedures and the performance management framework set by the Welsh Government and accountable to the Senedd / Welsh Parliament in line with the Directions.
- 2.4 Ensuring that services are carried out in a timely and efficient way and based upon the assessed needs of those persons requiring the service.
- 2.5 Ensuring that persons seeking approval as adoptive parents are welcomed without prejudice and delay and that their applications are considered on their individual merit.
- 2.6 Developing a recruitment strategy which ensures a range of adoptive placements are available nationally or through external agencies to ensure timely placements for all children where the placement plan is adoption.
- 2.7 Providing a child focused placement service to ensure that children are appropriately matched with adopters who can meet their needs throughout their childhood.
- 2.8 Providing a range of pre and post adoption support and intermediary services in conjunction with statutory and voluntary sector providers.
- 2.9 Establishing effective working links with key stakeholders.

- 2.10 Maintaining effective working links with local authority children's services departments to ensure that agency functions in relation to children requiring adoptive placements are maintained.
- 2.11 Utilising and building upon examples of good practice and promote consistency, excellence and continuous improvement.
- 2.12 Complying with the requirements of external audit and inspection.
- 2.13 Ensuring that customer feedback and the views of service users are obtained and considered in the development of services.

3 Aims, Principles and Objectives of the joint discharge of the Agreed Functions for fostering services through Foster Wales

- 3.1 National leadership to ensure consistency of approach on a regional and local authority basis
- 3.2 Commission / monitoring of the programme management contract with Association for fostering and adoption Cymru (AFA Cymru) / creation of a post for this function plus oversight / support of programme manager's work
- 3.3 Maintaining a performance framework and supporting performance reporting at national and regional level to inform improvement
- 3.4 Production of annual report and any other reporting required
- 3.5 Administration of agreed Foster Wales national Governance arrangements and support to Regional Development Manager meetings, practice forums and task & finish groups
- 3.6 Promotion of best practice and culture of continuous improvement currently as below:
  - Oversight and ongoing development of the Foster Wales brand
  - Production of national Policy and Procedures handbook incl. for recruitment
  - Core Offer of support
  - Fees and Allowances
  - Learning and Development framework
- 3.7 Commissioning and contract monitoring of contracts required for FW work – incl. website, brand repository, national marketing manager, launch & campaigns.
- 3.8 Administration of FW finance and grants and accountancy support. Securing resourcing through new / additional finance where possible.

4 The Specified and Agreed Functions

- 4.1 The Specified and Agreed Functions are:

Tudalen 83

The functions of the Director of Operations and central team including the following:

- Providing leadership to set the direction for NAS and Foster Wales including strategic planning by agreeing priorities, targets and resourcing following engagement with partners and stakeholders as well as support to operational planning.
- Reviewing progress including analysis of performance data and service information from the regions and VAA's.
- Providing annual and mid-year reports each year for agreement by the Combined Governance Board, Joint Committee and submission to Welsh Ministers as well as to WLGA and ADSS-C where required.
- Providing specific functions nationally to support and enable NAS operations (currently as below)
  - Establishing and maintaining a website for the National Adoption Service for Wales
  - Management of the Adoption Register for Wales (under contract from Welsh Government)
  - Commissioning and contracting national contracts to support service delivery functions and support
  - Maintaining arrangements for service user engagement across Wales
  - Leadership, matrix management oversight, advice and support to regions and VAA's.
  - Promotion of best practice and a culture of continuous improvement throughout the NAS.
  - Securing appropriate resourcing through new / additional finance or re-profiling of existing as well as managing the central team allocation, grants and investment.
  - Strategic commissioning as necessary for the discharge of functions
  - Maintaining arrangements for national governance and allied sub / task & finish groups to engage stakeholders in carrying out the actions / work agreed by the Combined Governance Board
  - Promotion of adoption, including national PR and marketing and the provision of the 'face and voice' of adoption in Wales.
  - Stakeholder and relationship management including with allied services and organisations in Wales and UK, Ministers and Welsh Government.
- Providing specific functions nationally to support and enable Foster Wales operations (currently as below)
  - Establishing and maintaining a national website for Foster Wales

Tudalen 84

- Commissioning and contracting national contracts to support service delivery functions and support
- Leadership, matrix management oversight, advice and support to regions and LA's
- Promotion of best practice and a culture of continuous improvement
- Managing the central team allocation, grants and investment, enabling negotiations with funding bodies to secure ongoing resourcing.
- Maintaining arrangements for national governance and allied sub / task & finish groups to engage stakeholders in carrying out the actions / work agreed by the Lead Heads of Children's Services Group
- Promotion of Foster Wales, including national PR and marketing.
- Stakeholder and relationship management including with allied services and organisations in Wales and UK, Ministers and Welsh Government.

5 The Services

5.1 The services to be provided by the host local authority to facilitate the discharge of the Joint Committee's function shall be detailed in a separate agreement but will be provided subject to and on the overarching terms and conditions set out in this Agreement. Such Host services may include:

(i) Office accommodation and allied facilities services

(ii) Employment of staff, associated human resource functions and advising on workforce planning / issues

(iii) Use of its IT systems and databases, including provision of a separate email domain/s and stand-alone websites as needed

(iv) Finance / accounting services, supporting management of core budget and grant aid including facilitating the transfer of funds to relevant local government or partners agencies of NAS and Foster Wales.

(v) Information security advice and support, ensuring compliance with changing legislation

(vi) Facilitation of procurement and contracting requirements to deliver functions

(vii) Legal advice as required incl. for contracts.

(viii) Engagement of Officers and Members in governance arrangements as required by the Directions

5.2 The Host Authority may make arrangements with third parties for the discharge of the Services and recharge such costs to the Joint

Tudalen 85

Committee. The Host Authority shall first discuss such matters with the Director of Operations.

Schedule 6 Terms of Reference for the Lead Head of Children's Services Group

1 Objectives and Scope

- 1.1 The main objectives of this group are:
- (a) To support the strategic oversight of Foster Wales
  - (b) To consider the implications at local and regional level arising from the transition to Foster Wales
  - (c) To consider the development needs of services at local, regional, and national level
  - (d) To seek and support solutions to overcome barriers and challenges
  - (e) To continue to develop and maintain collaboration across local authority fostering
  - (f) To consider reports presented, agree actions, make decisions, and monitor progress
  - (g) To consider performance reports and monitor KPIs as identified and agreed
  - (h) To make recommendations for future areas of work programme development

2 Membership

- 2.1 Core membership will include:
- (a) 6 x Regional designated Lead Head of Children's Services
  - (b) Director of the National Adoption Service
  - (c) 6 x Regional Development Managers
  - (d) A Director of Social Services
  - (e) Programme Manager
  - (f) An officer of the Welsh Local Government Association
- 2.2 Arrangements will be put in place to ensure good links between this meeting and members including briefing the WLGA spokesperson for health and Social Care or their nominated Deputy with responsibility for children's services.

3 Frequency of meetings

- 3.1 Meetings will be held at an agreed frequency no less than quarterly (currently monthly), dates and times will be scheduled and provided with advanced notice.

4 Accountability and communication

- 4.1 The group is accountable to the Joint Committee, which holds responsibility for overall oversight of the National Adoption Service and Foster Wales.
- 4.2 Regional representatives are responsible for ensuring that effective communication channels are in place. This should include mechanisms for the sharing of information, decisions, and outcomes from this group to relevant forums and individuals within their own region.

Schedule 7 Scheme of Functions Delegated to the Director of Operations

Part One

SCHEME OVERVIEW

1. Purpose

- 1.1. The National Adoption Service for Wales (NAS) operates in a multi-agency partnership context. This is a complex arrangement best described as a local government led collaborative with a range of different interfaces including the voluntary sector. In order that the NAS national / central team staff can carry out its functions effectively under the Adoption and Children Act 2002 (Joint Adoption Arrangements) (Wales) Directions 2015, it is essential that employees at all levels of the organisation are clear that they have the delegated authority to make decisions. It is also important that employees are clear where they do not have the authority to make decisions.
- 1.2. The Scheme of Delegation is the framework creating the authority to make a decision or discharge a function. Delegation also means that those to whom responsibility has been given are prepared to be accountable for the decisions they have been asked to make and the functions they discharge. Effective and transparent decision making also requires that those making a decision must be confident about the scope of their authority.
- 1.3. The aim of the Scheme of Delegation is to set out who has the authority to make decisions within the national / central team of the National Adoption Service for Wales. It is a companion document to the National Adoption Service in Wales Partnership Agreement and the Agreement for the Establishment of a Joint Committee for the National Adoption Service.
- 1.4. This Scheme of Delegation sets out who can carry out the functions. It does not explain how they are to be carried out. The NAS has adopted the procedures of the Host Council (Cardiff Council) which set out the rules for this. The Host Council is also the employer of NAS staff. As a result, NAS Officers must be familiar with the Host Council's:
  - Financial Procedure Rules (Part 4.6 of the Constitution)
  - Contract Standing Orders and any Procurement guidelines issued by the Host Council
  - Human Resources guidance and procedures
- 1.5. All powers within the Scheme of Delegation are to be exercised within approved budgets and all staffing and recruitment delegations take effect subject to approved HR guidelines.
- 1.6. At the commencement of this Agreement the full arrangements for Foster Wales are being developed but it is anticipated that its relationship to the Joint Committee will be the same as for NAS albeit that governance is managed through the Lead Heads of Children's Services (LHOCS) meeting and that delegated authority will operate in the same way. The Terms of Reference of the Lead Heads of Children's Services meeting are in Schedule 6 of this Joint Committee Agreement.

2. Arrangement of the Scheme of Delegation

- 2.1. . The Scheme of Delegation is arranged in three parts.
  - a) Scheme Overview
  - b) The Joint Committee and Combined Governance Board
  - c) The Director of Operations

3. The Joint Committee, Combined Governance Board and Regional Collaboratives

- 3.1. The complex nature of the arrangements has a number of key bodies either delivering the Adoption Services or setting overall strategy. They interact in a way that influences the approach to delegation.
- 3.2. The Joint Committee will, on behalf of the 22 Welsh Local Authorities, exercise their powers with reference to the provision of the collaborative arrangements for the National Adoption Service for Wales (NAS) and for Foster Wales (FW). It will be underpinned by a legal agreement (Joint Committee Agreement) and be comprised of Council Members. Its role will be to oversee the work of NAS and Foster Wales and specifically approve / receive the below:
  - The Annual Reports of NAS and of Foster Wales;
  - The annual programmes of work for the NAS and for Foster Wales;
  - The budget/s for the office of the Director and the national work of NAS and for Foster Wales; and
  - The agreement, and any changes required, for the Host Council support of the office of the Director to enable it to facilitate the work of NAS and FW.
- 3.3. For NAS (only) it will also oversee how the authorities work together to exercise their powers and comply with the National Assembly Directions (now Senedd Wales).
- 3.4. The Joint Committee has primary responsibility for the delegation framework as it may delegate a function to an officer.
- 3.5. The terms of reference for the Combined Governance Board are contained in schedule 2 of the Agreement for the Establishment of a Joint Committee for the National Adoption Services. The schedule indicates the Board must approve as prepared by the Director of Operations / central team the following:
  - An annual programme of work for the National Adoption Service.
  - A half year and full year progress report for the Welsh Local Government Association (WLGA – Full Council), the Minister for Health and Social Service and the Welsh Government.
  - The budget and financial management arrangements of services and the office of the Director of Operations.
- 3.6. The terms of reference also hold the following accountable for the delivery and performance of their services within the NAS arrangements:
  - Regional Collaboratives (and their staff),
  - the Director of Operations and central team,
  - the Voluntary Adoption Agencies and other services
- 3.7. In order to support the work of the Combined Governance Board the Director of Operations will prepare the items listed in section 3.3 using the support of the Host Council where appropriate.
- 3.8. As the lead executive of the NAS, the Director of Operations has delegated authority from the Joint Committee to manage the organisation. The Director of Operations is also responsible for delegating other decision-making responsibilities to officers within NAS.
- 3.9. The Joint Committee delegates to the Combined Governance Board or Director of Operations all matters which it does not reserve to itself for decision.

- 3.10. The Director of Operations shall provide regular reports to the Combined Governance Board and Joint Committee on the discharge of the Specified Functions.
- 3.11. The delegation of functions and responsibilities both from the Joint Committee and the Director of Operations requires those using delegated authority to carry out those functions in a way that will not prevent the effective discharge of any functions or bring the NAS into disrepute or in any other way have an adverse effect on the NAS.
- 3.12. The scheme of delegation can be removed by the Joint Committee if it takes a formal decision to do so. In these circumstances the Joint Committee would assume those responsibilities that it had previously delegated or delegate these responsibilities to the Combined Governance Board. The Director of Operations can also remove delegations they have granted to their team and in doing so would assume the previously delegated responsibilities or transfer these to another member of their team.
- 3.13. Each region is made up of a number of specified local authorities. These are regional collaboratives overseen by Regional Management Boards. For the NAS to work effectively Partnership Agreement states there should be robust links between RMBs, the Combined Governance Board and the central team (led by the Director of Operations). The RMBs are required to produce an annual report submitted to the Director of Operations by 31st May each year. Other aspects of regional working include the Regional Joint Committees, Regional Operation Groups and a lead authority for each region.
- 3.14 There is no legislation underpinning Foster Wales. Existing regional meetings link to the national Lead Heads of Children's Services meeting which in turn reports to the Joint Committee.

4. Principles of Delegation

- 4.1. The scheme of delegation has a number of principles that underpin the approach adopted so that the transfer of responsibility for a task or function from the Joint Committee, Board Meeting or Director of Operations does not change the overall accountability.
  - The Joint Committee, Combined Governance Board LHOC's meeting and the Director of Operations remain accountable for all their functions, even those they have delegated. In order to be assured that the responsibilities that they have delegated are being discharged properly they require information about the exercise of those functions. Appropriate management oversight must be exercised to ensure there is sharing of delegated decisions.
  - In order to make sound decisions, the authority to take decisions must be supported by appropriate skills and knowledge. Those exercising delegated decision-making powers must be made aware of the decisions that have been delegated to them, the limits of their authority and have access to relevant advice if appropriate.
  - A record of delegated decisions will be kept and shared with the Joint Committee and the Combined Governance Board. The frequency of the information to be received will be determined by the Joint Committee and Board but should not be less than quarterly. Where a decision has been formally delegated to the Director of Operations by the Joint Committee or the Combined Governance Board, the decision to delegate will be recorded in the Committee or Board minutes. The decision and its outcome will then be contained in a separate section within the Director of Operations' Quarterly Report to the following

Combined Governance Board. An equivalent process will be developed for Foster Wales

- If the post holder for a delegated decision is absent the line manager will be expected to make the decision. Should the decision be urgent, and a matter delegated to the Director of Operations the Chair of the Combined Governance Board will be able to make the decision in consultation with the Board and, in the case of the absence of the Director of Operations, the relevant staff reporting to the Director of Operations.
- Where a delegated decision is viewed by the postholder as requiring further discussion due to the sensitivity of the issue they should consider approaching the Director of Operations for advice. In the case of the Director of Operations this would involve the Chair of the Joint Committee or the Combined Governance Board as appropriate.

5. Variation, ownership and review of the scheme

- 5.1. The constitution of the Joint Committee includes authority to delegate a function to an officer (Schedule 1, paragraph 25). Variations to the Scheme of delegation will be approved by the Joint Committee and any deviation from it must be approved by the Joint Committee, with such deviations being reported to the next meeting.
- 5.2. For administrative purposes, the Director of Operations, on behalf of the Joint Committee, is the manager of the Scheme of Delegation and will keep the scheme under review in consultation with the Joint Committee Monitoring Officer who will be required to comment on the proposals. Any suggested amendments will be subject to consultation with the Combined Governance Board. Any proposed changes will be submitted to the Joint Committee unless authority to amend the scheme is delegated to the Combined Governance Board. If delegation occurs any changes to the Scheme of Delegation will be reported to the next Joint Committee.
- 5.3. However, the Scheme will be updated as often as is necessary to ensure it remains current, following review and consultation in accordance with paragraph 5.2.

Part Two

The Joint Committee, the Combined Governance Board, Regional Collaboratives, Lead Heads of Children's Services meeting and Director of Operations

a. The Joint Committee

1. The Agreement for the Establishment of a Joint Committee for the National Adoption Service indicates Welsh Councils have agreed to establish and participate in a joint committee to facilitate the delivery of the Specified and Agreed Functions with a view to their economical, efficient and effective discharge.
2. The Joint Committee is specifically responsible for:
  - a. The overall scheme of delegation.
  - b. establishing and delivering the NAS and Foster Wales strategic aims and objectives consistent with its overall strategic direction and within the agreed Welsh Government policy.
  - c. strategic direction and decisions as submitted by the Combined Governance Board and LHOC's meeting.
  - d. ensuring that the responsible minister is kept informed of any changes which are likely to impact on NAS strategic direction or the delivery of the

obligations set out in the Adoption and Children Act 2002 (Joint Adoption Arrangements) (Wales) Directions 2015.

b. The Combined Governance Board

3. The terms of reference of the Combined Governance Board (the Board) indicates the overall role is to provide strategic direction and decisions for submission to the Joint Committee to facilitate the delivery and improvement of adoption services on Wales through the National Adoption Service (NAS) arrangements.
4. The Board also holds the Regional Collaboratives and the Director of Operations and central team accountable for delivery and performance of their services within the NAS arrangements.
5. The Board is responsible for ensuring the Director of Operations has adequate resources to discharge the Specified Functions and deliver an effective NAS. In coming to a decision whether to recommend this to the Joint committee the Board will rely on the advice of the Director of Operations.

c. Regional Collaboratives

6. The Regional Collaboratives must provide an annual report to the Director of Operations by 31st May covering
  - a. The performance of the regional collaborative against the performance measures in the National Performance Management Framework
  - b. An analysis of the implementation of the annual work programme and plans to address any under-performance
  - c. Plans to develop the adoption service within the region in accordance with the national business priorities
  - d. Information regarding the resolution of complaints and determination of disputes at local and regional level and any impact on the provision of adoption services
7. The Scheme of Delegation recognises that the Director of Operations will need to act on behalf of the Combined Governance Board and the Joint Committee when working with the Regional Collaboratives.
8. The Scheme of Delegation recognises that the Director of Operations is not only a member of the Combined Governance Board but is also the principal professional advisor on delivery and improvement of adoption services in Wales through the National Adoption Service arrangements. This will include providing advice to the Joint Committee and Combined Governance Board on the Regional Collaborative arrangements including reporting on the position to the Board based on the reports that Regional Collaboratives must provide to the Director of Operations by 31st May of each year

d. The Director of Operations

7. The scheme of delegation will operate to enable the Director of Operations to carry out the following Specified and Agreed Functions:
  - a. Providing leadership to set the direction for NAS including strategic planning by agreeing priorities, targets and resourcing following engagement with partners and stakeholders as well as support to operational planning.
  - b. Reviewing progress including analysis of performance data and service information from the regions and VAA's.
  - c. Providing annual and mid-year reports each year for agreement by the Combined Governance Board, Joint Committee, and submission to

Welsh Ministers as well as to WLGA and ADSS-C where required;
and

- d. Providing specific functions nationally to support and enable NAS operations including those outlined in the table below.

MATTERS DELEGATED BY THE JOINT COMMITTEE TO THE DIRECTOR OF OPERATIONS. *(The delivery of these delegated functions will be overseen on a day-to-day basis by the Combined Governance Board for NAS and the Lead Heads of Services meeting for Foster Wales)*

Strategic Direction and Business Planning

The Director of Operations is responsible for:

- Overseeing the development of the annual programme of work and budget for the National Adoption Service (incl. Foster Wales). This will include a medium term (3 year) financial plan accompanied by the assumptions on which longer term planning is based
- A half year and full year progress report for the Welsh Ministers and the Welsh Government with required oversight of the Combined Governance Board and the Joint Committee.

Financial Management, Commissioning, Propriety and Value for Money

The Director of Operations is responsible for:

- Ensuring the NAS stays within its overall budget
- Ensuring the NAS operates within the financial regulations of the Host Council
- Signing agreements or other documents on behalf of the Joint Committee and/or the Combined Governance Board
- Securing appropriate resourcing through new/additional finance or reprofiling of existing as well as managing the central team allocation, grants and investment
- Ensuring the NAS complies with any requirements to publish information as required by legislation and the Welsh Government
- Approving the level of delegation for non-pay expenditure within the overall delegation scheme as approved by the Joint Committee and/or the Combined Governance Board
- Approving those posts as having the responsibility of Budget Holder
- Authorising contracts up to £1m, and in excess of £1m in conjunction with the Combined Governance Board
- Taking overall responsibility for the control of the NAS's fixed assets
- Ensures the Host Council's agreed systems of control are applied within the NAS to protect against fraud and losses including data losses
- Strategic Commissioning as necessary for the discharge of functions
- Ensuring all staff are aware that the NAS operates within the Host Council's:
  - Financial Regulations and procedures.
  - Contract Standing Orders and any Procurement guidelines issued by the Host; and
  - Human Resources guidance and procedures

Risk Management and Assurance

Tudalen 94

The Director of Operations is responsible for:

- Ensuring the risks to the Annual Plan are identified, assessed, managed and escalated where necessary in accordance with the Host Council's risk management policy
- Monitoring, controlling and assuring the Joint Committee and Combined Governance Board of the business and regulatory risks for which they are responsible

Information and Information Governance

The Director of Operations is responsible for:

- Understanding and addressing the risks to the information assets under their control or delegated to them by the Joint Committee and/or Combined Governance Board
- Providing assurance to the Host Council's SIRO on the security and use of information assets
- Ensuring data is managed in accordance with the requirements of the Data Protection Act 1998
- Approving the release of information about the provision of National Adoption Services
- Establishing and maintaining a website for the National Adoption Service for Wales
- Promotion of adoption, including PR and marketing and the provision of the 'face and voice' of adoption in Wales
- Management of the Adoption Register for Wales (under contract from the Welsh Government)
- Maintaining arrangements for service user engagement across Wales

Dispute Resolution

The Director of Operations is responsible for:

- Producing and implementing a plan to resolve any dispute that arises in relation to any aspect of the Agreement for the Establishment of a Joint Committee for the National Adoption Service

Regional Arrangements and Regional Collaboratives

- Advising the Joint Committee and/or the Combined Governance Board on the working arrangements for the Regional Collaboratives
- Leadership, matrix management oversight, advice and support to regions and VAA's
- Maintaining arrangements for national governance and allied sub/task & finish groups to engage stakeholders in carrying out the actions/work agreed by the Combined Governance Board

Cyngor Sir CEREDIGION County Council**ADRODDIAD I'R:** Pwyllgor Craffu Cymunedau Iachach**DYDDIAD:** 24 Mai 2023**LLEOLIAD:** Penmorfa**TEITL:** Gofal Cartref – trosolwg**PWRPAS YR ADRODDIAD:** Er Gwybodaeth**Y RHESWM DROS GAIS Y****PWYLLGOR CRAFFU AM Y WYBODAETH:** Ystyried safbwynt y Cyngor a'i ddull gweithredu tuag at Ofal Cartref**CEFNDIR:**

Mae Cyngor Sir Ceredigion yn comisiynu Gofal Cartref i Ddefnyddwyr Gwasanaeth, yr aseswyd bod gofyn iddynt gael gofal o'r fath oherwydd eu bod yn agored i niwed neu oherwydd amgylchiadau eraill, yn unol â Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014. Mae'r egwyddorion y seiliwyd darpariaeth Gofal Cartref arnynt yr un fath ag egwyddorion sylfaenol Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, sef:

- Llais a rheolaeth – rhoi'r unigolyn a'u hanghenion wrth wraidd eu gofal, a rhoi llais iddynt, a rheolaeth dros gyflawni'r canlyniadau sy'n eu helpu i sicrhau lles.
- Atal ac ymyrraeth gynnar – cynyddu gwasanaethau ataliol yn y gymuned er mwyn lleihau'r cynnydd mewn angen critigol.
- Lles – cynorthwyo pobl i gyflawni eu lles eu hunain a mesur llwyddiant gofal a chymorth.
- Cydgynhyrchu – sicrhau bod defnyddwyr gwasanaeth yn bartneriaid cyfartal a'u bod yn gallu rhannu grym wrth gynllunio a darparu gwasanaethau.

Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant

yn ceisio trawsnewid gofal cymdeithasol yng Nghymru fel ei fod yn cyflawni dau brif amcan:

1. Gwasanaethau sy'n sicrhau lles dinasyddion: "yr hyn sy'n bwysig" iddynt fel y maent yn ei ddiffinio.
2. Gwasanaethau sy'n gynaliadwy er gwaethaf tueddiadau demograffig.

Er mwyn cyflawni'r ddau amcan hwn, hyrwyddodd y Ddeddf bedair prif egwyddor, ac un egwyddor ganlynebol. Mae hyn yn golygu y disgwyl i ddarparwyr ddangos mewn cyflwyniadau i ymuno â'r DPS a'r ddarpariaeth gwasanaeth. Bydd disgwyl i ddarparwyr gydweithio gyda Chyngor Sir Ceredigion trwy gydol y contract er mwyn coleddu ac ymwreiddio'r ethos a amlinellwyd gan y Bwrdd Comisiynu Cenedlaethol a Cwmpass yn eu Canllawiau Trawsnewid Gofal Cymdeithasol a ariannwyd gan Lywodraeth Cymru.

Gwerth Ychwanegol

Mae'r holl wasanaethau gofal yn cynnig gwerth cymdeithasol trwy ddarparu gofal cymdeithasol. Ond gall darparwyr wneud mwy, yn enwedig trwy ymgysylltu â'r gymuned leol er mwyn cynnig budd i'r naill ochr a'r llall ac er mwyn cynorthwyo cydnerthedd a dyfeisgarwch cymunedol. Gall darparwyr ychwanegu gwerth amgylcheddol trwy leihau gwastraff, lleihau eu hól troed carbon gymaint ag y bo modd, ac ysgogi neu gymryd rhan mewn prosiectau amgylcheddol lleol. Mae darparwyr yn ychwanegu gwerth economaidd trwy gyfrwng eu dull gweithredu tuag at dalu staff, y ffordd y maent yn lleoli swyddfeydd a rolau sy'n talu'n uwch mewn ardal, a'u penderfyniadau caffael.

Cydweithio: Rhaid i ddarparwyr ddangos nad ydynt yn canolbwyntio ormod ar eu sefyllfa fewnol, ond eu bod yn cysylltu ac yn gweithio gydag eraill i gynnig mynediad i bobl i fwy o adnoddau, cyfleoedd a chymhorthion. Dylai hyn gynnwys cydweithio gyda sefydliadau proffesiynol eraill sy'n ymwneud â gofal a chymorth, ond dylai fynd y tu hwnt i hyn. Rydym yn chwilio am ddarparwyr sy'n meddu ar ddealltwriaeth glir o werth gweithio gydag eraill yn y sector gofal a thu hwnt i'r sector gofal, ac sy'n meddu ar y sgiliau a'r profiad perthnasol o wneud hyn.

Cydgynhyrchu/Llais a Rheolaeth: Rhaid i'r darparwr ddangos eu bod yn crynhoi barn pobl ac asedau – gan gynnwys asedau cymunedol a pherthynol – a chynnwys pobl sy'n manteisio ar wasanaethau (defnyddwyr) a gofalwyr wrth gynllunio, darparu a gwerthuso eu gofal a'u cymorth. Rhaid i'r darparwr barchu hawl pobl i gymryd risgiau arferol a gwneud eu dewisiadau eu hunain. Yn ogystal, dylai'r darparwr groesawu'r cam o gynnwys eiriolwyr er mwyn cynorthwyo pobl sy'n ei chael hi'n anodd cynrychioli eu buddiannau eu hunain.

Atal: Rhaid i'r darparwr ddangos eu bod yn meddwl dros y tymor hir, gan weithredu er mwyn lleihau neu osgoi dibyniaeth. Mae atal yn ymwneud â helpu pobl i leihau risgiau i les a / neu gynnal eu lles cyn i bethau fynd mor anodd fel bod angen llawer o ofal y bydd gofyn talu amdano arnynt. Mae gweithgareddau atal yn dda ar gyfer pobl gan bod yn well gan y rhan fwyaf o bobl fod mor annibynnol ag y bo modd. Mae hyn yn dda ar gyfer gwasanaethau cyhoeddus gan ei fod yn helpu i gadw'r pwysau i lawr, ynghyd â'r galw dianghenraid ar arian cyfyngedig.

Canlyniadau Lles: Rhaid i'r darparwr ddangos eu bod yn gwneud yr hyn sy'n bwysig i bobl. Y rhain yw hanfodion bywyd da. Maent yn ymwneud â chael bywyd, nid cael gwasanaeth yn unig.

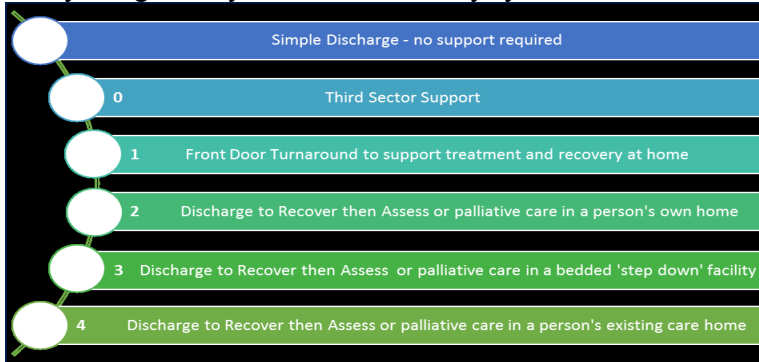
Yng nghyd-destun gofal cymdeithasol, mae Modelau Darparu Gwerth Cymdeithasol yn darparu dau beth.

1. Mae gofal cymdeithasol gwych i unigolion yn ffynhonnell gwerth cymdeithasol ynddo'i hun. I'r gwrthwyneb, nid yw gofal cymdeithasol gwael i unigolion yn ffynhonnell gwerth cymdeithasol.
2. Mae gwerth ychwanegol yn dod o fodolau gofal a chymorth sy'n cynnig gwerth cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol, y tu hwnt i ddarpariaeth gofal gwch i unigolion. Mae'r gwerth ychwanegol hwn yn cynnig budd i'r gymuned a'r byd ehangach – ac mae'n cynnig budd i genedlaethau'r dyfodol.

Rhyddhau i Adfer yna Asesu LIC

Daeth Gofynion ar gyfer Gwasanaethau Rhyddhau o'r Ysbyty ar gyfer partneriaid yn y sector iechyd a gofal cymdeithasol a'r trydydd sector a'r sector annibynnol i rym o fis Ebrill 2020.

Agenda Ailgydbwyso

Ym mis Ionawr 2021, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru Bapur Gwyn a oedd yn nodi uchelgais i sicrhau cydbwysedd o'r newydd rhwng gofal a chymorth. Mae 'Ailgydbwyso' yn cynnwys ymrwymiad amlwg i economi gymysg o ran darpariaeth, 'fel nad oes gorddibyniaeth ar y sector preifat (gan gynnwys y sector gwirfoddol ac elusennol), na monopoli yn y naill gyfeiriad na'r llall', ond caiff ei ddiffinio'n fwy bras fel set o ddisgrifwyr o'r newid i'r system a geisir:

Rebalancing means...

...Away from complexity. Towards simplification.
 Away from price. Towards quality and social value.
 Away from reactive commissioning. Towards managing the market.
 Away from task-based practice. Towards an outcome-based practice.
 Away from an organisational focus. Towards more effective partnership...

... to co-produce better outcomes with people¹.

Gwasanaeth Gofal [Cartref] Cenedlaethol: Creu model masnachfrait

Yr Achos Strategol dros Newid: Gofal a Chymorth Cytbwys a Chynaliadwy yn y Cartref yng Nghymru

Bellach, mae'r rhan fwyaf o ardaloedd awdurdodau lleol yng Nghymru yn adrodd am restrau aros am ddarpariaeth gofal o ganlyniad i brinder staff gofal. Mae gwaith wedi cychwyn i roi sylw i amodau a thelerau staff gofal, ond oni bai ein bod yn ystyried pecyn cyflogaeth cyflawn a lefelau cymorth a roddir i ofal cartref mewn ffordd sylfaenol, byddwn yn parhau i weld sialsensiau a gweithwyr yn dewis rolau amgen y tu allan i'r sector, megis manwerthu, lletygarwch, gofal iechyd ac ati.

Roedd yr ymatebion i ymgynghoriad Ailgydbwyso Gofal a Chymorth yng Nghymru yn awgrymu amrywiad ar draws Cymru o ran y ffordd y darparir gofal a chymorth yn y cartref, a sut y defnyddir taliadau uniongyrchol, a bod taliadau uniongyrchol yn aml yn cael eu defnyddio fel dewis olaf i bobl, pan na fydd modd sicrhau darpariaeth gofal yn y cartref. Roedd papur cryno Mehefin 2021 yn awgrymu bod yn rhaid i drefniadau comisiynu newydd gynnwys darpariaethau er mwyn helpu pobl hŷn, gan gynnwys gofalwyr a phobl sy'n byw

gyda dementia, i gael budd gan wasanaethau hyblyg heb iddynt gael eu llethu gan gyfrifoldebau anghyfarwydd a beichus yn ychwanegol i'r problemau y maent eisoes yn eu hwynebu yn ystod eu bywydau bob dydd. Roedd yr adolygiad Cenedlaethol yn 2016 o ofal cartref yng Nghymru, 'Above and Beyond', yn awgrymu y gallai Llywodraeth Cymru archwilio'r cam o sefydlu masnachfrait gofal cartref annibynnol i Gymru, sef "Gofal Cartref Cymru", fel menter budd cymdeithasol o bosibl. Gallai buddsoddi yn natblygiad masnachfrait gofal cartref gyda brand Cymreig gynorthwyo busnesau gofal cartref newydd a llai o faint ac er enghraifft, cynnig cymorth datblygu busnes er mwyn galluogi micro-ddarparwyr i dyfu i fod yn fusnesau bach a chanolig, gan gynyddu capasiti gofal a chymorth yn y cartref. 6 mlynedd yn ddiweddarach, nid yw hyn wedi cael ei ystyried ar lefel Genedlaethol o hyd. Mae data AGC (Ionawr 2021 – Mawrth 2022) ar gyfer gwasanaethau cymorth yn y cartref, yn dangos bod 39 o wasanaethau wedi cau a bod 28 yn darparu dan 1000 awr o ofal, a bod recriwtio a chadw staff yn ffactor cyfrannol mawr. Mae darpariaeth gofal cymdeithasol yng Nghymru yn wasgaredig iawn, a chaiff gofal cartref aml-asiantaeth ei ddarparu gan ALLau yn uniongyrchol a chaiff ei gomisiynu hefyd gan asiantaethau, felly mae'n cynnwys amrywiaeth o ddisgrifiadau swydd ac amodau a thelerau, ac nid oes ganddo ymdeimlad o hunaniaeth a rennir. Mae profiad pobl o gael a/neu weithio yn y gwasanaethau yn amrywiol iawn, heb unrhyw frand / hunaniaeth gyffredinol.

Mewn cymhariaeth, mae gan GIG frand adnabyddus, a hefyd ar gyfer GIG, ceir cytundeb cenedlaethol ar gyfer graddio ac amodau a thelerau, ac ar draws Cymru, gwasanaeth caffael cenedlaethol, gwasanaethau cenedlaethol a rennir ar gyfer recriwtio ac ati ac mae ganddo hunaniaeth gyhoeddus, mae staff a'r cyhoedd yn gwybod yr hyn i'w ddisgwyl o'r gwasanaethau yn fras, ble bynnag y maent yng Nghymru. Mae mwy o gymhlethdod o ran yr angen, sy'n gysylltiedig â datblygiadau mewn gofal/triniaeth feddygol, y ffaith bod pobl yn byw yn hirach gyda chyflyrau meddygol cymhleth, yn newyddion da mewn cymaint o ffyrdd. Fodd bynnag, ni chynlluniwyd gofal cymdeithasol fel system i fodloni anghenion pobl sydd ag anghenion cymhleth o reidrwydd. Ar draws y cenedlaethau, bu pwyslais cryf ar ofal cymdeithasol a symud allan o sefydliadau lle y bydd pobl yn aros am gyfnod hir ac ysbytai cymunedol, felly mae disgwyliadau'r genhedlaeth bresennol yn wahanol iawn i genedlaethau blaenorol. Ar lefel genedlaethol, gwelwyd ymdrech gref i symud meddygaeth aciwt ac adfer allan o ysbytai ac i mewn i gymunedau. Yn aml, darparir gofal cymdeithasol gan staff sy'n cael eu talu y cyflog byw cenedlaethol neu tua'r swm hwn o hyd, ac nid yw hyn wedi newid ar gyfer y genhedlaeth hon. Er hyn, mae'r gwaith y maent yn ei wneud nawr yn hollol wahanol i'r gofal a ddarparwyd i'r genhedlaeth flaenorol ac mae'n llawer mwy cymhleth. Felly, mae angen i ni ailystyried y gweithlu y mae ei angen ar draws Cymru, er mwyn cyflawni o fewn y model hwn, y sgiliau sy'n ofynnol a thâl a hunaniaeth / brand y grŵp hwn o staff.

Mae'r gwaith i ddatblygu'r cysyniad yn rhaglen a arweinir ar lefel genedlaethol ar hyn o bryd rhwng Llywodraeth Cymru, y Gymdeithas Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol, a'r sector gofal yng Nghymru.

Gwasanaethau gofal cartref

Mae gwasanaethau gofal cartref rheoledig yn rhan bwysig o'r "ffabrig" gofal cymdeithasol sy'n cynorthwyo pobl leol i gynnal eu hannibyniaeth yn eu cartrefi eu hunain. Mae'r gwasanaethau hyn yn cynorthwyo cydnerthedd a lles ac yn cynnig dewisiadau amgen i

ddarpariaeth breswyl, yn ogystal â chymorth ail-alluogi er mwyn hwyluso trosglwyddiadau diogel a buddiol o ysbytai a chyfrannu at leihau nifer y derbyniadau brys i ysbytai.

Buddsoddi mewn Technoleg

Nodwyd bod arloesi a gwneud defnydd ehangach o dechnoleg ddigidol yn ddewis er mwyn cynorthwyo unigolion i barhau i fyw bywyd annibynnol yn eu cartrefi eu hunain ac am gyfnod hwy, ac mae'n cynorthwyo cydnerthedd a chydlyniant cymunedol gwell hefyd. Mae'r elfennau hyn yn hanfodol wrth roi sylw i gymhlethdod cynyddol o ran y galw ar farchnadoedd gofal lleol. Mae Gofal wedi'i Alluogi gan Dechnoleg yn faes datblygu newydd i Geredigion, gan gynnwys potensial ar gyfer datrysiadau newydd er mwyn cynorthwyo'r sector.

Poblogaeth Ceredigion

Mae pobl yn byw yn hirach gyda phroblemau sy'n rhai gynyddol gymhleth, ac maent yn dymuno aros yn eu cartref eu hunain a byw bywyd mor annibynnol ag y bo modd am gyfnod mor hir ag y bo modd. Mae COVID 19 wedi cael effaith arwyddocaol ar les corfforol a meddyliol pobl hŷn yn erbyn cefndir y pandemig gwaethaf ers dros ganrif yn cael effaith ddifrifol ar bobl y mae angen gofal arnynt a'r rhai sy'n gofalu amdanynt – boed hynny am dâl neu yn ddi-dâl. Mae darparwyr gwasanaethau wedi cael eu heffeithio'n ddifrifol hefyd ac mae'r pwysau yn y gweithlu presennol wedi gwaethygu'n sylweddol. Mae sialensiau'r pandemig wedi cyflwyno cryn dipyn o ansicrwydd mewn marchnadoedd gofal. Yn ogystal, mae'r sector wedi bod yn delio â sialensiau systematig hanesyddol y maent bellach yn waeth oherwydd y pandemig. Dros y ddegawd ddiwethaf, mae'r pwysau o ran y galw am wasanaethau gofal cymdeithasol wedi cael ei waethygu gan gynnwys ariannol ar draws gwasanaethau cyhoeddus.

I'r cyd-destun hwn, mae "Strategaeth Lles Gydol Oes 2021-2027" yn nodi ein cynlluniau i gynllunio a darparu gwasanaethau sy'n seiliedig ar gwrs bywyd unigolion yn hytrach na chael eu pennu gan gategoriâu oed. Gall y dull gweithredu hwn gynnig mwy o barhad wrth gynorthwyo pobl i fod yn gydnherth a chynnal eu hannibyniaeth yn eu cartref eu hunain.

Mae'r farchnad ar gyfer gofal cartref i bobl hŷn yn cyflwyno'r risg fwyaf ar hyn o bryd o ran ansefydlogrwydd y farchnad, wrth i'r pwysau ar y gweithlu barhau i dyfu ac wrth i'r cymhlethdod o ran yr angen gynyddu, ac mae'r prisiau a delir am ofal ar draws Cymru a'r DU yn ei chael hi'n anodd cystadlu am staff gyda sectorau eraill megis manwerthu a thwristiaeth a thâl mwy cystadleuol.

Mae'r segment hwn o'r farchnad wedi gweld Ceredigion yn cymryd mwy o oriau cartref mewnol a chymorth pontio a galluogi dros y 3 blynedd ddiwethaf. Gall cynorthwyo'r farchnad gyda lefel o wasanaethau mewnol helpu i sicrhau mynediad i'r cymorth cywir yn lleol, yn ogystal ag ychwanegu gallu mewnol i gynorthwyo datblygiad y farchnad. Ar yr un pryd, cydnabyddir yn eang bod rôl y sector darparwyr annibynnol yn parhau i fod yn dyngedfennol – a'r farn allweddol yw pennu'r cydbwysedd delfrydol rhwng darpariaeth fewnol ac annibynnol.

Yng Ngheredigion, mae'r ddarpariaeth gofal cartref yn parhau i gael ei bodloni trwy gyfrwng Fframwaith y System Brynu Ddynamig (DPS) er mwyn caffael y gwasanaethau ar gyfer

defnyddwyr gwasanaeth unigol. Hysbysebwr y pecynnau gofal gan ddefnyddio proses e-Dendro. Mae'r holl ddarparwyr yng Ngheredigion wedi cofrestru â'r Fframwaith DPS ar ôl mynd trwy gyfres o feini prawf cymhwyso ar ffurf gofynion hanfodol, ac yna, gallant contractio am wasanaethau gyda Chyngor Sir Ceredigion.

Ar ôl i weithiwr cymdeithasol nodi anghenion gofal cymwys yn dilyn Asesiad Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles, gwneir cais am wasanaeth. Ar ôl ei gadarnhau, caiff hysbysiad ei roi ar y Porth Caffael e-dendro, sef edendrocymru. Yna, gall y darparwyr sydd wedi cofrestru i ddarparu gofal yng Ngheredigion ystyried y pecynnau gofal sy'n ofynnol yn y gymuned, gan gyflwyno cynigion er mwyn darparu'r gofal hwnnw. Gwneir y cynigion hyn i'r teulu ac ar ôl eu derbyn, trefnir gofal i ddechrau. Os bydd teulu yn gwrthod y cynnig (er enghraifft os na fydd yr amseroedd gofal yn bodloni eu dewisiadau personol ac os na fydd modd sicrhau cyfaddawd), bydd y cais am ofal yn parhau yn y system gaffael wrth aros am gynnig amgen. Efallai y bydd angen angen 2 aelod o staff hyd at 4 gwaith y dydd, 7 diwrnod yr wythnos, 52 wythnos y flwyddyn ar anghenion gofal pecyn gofal a chymorth ar gyfer anghenion gofal cymhleth iawn, a bydd anghenion gofal eraill yn amrywio hefyd ar draws y sbectwm anghenion i ymyriadau ar lefel is unwaith neu ddwywaith yr wythnos er mwyn cynorthwyo gyda chael bath/cawod er enghraifft. Mae Gofal a Chymorth yn y cartref yn canolbwyntio ar ddarparu sgiliau er mwyn darparu anghenion gofal a chymorth personol.

Mentrau Ceredigion er mwyn cynorthwyo'r Farchnad Gofal Cartref o 2022/3 ymlaen

1. Fframwaith Gofal Cartref – Aildendro

Mae comisiynu gofal cartref mewn sir wledig ac arfordirol fel Ceredigion wastad wedi bod yn heriol. Roedd datganiad sefyllfa y farchnad gofal cartref yn dangos y sialensiau parhaus a'r problemau cynyddol wrth recriwtio a chadw staff. Cydnabuwyd hefyd bod y ffioedd a delir i ddarparwyr gofal yng Ngheredigion yn ei chael hi'n anodd cadw ar yr un lefel â'r ffioedd a delir mewn awdurdodau cyfagos a'r ffaith bod asiantaethau posibl ar y ffin yn gallu dewis o blith cyfraddau comisiynu awdurdodau eraill, gweithgarwch comisiynu y bwrdd iechyd ac arianwyr preifat. Effeithiwyd yn fawr ar y sector gofal ar ôl y pandemig ac mae staff gofal yn cael eu denu i gyflawni rolau sy'n gofyn llai ohonynt am fwy o arian ac amodau a thelerau gwell y tu allan i faes gofalu. Gwelir bod gweithio dan amgylchiadau anodd, a chan gyflawni'r rôl bwysicaf mewn cymdeithas, ond am gyflogau is ac amodau a thelerau gwaeth na'r hyn a welir mewn sectorau eraill, yn rhwystr posibl wrth gynllunio gweithgarwch recriwtio, cadw, gyrfaoedd ac olyniaeth.

Ystyried Cyfraddau Ffioedd Newydd

Ar ôl mabwysiadu System Brynu Ddynamig er mwyn caffael gofal cartref, roedd gwahanol ddarparwyr wedi cytuno ar gyfraddau ffioedd. Bu ceisio osgoi dewis y pris ar draul ansawdd yn heriol, yn ogystal â sicrhau bod gofal ar gael mewn ardaloedd gwledig, yn ogystal â'r ardaloedd trefol mwy poblog. Mae'r Gymdeithas Gofal Cartref (HCA, Cymdeithas Gofal Cartref y Deyrnas Unedig, UKHCA, yn flaenorol) yn cyfrifo ffi deg ar gyfer darparu gofal, gan gyhoeddi hon bob blwyddyn, fel un gyfradd ar gyfer y DU yn hanesyddol. Cydnabuwyd bod cyfraddau ffioedd Ceredigion yn is na'r gyfradd a argymhellwyd gan HCA. Ar ôl ystyried y cyfrifiad hwn, penderfynwyd datblygu Adduned Ceredigion fel rhan o'r Fframwaith Gofal

Cartref ac ymarfer Tendro Gofal Cartref 2023 er mwyn datblygu ymrwymiad Model Gwerth Cymdeithasol.

Cytundeb Cyngor Sir Ceredigion ar gyfer 2023/4

Mae sicrhau cyfraddau ffioedd teg yn un o gonglfeini'r strategaeth hirdymor ar gyfer cynladwyedd gofal cartref yng Ngheredigion. Roedd sicrhau y byddai mabwysiadu cyfraddau ffioedd uwch yn arwain at y staff gofal eu hunain yn cael budd a bod amodau a thelerau cyflogeion yn gwella yn rhan hanfodol. Mae Cyngor Sir Ceredigion yn gweld gwerth 'Punt Ceredigion' a'r ffaith y dylid gwario arian y Cyngor, pan fo modd, yng Ngheredigion er budd pobl Ceredigion, gyda'r arian hwnnw yn cylchredeg trwy economi Ceredigion a Chymru. Ar ôl ystyried goblygiadau cyllidebol ehangach, cefnogwyd a chymeradwywyd y cynigion ar gyfer cyfradd Gofal Cartref 2023/24.

2. Adduned Ceredigion

Rydym wedi sefydlu Adduned 15 Pwynt fel rhan o'r Fframwaith Gofal Cartref 2023 newydd (sydd ynghlwm fel papurau cefndir). Ein nod yw talu cyfradd i'r holl ddarparwyr gofal cartref sy'n cyd-fynd yn fwy gyda'r gyfradd yr awr a argymhellir gan y Gymdeithas Gofal Cartref (HCA). Yng Nghymru, mae'r gyfradd ar gyfer 2023/24 wedi cynnwys taliadau hyfforddi llawn ar gyfer amrediad y ffioedd a'r amser hyfforddiant, ac rydym yn cydnabod nad yw'r cyfrifiad hwn yn adlewyrchu sefyllfa yr amgylchedd hyfforddiant cyfredol ar draws y sector yn llawn. Fodd bynnag, cydnabuwyd egwyddorion gosod cyfradd HCA yn y gyfradd a gymeradwywyd ar gyfer 2023/24. Byddwn yn adolygu'r ffioedd bob blwyddyn, a byddant yn dod i rym ym mis Ebrill bob blwyddyn fel arfer. Efallai y caiff y gyfradd ei newid yn dilyn adolygiad, a gallai'r newid hwn fod yn godiad neu'n ostyngiad i'r gyfradd. Pan fo polisi Llywodraeth Cymru neu ffactorau sydd wedi'u hymgorffori ym mholisi neu ddeddfwriaeth y DU yn llywodraethu elfennau sy'n cyfrannu at y gyfradd, bydd y Cyngor yn sicrhau bod newid priodol yn cael ei wneud i'r gyfradd. Pan fo elfennau o'r gyfradd yn ymwneud yn fwy â chostau cyffredinol, ystyrir mynegai chwyddiant briodol a gyhoeddwyd fel rhan o'r adolygiad ar gyfer yr elfennau hynny, h.y. ystyried a dadansoddi'r dadansoddiad o gyfraddau argymelledig HCA ar draws y DU a gwneir penderfyniad rhesymol a theg gan ystyried y dadansoddiad cymharol i Gymru a chenedloedd eraill y DU.

Ar gyfer 2023/24, mae'r ffi wedi codi i £26.50 yr awr, gan arwain at rai darparwyr yr oeddent wedi gwneud cais trwy gyfrwng y System Brynu Ddynamig yn flaenorol ar gyfraddau isel, yn cael ymgodiad sylweddol yn 2023. Mae gan y Cyngor ddisgresiwn i dalu cyfradd estynedig am becynnau sy'n bodloni set o feini prawf a ddiffiniwyd ymlaen llaw. Os bydd pecyn cymorth yn berthnasol ar gyfer y gyfradd hon, caiff hyn ei ddynodi pan hysbysebir yn gofyn i bobl fynegi diddordeb mewn pecynnau trwy gyfrwng porth eDendroCymru.

Y nod, gydag amser, yw sicrhau'r gyfradd HCA i Gymru i'r holl ddarparwyr, mewn ffordd ymarferol, ar sail dadansoddiad cymharol o'r costau ar draws y cenedloedd er mwyn sicrhau'r safonau a'r amodau a thelerau gorau ar gyfer y staff gofal.

Buddion i Ymgynraedd atynt

Mae'n bwysig bod y Cyngor yn cael ei alluogi i reoli'r sefyllfa ariannol mewn ffordd briodol a bod darparwyr yn gallu bodloni safonau Adduned 15 Pwynt Ceredigion fel ymrwymiad craidd a sylfaenol dan yr Amodau a Thelerau a'r Contract Gofal Cartref DPS newydd. O fframwaith 2023/24, rhaid i'r holl ddarparwyr gyflawni'r safonau hyn, gan sicrhau'r ymgodiad llawn ar y dechrau. Y bwriad yw y bydd yr holl staff gofal yng Ngheredigion yn cael tâl sy'n ceisio adlewyrchu gwerth eu llafur a bod eu hamodau a thelerau gwaith yn cael eu gwella. Bydd recriwtio yn galluogi twf o ran nifer y siaradwyr Cymraeg sy'n ymgeisio am rolau gofalu, bydd yn lleihau'r anghydbwysedd rhwng y tâl rhwng y ddau ryw a bydd yn hyrwyddo gofal fel llwybr gyrfa hirdymor.

3. Taliadau Cynllun Cadw 2022/23

Yn hanesyddol, pan fu'n rhaid i ddefnyddiwr gwasanaeth fynd i'r ysbyty neu gael gofal seibiant, ni fyddai'r darparwr yn cael unrhyw daliad am y cyfnodau hynny. Mae hyn yn golygu y byddai staff yn cael eu neilltuo i gleientiaid eraill a oedd yn aros am ofal, boed y rhain yn gleientiaid preifat, yn geisiadau wedi'u comisiynu gan y bwrdd iechyd neu'n gleientiaid gofal cymdeithasol eraill. Pe baent yn cadw'r lle nes i'r unigolyn ddychwelyd, byddai hyn yn cael effaith ariannol sylweddol ar gynladwyedd y busnes, a gostyngiad i'r llif arian a'r incwm. Datblygwyd y Cynllun Cadw yn y lle cyntaf fel cynllun peilot, gyda meini prawf penodol ar gyfer amgylchiadau a) defnyddiwr gwasanaeth yn gorfod mynd i'r ysbyty b) gofal seibiant i ffwrdd o'r cartref c) galwadau wedi'u canslo mewn ffordd a gynlluniwyd o ganlyniad i'r ffaith eu bod yn cael gofal seibiant mewn cartref gyda theulu am gyfnodau o hyd at 14 diwrnod. Y bwriad oedd sicrhau bod y darparwr yn parhau i dalu'r staff a sicrhau eu bod ar gael i ailgychwyn y pecyn gofal wedi'i gadw yn brydlon ar ôl yr alwad gyntaf ar ôl eu rhyddhau, ar ôl iddynt ddychwelyd o ofal seibiant, neu ar ôl i'r teulu adael a'r angen am ofal yn ailgychwyn. Yr amcan oedd gwella'r llif mewn ysbytai, sicrhau parhad o ran gofal a chymorth teg a chyfartal i weithwyr gofal a chynnig gweithgarwch cynllunio parhad ariannol gwell i'r busnes. Gwerth cyfan gwbl y taliadau a wnaethpwyd i ddarparwyr mewn perthynas â'r cynllun hwn yw £55,800. Bu'r adborth am y fenter hon yn hynod gadarnhaol gan ddefnyddwyr gwasanaeth, staff gofal, rheolwyr y darparwr a gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol proffesiynol. Bellach, mae wedi cael ei ymwreiddio yn amodau a thelerau'r Fframwaith newydd o fis Mehefin 2023.

4. Atodiad Premiwm Tanwydd a Chyfleoedd Grant

Roedd Llywodraeth Cymru wedi sicrhau bod cyllid ar gael i gynorthwyo darpariaeth gwasanaethau gofal cartref yn benodol. Un o'r materion mwyaf dybryd a godwyd gan ddarparwyr oedd cost uchel tanwydd a chytunodd y Cyngor gynnig £2 yr awr yn ychwanegol fel Atodiad Premiwm Tanwydd, a fyddai'n dod i rym o 22/08/2022. Rhoddwyd y cyllid ar sail yr egwyddorion canlynol:

Roedd y cyllid ychwanegol yn gyfraniad a oedd yn cydnabod effaith prisiau tanwydd i Ddarparwyr sy'n wynebu costau teithio fel rhan o'u gwasanaeth craidd. Cytunodd darparwyr dalu cyfraddau milltiroedd i'w staff sy'n cyd-fynd gyda chyfradd CThEF o 45c y filltir, neu nad yw'n is na'r gyfradd hon. Roedd gan ddarparwyr hyblygrwydd o ran y ffordd y byddai'r Atodiad Premiwm Tanwydd hwn yn cael ei drosglwyddo i'w staff (e.e. Cyfraddau yr awr uwch,

cyfraddau milltiroedd uwch, taliad teithio ar ffurf cyfandaliad). Y disgwyliad oedd y dylid trosglwyddo'r cyllid i'w staff yn llawn. Byddai'r cyllid yn amrywiol, a byddai gan y Cyngor y dewis o adolygu'r Atodiad Premiwm Tanwydd bob 8 wythnos, ar sail data ynghylch prisiau tanwydd a gyhoeddir. Gosodwyd cyfyngiad ar hyd y cyfnod pan fyddai'r cyllid ar gael, i tua 31/03/23 ac argaeledd cyllid LIC. Cyfanswm y taliadau a wnaethpwyd i ddarparwyr mewn perthynas â'r cynllun hwn oedd £171,300 a oedd yn ymwneud â Phremiwm Tanwydd, ac mae taliadau am gyfleoedd grant eraill yn mynd trwy'r broses hawliadau.

5. Cyfarpar Diogelu Personol

Trwy gydol y pandemig, ac yn ystod y cyfnod adfer yn dilyn y pandemig, rheolwyd cyflenwadau PPE yn ganolog a chadwyd cyflenwadau trwy'r Hyb PPE yn y Ganolfan Byw Bywyd Annibynnol, Felin-fach, fel rhan o'r Gwasanaeth Offer ar y Cyd Integredig, ac maent wedi cydlynu'r broses archebu ganolog a dosbarthu PPE i'r Sector Gofal ar draws Ceredigion. Mae'r Hyb PPE fel gwasanaeth cydlynu canolog wedi bod yn llwyddiant arwyddocaol, gan sicrhau cysondeb, hyblygrwydd a chyflymder o ran yr ymateb trwy gydol y cyfnod, ac mae wedi bod ac yn parhau i fod yn fodel darparu corfforaethol a werthfawrogi yn fawr iawn gan y Sector Gofal.

Darpariaeth PPE Gofal Cartref 2022-23

Nifer y Bocsys Menig (100)	Nifer y Rholiau Ffedogau (100)	Nifer y Bocsys masgiau (50)	Nifer y Feisorau Wyneb Llawn	Nifer y cyflenwad Hylif Diheintio Dwylo (500ml)
11455	2239	2397	169	169

6. Hyb

Darparwr

Trwy gydol y pandemig, cynhaliom gyfarfodydd rhwydwaith rheolaidd gyda'r darparwyr Gofal Cartref er mwyn rhannu gwybodaeth a chynnig cymorth, arweiniad a chynngor i ddarparwyr. Fel rhan o'r cymorth hirdymor ar gyfer y sector ar ôl y pandemig, rydym wedi ymwreiddio rhaglen o gyfarfodydd misol. Y bwriad yw creu cymuned o arfer, dysgu a gwella er mwyn ymwreiddio'r fframwaith newydd, rhannu datblygiadau sy'n dod i'r amlwg ac annog cydweithio rhagweithiol yn unol ag amcanion model gwerth cymdeithasol y Fframwaith. Estynnir gwahoddiad i siaradwyr rheolaidd ar draws rhaglenni Lles Gydol Oes er mwyn annog cydweithio ehangach a chydweithio agosach. Rhennir gwybodaeth leol a chenedlaethol ac mae'n gweithredu fel pont ymgysylltu ar ystod eang o fentrau. Mae darparwyr wedi adrodd i'r awdurdod ac i Arolygiaeth Gofal Cymru bod y bartneriaeth gyda Cheredigion yn un hynod o ragweithiol o ran darparu cymorth ac arweiniad. Ein bwriad yw datblygu'r Hyb ymhellach fel y bydd cyfleoedd cyllido yn caniatáu ac rydym yn ystyried dewisiadau ar hyn o bryd. Mae ein dull gweithredu ar y cyd rhwng yr Hyb Darparwyr o fewn Porth Gofal, Caffael a Chomisiynu a Chyllid yn gryfder arwyddocaol ac mae'n adlewyrchu ethos a phartneriaeth Tîm Ceredigion yn dda. Mae hyn yn sicrhau bod gwybodaeth, sgiliau a chysondeb yn sylfaen ein gweithgarwch ymgysylltu gyda'r sector.

6. Hyfforddwr Codi a Chario/Rhyddhau amser gofal

O ganlyniad i'n Cyllid Integreiddio Rhanbarthol, rydym wedi gallu cydweithio gyda'n

darpariaeth lechyd a Diogelwch a Dysgu a Datblygu gorfforaethol i benodi hyfforddwr ychwanegol rhan-amser a fydd yn datblygu ac yn darparu hyfforddiant codi a chario sy'n seiliedig ar werthoedd, gyda chymorth ac arweiniad ychwanegol i ddarparwyr gofal cartref yn nes ymlaen yn 2023 mewn ystafell hyfforddi bwrpasol newydd ym Mhenmorfa. Diben hyn yw cynyddu sgiliau, gwybodaeth, ansawdd a chysondeb hyfforddiant ar draws y sector gyda gallu adnodd lleol. Yn ogystal, mae gwaith yn mynd rhagddo ar y cyd, i archwilio'r posibilrwydd o ryddhau capasiti amser gofal trwy'r potensial o leihau rhai pecynnau gofal y mae gofyn iddynt gael dau aelod o staff gofal yr alwad i esblygu gan ddefnyddio mwy o ofal unigol, a gyflawnir trwy gyfrwng hyfforddiant a sgiliau estynedig i'r sector ynghylch defnyddio offer ar gyfer darparu gofal mwy diogel.

7. Cynllun Rhoi Meddyginiaeth

Gan weithio'n uniongyrchol gyda Bwrdd Iechyd Hywel Dda, rydym wedi hwyluso peilot gydag un o'n darparwyr Gofal Cartref i dreialu a phrofi'r Cynllun Rhoi Meddyginiaeth ranbarthol sy'n datblygu, ac sydd wedi'i seilio ar Gynllun Cenedlaethol LIC, a gaiff ei gyflwyno ar draws y sir wedi hyn.

Y SEFYLLFA BRESENNOL:

Cyfeiriadau Rhyddhau Gwasanaeth Gofal a Galluogi wedi'i Dargedu i Adfer a Galluogi 2021/22 a 2022/23

1 Ebrill 2021 – 31 Mawrth 2022	1 Ebrill 2022 – 31 Mawrth 2023
Rhyddhau i Adfer ac Asesu /Galluogi	Rhyddhau i Adfer ac Asesu /Galluogi
335	325
Pontio Hirdymor	Pontio Hirdymor
165	220
Cyfanswm	Cyfanswm
500	545

Oriau Blynyddol y Gwasanaeth Gofal a Galluogi wedi'i Dargedu a Ddarparwyd

- Darparwyd 25,732 o oriau gofal yn ystod y deuddeg mis diwethaf.

Rhaniad o oddeutu 60/40% ar gyfer Gofal Tymor Hir a Rhyddhau i Adfer ac Asesu (amser teithio heb ei gynnwys).

Oriau Blynyddol Asiantaethau Gofal Cartref a Gomisiynwyd a Ddarparwyd

- 244,219 awr rhwng 12 asiantaeth ar wahân
= 20,351.65 awr y flwyddyn (gan nodi bod maint pob asiantaeth yn amrywio, ac felly mae cyfanswm y capasiti o ran llwyth achosion, staffio ac ardal ddaearyddol yn amrywio).

Rhestr Aros am Ofal Cartref

Yn ychwanegol i hysbysebu DPS e-Dendro, ar gyfer yr holl becynnau gofal sy'n ceisio cael eu comisiynu, mae swyddogion yr Hyb Darparwr yn cysylltu â'r darparwyr yn ddyddiol, gan ddarparu'r achosion cyfredol fesul ardal ddaearyddol iddynt a byddant yn gweithio gyda nhw wrth gynllunio llwybrau a delio â bylchau yn y rota er mwyn cynyddu'r potensial o dderbyn

gymaint ag y bo modd a cheisio pecynnau gofal ychwanegol trwy gyfrwng e-Dendro.

Ar 25/4/2023, roedd 66 o unigolion ar y rhestr ceisio gofal wedi'i gomisiynu yn aros, sy'n rhoi cyfanswm o 725 awr.

Fodd bynnag, rydym wedi gweld gostyngiad i'w groesawu o ran nifer y rhai sy'n aros am becynnau gofal dros y misoedd diwethaf. Ar ddechrau 2023, roedd y rhestr aros yn cynnwys 98 pecyn a 1068 awr. Er bod y ffigwr wedi tyfu o'r haf 2022, tuedd a welwyd ar draws y rhanbarth, Cymru a'r DU, gwelwyd y ffigwr yn sefydlogi yn ystod rhan olaf 2022, ac arhosodd yn weddol sefydlog er gwaethaf y ffaith na welwyd bron i unrhyw dderbyniadau pecynnau gofal o fis Tachwedd i ganol mis Ionawr gan y sector annibynnol, a dibyniaeth fawr ar y gymorth y gwasanaeth mewnol a defnydd o leoliadau tymor byr.

Mae Asiantaethau Gofal wedi gweld gwelliant araf iawn a graddol mewn rhai meysydd recriwtio, mae'r ffaith bod yr argyfwng tanwydd wedi sefydlogi wedi arwain at welliant wrth gadw staff presennol a'r Cyflog Byw Gwirioneddol, a'r teimlad yw bod y rhain oll wedi cyfrannu at rywfaint o hyder ym mharodrwydd yr asiantaethau i ymgymryd â'r risg i'w model darparu, gan ymestyn eu darpariaeth i fwy o becynnau gofal. Fodd bynnag, mae sefyllfa y gweithlu a'r sector yn parhau i fod yn fregus ac mae'r cynnydd a gaiff ei sicrhau bob wythnos yn ei chael hi'n anodd dal i fynd â'r galw cynyddol a lefel y cymhlethdod o ran yr angen sy'n cael ei geisio er mwyn sicrhau unrhyw gynnydd pellach ar hyn o bryd.

O blith y rhestr aros gyfredol, mae 14 o ddefnyddwyr gwasanaeth yn cael eu cynorthwyo mewn cartrefi preswyl ar hyn o bryd, gan aros am lefelau cymorth priodol sy'n ofynnol er mwyn iddynt allu dychwelyd gartref yn ddiogel, hy y bydd gofyn iddynt yn aml gael 4 galwad y dydd gan 2 staff gofal, 7 diwrnod yr wythnos. Neu mae angen gofal arnynt gartref mewn ardal ddaearyddol anghysbell lle nad oes unrhyw ddarparwr yn agos neu'n gallu cynnwys hyn yn eu llwybrau darparu gofal presennol i ddefnyddwyr gwasanaeth. Mae cost lleoliad preswyl yn uwch na phe baent yn cael pecyn gofal cartref yn y cartref a hefyd, rhoddir cap o £100 ar y cyfraniad, felly ceir potensial bod incwm yn cael ei golli hefyd, ynghyd â'r gost uwch. Mewn achosion cymhleth, cynhelir cyfarfod ar y cyd i ystyried yr holl ddewisiadau gofal yn y cartref sydd ar gael, neu am leoliad tymor byr os na fydd gofal yn y cartref yn ddewis hyfyw diogel. Mae hwn yn benderfyniad anodd i bawb dan sylw, ond rhoddir y pwys mwyaf ar ddiogelwch yr unigolyn o hyd. Y gobaith o hyd yw y bydd y Fframwaith Gofal Cartref newydd yn lleddfu rhai o'r pwysau ariannol ar y sector, gan ddenu darparwyr newydd i'r ardal hefyd o bosibl, yn ogystal ag annog rhai o'r rhai sefydledig yng Ngheredigion i ehangu.

Mae cost lleoliad preswyl yn uwch na phe bai yn cael ei ddarparu gyda phe cyn gofal cartref yn y cartref a hefyd, rhoddir cap o £100 ar y cyfraniad, felly ceir potensial bod incwm yn cael ei golli hefyd, ynghyd â'r gost uwch.

Yn ystod yr Haf 2022, gwelwyd mwy o hysbysiadau terfynu pecynnau (trosglwyddo'n ôl) gan asiantaethau gofal nag a welwyd erioed o'r blaen, ac roedd hyn yn bennaf o ganlyniad i'r ffaith bod y sector yn colli staff gofal ac yn cael anawsterau wrth recriwtio. Mae hyn wedi lleihau'n sylweddol, a phan fydd darparwr yn cyhoeddi hysbysiad trosglwyddo'n ôl, mae

gennym ddull gweithredu aml-ddisgyblaethol a sefydlwyd yn gadarn gydag asiantaethau er mwyn ceisio darganfod datrysiadau i annog cyfraddau cadw. Mae'r Fframwaith newydd yn ymestyn hyd y cyfnod rhybudd y bydd yn rhaid ei roi o 28 diwrnod i 2 fis calendr er mwyn caniatáu mwy o amser i geisio gwaith i gynllunio datrysiadau.

Bydd y Fframwaith Gofal Cartref newydd yn darparu cyfradd newydd i'r holl asiantaethau o £26.50 ar gyfer pob pecyn, gyda'r gallu i dalu premiwm ychwanegol o hyd at £1.90 am becynnau sy'n bodloni set o feini prawf a bennwyd ymlaen llaw.

Fodd bynnag, mae'n bwysig nodi bod Cyngor Sir Penfro newydd gyhoeddi eu cyfraddau newydd ar gyfer darparwyr a gomisiynir ar gyfer 2023/24 sef £30.64 trefol, £35.40 Gwledig a £41.99 Gwledig lawn. Ar gyfer ein hasiantaethau sy'n gweithredu o Dde Ceredigion ac sy'n gallu gweithio ar draws y ffin yn Sir Benfro, cânt eu dosbarthu fel asiantaethau Gwledig a bydd hyn yn cyfateb ag £8.90 yn fwy yr awr na chyfradd safonol Ceredigion. Gallai hyn arwain at effaith risg uchel arwyddocaol ar y sector yng Ngheredigion, gan leihau capasiti ymhellach o bosibl. I'r gwrthwyneb, rydym yn ymwybodol y byddwn efallai yn gweld ychydig gynnydd yng Ngogledd Ceredigion gan bod un neu ddwy asiantaeth yn awyddus i ehangu ymhellach i ganol y sir o ganlyniad i'r gwelliant i'r gyfradd yr awr yng Ngheredigion.

Yn ystod wythnos 25/4/2023, cynhaliodd y Gwasanaeth Gofal wedi'i Dargedu a Galluogi:

- 34 pecyn gofal Pontio, 2 ohonynt yn ofal dau pâr o ddwylo (2 staff gofal fesul galwad = 320.75 awr
- 31 D2RA / Pecynnau gofal galluogi =231.0 awr

Oriau cyfunol

=551.75 (25/4/23)

Trwy gydol 2022/23, rydym wedi olrhain lefelau swyddi gwag staff darparwyr bob wythnos, a oedd wedi cyrraedd uchafbwynt o 55 o swyddi gwag yn ystod y gaeaf. O 25/4/23, gan ystyried y rhai sy'n ymuno ac sy'n gadael ar draws y sector bob wythnos, adroddwyd bod swyddi gwag wedi gostwng i 42 ar draws y sector. Newid bychan ond arwyddocaol.

Mae gan Ofal a Galluogi wedi'i Dargedu 2 swydd wag yn weddill am Weithwyr Gofal a Chymorth ar gyfer y staff rheng flaen mewnol, gan sicrhau uchafswm y staffio o fewn capasiti y gyllideb bresennol. Ar hyn o bryd, mae gan y gwasanaeth 35 aelod o staff, mae 32 o staff yn gweithio ar sail rota dreigl o 35 awr yr wythnos, 4 diwrnod yn y gwaith a 4 diwrnod i ffwrdd ar draws wythnos 7 diwrnod, 52 wythnos y flwyddyn, gydag 1 aelod o staff yn darparu 23 awr a 2 aelod o staff yn darparu 21 awr yr wythnos.

Arolygiaeth Gofal Cymru

Arolygwyd Gwasanaeth Gofal a Galluogi wedi'i Dargedu Cyngor Sir Ceredigion gan Arolygiaeth Gofal Cymru ym mis Hydref 2022 a chafodd adroddiad rhagorol, a gyhoeddwyd ym mis Tachwedd 2022, a'r arolygwyr yn cynnig y ganmoliaeth uchaf ar gyfer model y gwasanaeth a'r ddarpariaeth.

Rydym wrth ein bodd bod yr adroddiad wedi cydnabod gwaith eithriadol y Rheolwr Cofrestredig, ei thîm rheoli bach, a'u staff rheng flaen ymroddedig. Mae adroddiad AGC yn tystio i ymrwymiad eithriadol, ansawdd gofal ac arweinyddiaeth gyffredinol y gwasanaeth, gyda chymorth y Rheolwr Corfforaethol a'r Unigolyn Cyfrifol. Rydym yn cyflwyno Adroddiad Arolygiad AGC (ac yn ei atodi fel papurau cefndir) gan gydnabod y cyflawniad mawr hwn, ymwreiddio'r model darparu gofal hybrid sy'n seiliedig ar ardaloedd ac wrth ymateb i'r sialensiau niferus i'r sector gofal, fel y gwelwyd tystiolaeth ohonynt yn yr adroddiad Gofal Cartref hwn.

**LLESANT
CENEDLAETHAU'R
DYFODOL:**

**A gwblhawyd Asesiad Effaith
Integredig? Os na, nodwch pam
Crynodeb:
Tymor hir:
Integreiddio:
Cydweithio:
Cyswllt:
Atal:**

ARGYMHELLIAD(ARGYMHELLION): Er gwybodaeth

RHESWM DROS YR ARGYMHELLIAD (ARGYMHELLION):

**Enw Cyswllt: Donna
Pritchard**

**Swydd: Swyddog
arweiniol Corfforaethol
Porth Gofal**

**Dyddiad yr Adroddiad: 3
Mai 2023**

Acronymau:

Adroddiad Arolygu ar gyfer

Targeted Care and Enablement

**Cyngor Sir Ceredigion
Uned 1 Parc Menter Dyffryn Aeron
Llanbedr Pont Steffan
SA48 8AG**

This report is also available in English

Mae'r adroddiad hwn hefyd ar gael yn Saesneg

Dyddiad Cwblhau'r Arolygiad

20/10/2022

Llywodraeth Cymru © Hawlfraint y Goron 2022.

Cewch ddefnyddio ac aildefnyddio'r wybodaeth sydd yn y cyhoeddiad hwn (ac eithrio'r logos) yn ddi-dâl, mewn unrhyw fformat neu gyfrwng, o dan delerau'r Drwydded Llywodraeth Agored. Gallwch weld y

Drwydded Llywodraeth Agored ar wefan yr Archifau Gwladol, neu gallwch ysgrifennu at The Information Policy Team, The National Archives, Kew, London, TW9 4DU, neu anfon e-bost at:

psi@nationalarchives.gsi.gov.uk

Rhaid i chi atgynhychu ein deunydd yn fanwl gywir a pheidio â'i ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol.

Targeted Care and Enablement

Y math o ofal a ddarperir	Gwasanaeth Cymorth Cartref
Darparwr Cofrestredig	Gwasanaethau Oedolion a Phlant Cyngor Sir Ceredigion
Lleoedd cofrestredig	0
Iaith y gwasanaeth	Y ddwy
Arolygiad blaenorol Arolygiaeth Gofal Cymru	18 Chwefror 2020
A yw'r gwasanaeth hwn yn darparu'r Cynnig Rhagweithiol ar gyfer y Gymraeg?	Mae'r gwasanaeth yn darparu'r 'Cynnig Rhagweithiol' ar gyfer y Gymraeg. Mae'n darparu gwasanaeth sy'n rhagweld, yn nodi ac yn diwallu anghenion Cymraeg a diwylliannol pobl sy'n defnyddio'r gwasanaeth, neu a all ei ddefnyddio.

Crynodeb

Mae'r gwasanaeth yn cynnig cyfnod o gymorth byr wedi'i dargedu i bobl (hyd at chwech wythnos fel arfer) i'w galluogi i adfer cymaint o'u hannibyniaeth â phosibl. Mae'r bobl yn fodlon iawn ar y gwasanaeth a dywedwyd wrthym *“Mae'n wasanaeth gwych, rwyf yn gwbl fodlon ag ef ac mae wedi bod o gymorth i mi gryfhau”*. Mae'r cynrychiolwyr yn gwerthfawrogi'r cymorth a'r anogaeth gan y staff a dywedodd aelod o deulu wrthym *“Mae'n wasanaeth ardderchog, mae'r gofalwyr yn ei annog i wneud ei ymarferion”*.

Caiff gweithwyr cymorth profiadol eu tywys gan gynlluniau manwl a gaiff eu creu gyda'r unigolyn ac sy'n canolbwyntio ar y nodau y mae am ei gyflawni wrth ddefnyddio'r gwasanaeth. Dywedodd un wrthym *“Mae gweithio i'r gwasanaeth yn rhoi boddhad mawr i mi. Mae pob galwad yn wahanol, mae'n amrywiol ac mae'n gwneud gwahaniaeth i fywydau pobl sy'n ei wneud yn werth chweil”*. Mae rheolwyr y gwasanaeth yn hawdd mynd atynt ac mae pawb yn eu parchu. Dywedodd un o'r gweithwyr cymorth *“Rwy'n teimlo fy mod yn rhan o dîm da iawn sy'n cynnig cymorth o'r brig i'r bôn”*.

Llesiant

Caiff y bobl gymorth sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn a chânt eu cynnwys ym mhob penderfyniad sy'n ymwneud â'r gwasanaeth y maent yn ei gael. Caiff gwybodaeth fanwl am nodau unigol y bobl wrth ddefnyddio'r gwasanaeth ei chofnodi mewn cynlluniau personol. Mae'r uwch-aelodau o staff yn gweithio'n agos gyda gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol proffesiynol er mwyn helpu'r bobl i fod mor annibynnol ac i gadw mor iach â phosibl. Dywedodd un o'r gweithwyr cymorth wrthym *“Mae gennym rwydwaith da o bobl y gallwn gysylltu â nhw os bydd angen; gan gynnwys meddygon teulu, nyrsys ardal, therapyddion galwedigaethol a ffisiotherapyddion”*. Mae'r bobl a/neu eu cynrychiolwyr yn cyfrannu'n rheolaidd at benderfyniadau sy'n effeithio arnynt. Mae'r uwch-weithwyr yn cadw cynlluniau personol manwl sy'n canolbwyntio ar bennu a chyflawni nodau a chyfathrebu'n effeithiol â phawb sy'n rhan o'r broses.

Mae'r gwasanaeth yn para hyd at chwech wythnos ac yn helpu'r bobl i adfer cymaint o'u hannibyniaeth â phosibl. Caiff iechyd a llesiant y bobl eu hyrwyddo'n barhaus gan y gwasanaeth gan fod y gweithwyr cymorth yn canolbwyntio ar yr hyn y gall y bobl ei wneud gan roi cymorth dim ond lle bo'i angen. Dywedodd un o'r gweithwyr cymorth wrthym *“Rwy'n mwynhau helpu'r bobl pan fydd ei angen arnynt a gwella eu llesiant a'u hiechyd”*. Mae'r bobl yn teimlo eu bod yn cael eu gwerthfawrogi gan fod y gwasanaeth yn darparu 'Cynnig Rhagweithiol' ar gyfer y Gymraeg. Mae llawer o'r staff yn siarad Cymraeg, sy'n golygu y gall y bobl gyfathrebu yn Gymraeg neu'n Saesneg, fel y dymunant. Caiff y bobl eu grymuso i gadw rheolaeth dros y cymorth a gânt gan aelodau o staff sy'n eu galluogi i adennill sgiliau mewn ffordd effeithiol a diogel.

Drwy brosesau recriwtio a hyfforddiant, gwneir yn siŵr bod y bobl yn cael y gofal a'r cymorth iawn gan weithwyr medrus a gwybodus. Mae'r gweithwyr gofal yn amddiffyn y bobl rhag camdriniaeth ac esgeulustod ac maent yn gwbl ymwybodol o'r cyfrifoldebau sydd arnynt i godi pryderon. Mae'r bobl a/neu eu cynrychiolwyr yn gwybod sut i wneud cwyn os bydd angen iddynt wneud hynny, ac maent yn ymddiried yn y rheolwyr yn llawn.

Mae gan y bobl lais ac maent yn cyfrannu at y ffordd y caiff y gwasanaeth ei redeg gan fod yr Unigolyn Cyfrifol yn eu cynnwys yn y broses sicrhau ansawdd. Mae'r prosesau llywodraethu'n gynhwysfawr ac yn canolbwyntio ar ddatblygu'r gwasanaeth drwy ddefnyddio gwybodaeth o arolygon ac archwiliadau. Mae'r Adolygiad o Ansawdd y Gofal yn nodi meysydd i'w gwella ar ôl ymgynghori â'r bobl sy'n defnyddio'r gwasanaeth. Mae'r darparwr hefyd yn ystyried ffyrdd creadigol o weithio er mwyn diwallu anghenion y bobl, gan gynnwys defnyddio technoleg gynorthwyol arloesol.

Gofal a Chymorth

Mae'r bobl yn hapus iawn â'r gofal a'r cymorth y maent yn eu cael. Dywedodd unigolyn wrthym *“Mae'r staff yn ardderchog, yn gyfeillgar ac yn gwrtais ac maent yn cael hwyl gyda ni”*. Mae'r staff yn rhoi cymorth i bobl adfer eu hannibyniaeth yn eu cartrefi eu hunain. Gall hyn fod ar ôl cyfnod yn yr ysbyty neu gyfnod o salwch. Dywedodd aelod o deulu wrthym *“Mae'r merched (gweithwyr gofal) yn dda, maent wedi dod i'n hadnabod yn dda”*. Mae gan y darparwr gynlluniau cywir wedi'u personoli sy'n anelu at nodau penodol ar gyfer rhoi cymorth i unigolion.

Mae'r rheolwr yn ystyried amrywiaeth o wybodaeth a geir gan yr unigolyn, ei gynrychiolwyr, y gweithwyr a gweithwyr proffesiynol allanol. Mae'r asesiadau risg yn helpu i gadw'r bobl yn ddiogel, ond gan hybu ac annog eu hannibyniaeth ar yr un pryd. Mae'r uwch-weithwyr yn adolygu'r cynlluniau yn rheolaidd gyda'r unigolion, eu cynrychiolwyr a gweithwyr proffesiynol er mwyn gwneud yn siŵr eu bod yn canolwyntio ar gyflawni eu canlyniadau o hyd. Mae'r nodiadau dyddiol yn fanwl ac yn dangos y cymorth y mae'r bobl yn ei gael. Maent yn cynnwys adborth pwysig gan yr unigolyn. Mae'r gweithwyr cymorth yn dilyn ethos galluogi ac yn helpu pobl yn unol â'u nodau unigol penodol. Gwelsom dystiolaeth dda iawn o weithwyr iechyd a gofal cymdeithasol proffesiynol yn cael eu cynnwys drwy gydol y broses cynllunio ac adolygu.

Mae'r gweithwyr cymorth yn frwdfrydig ac yn gadarnhaol am eu rôl a'r effaith y maent yn ei chael ar y bobl. Dywedodd un o'r gweithwyr wrthym *“Rwy'n mwynhau gwneud gwahaniaeth i'r bobl, eu gweld yn adfer eu hannibyniaeth i'r graddau nad oes angen y gwasanaeth arnynt mwyach. Mae'n braf gweld eu bod yn gallu aros yn eu cartrefi eu hunain gan barhau i fyw bywyd o'u dewis”*.

Dywedodd y rheolwr a'r Unigolyn Cyfrifol wrthym am y dull tîm a ddefnyddiwyd er mwyn parhau i ddarparu'r gwasanaeth yn ystod y pandemig. Dywedwyd wrthym fod y staff wedi gweithio sifftiau ei gilydd pan oedd yn rhaid i aelodau ynysu, gan olygu y gellid parhau i ddarparu'r gwasanaeth. Mae'r gweithwyr cymorth yn ddiolchgar iawn am y cymorth a gawsant drwy gydol y pandemig.

Mae gan y darparwr bolisiau a gweithdrefnau i reoli'r risg o heintiau. Mae arferion hylendid da ar waith yn unol â chanllawiau Iechyd Cyhoeddus Cymru. Mae'r gwasanaeth yn darparu cyngor hygyrch ac effeithiol i'r gweithwyr cymorth. Mae gan bob cynllun unigol ddolenni fideo i'r arferion symud a chodi a chario cyfredol sy'n berthnasol i'r unigolyn hwnnw a gellir edrych arnynt pryd bynnag y bo angen.

Arweinyddiaeth a Rheolaeth

Mae gan y darparwr drefniadau da ar waith ar gyfer monitro, adolygu a gwella ansawdd y gwasanaeth. Mae ymweliadau chwarterol statudol yr Unigolyn Cyfrifol yn gynhwysfawr ac maent yn cynnwys y bobl a/neu eu cynrychiolwyr a'r staff. Mae gwybodaeth o systemau sicrhau ansawdd mewnol yn llywio'r cynllun gweithredu sy'n canolbwyntio ar wella'r gwasanaeth. Mae'r Adolygiad o Ansawdd y Gofal a gynhelir bob chwe mis yn fanwl ac yn nodi canlyniadau cadarnhaol yn ogystal â'r meysydd y mae'r gwasanaeth yn bwriadu eu gwella.

Ceir diwylliant agored a chefnogol yn y gwasanaeth. Mae'r rheolwr yn hawdd mynd ato ac mae'r tîm yn ei barchu. Mae'r bobl yn ffyddiog bod y gwasanaeth yn ymdrin â chwynion yn briodol ac yn teimlo y gallant eu codi os bydd angen. Dywedodd person wrthym *“Ni fu'n rhaid i mi gwyno, ond pe byddai angen i mi wneud, mae gennyf rif ffôn y rheolwr a gallwn ei ffonio ar unwaith”*. Mae'r gweithwyr cymorth yn gadarnhaol am yr arweinyddiaeth a'r rheolwyr; dywedodd un ohonynt wrthym *“Mae fy rheolwr llinell ar gael i roi cymorth mewn unrhyw ffordd, yn enwedig yn ystod pandemig COVID-19”*. Cadarnhaodd pob un o'r gweithwyr cymorth eu bod yn cael cyfarfodydd goruchwyllo ac arfarniadau unigol rheolaidd a bod cyfleoedd iddynt siarad â'r rheolwr pryd bynnag y byddai angen gwneud hynny. Roedd cofnodion yn cadarnhau hyn. Dywedodd un o'r gweithwyr cymorth wrthym *“gallaf ffonio fy rheolwr unrhyw bryd os bydd angen cymorth arnaf”*. Mae gan y staff ddealltwriaeth dda o faterion sy'n ymwneud â diogelu. Mae polisïau a gweithdrefnau ar waith i gefnogi arferion da, ac mae gan y staff ddealltwriaeth ddigonol o bolisïau allweddol.

Cynhelir gwiriadau cyn cyflogaeth cyn i gyflogaeth newydd ddechrau gweithio, gan gynnwys gwirio geiradau a'r hawl i weithio a gwiriadau gan y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS). Caiff y gweithwyr cymorth hyfforddiant gorfodol, hyfforddiant sy'n benodol i unigolion a hyfforddiant datblygiadol er mwyn diwallu anghenion y bobl a sicrhau bod modd cyflawni canlyniadau. Mae'r broses sefydlu yn gynhwysfawr ac yn benodol i'r gwasanaeth. Mae hyfforddiant a datblygiad parhaus ar gael i'r gweithwyr yn unol ag anghenion amrywiol a chymhleth y bobl y maent yn rhoi cymorth iddynt. Dywedodd un o'r gweithwyr cymorth wrthym *“Rwy'n fwy gwybodys ar ôl cael hyfforddiant ac mae'n fy helpu i sicrhau y gall y bobl ddychwelyd at fod yn annibynnol yn eu cartref”*.

Mae digon o staff ar gael i ddiwallu anghenion y bobl. Mae gweithwyr penodedig yn sicrhau bod y bobl yn cael parhad gofal a chymorth er mwyn helpu i feithrin cydberthnasau hanfodol. Dywedodd unigolyn wrthym *“Roeddwn yn bryderus ar ddechrau'r gwasanaeth ond cefais dawelwch meddwl o fewn yr ychydig ddiwrnodau cyntaf ac erbyn hyn, rydym yn teimlo fel petaem wedi eu hadnabod ers blynnyddoedd”*.

Tudalen 115

Crynodeb o'r Achos o Ddiffyg Cydymffurfio

Statws	Ystyr pob un
Newydd	Nodwyd yr achos hwn o ddiffyg cydymffurfio yn yr arolygiad hwn.
Adolygwyd	Adolygwyd cydymffurfiaeth yn ystod yr arolygiad hwn ond ni lwyddwyd i'w chyflawni. Mae'r dyddiad targed ar gyfer cydymffurfio yn y dyfodol a chaiff ei brofi yn ystod yr arolygiad nesaf.
Heb ei Chyflawni	Profwyd cydymffurfiaeth yn ystod yr arolygiad hwn ond ni lwyddwyd i'w chyflawni.
Cyflawnwyd	Profwyd cydymffurfiaeth yn ystod yr arolygiad hwn a llwyddwyd i'w chyflawni.

Rydym yn ymateb i achosion o ddiffyg cydymffurfio â rheoliadau pan gaiff canlyniadau gwael i bobl, a/neu risg i lesiant pobl eu nodi drwy gyhoeddi Hysbysiad(au) Gweithredu â Blaenoriaeth.

Rhaid i'r darparwr gymryd camau ar unwaith i ymdrin â hyn a gwneud gwelliannau. Os bydd darparwyr yn methu â chymryd camau gweithredu â blaenoriaeth erbyn y dyddiad targed, gallwn uwchgyfeirio'r mater at Banel Gwella a Gorfodi.

Hysbysiad(au) Gweithredu â Blaenoriaeth

Rheoliad	Crynodeb	Statws
Dd/G	Ni nodwyd unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfio o'r math hwn yn yr arolygiad hwn	Dd/G

Lle byddwn yn canfod achosion o ddiffyg cydymffurfio â rheoliadau ond na chaiff unrhyw risg uniongyrchol na sylweddol i'r bobl sy'n defnyddio'r gwasanaeth ei nodi, byddwn yn tynnu sylw atynt fel Meysydd i'w Gwella.

Byddwn yn disgwyl i'r darparwr gymryd camau i unioni'r achos a byddwn yn ei ystyried eto yn yr arolygiad nesaf. Lle bydd y darparwr wedi methu â gwneud y gwelliannau angenrheidiol, byddwn yn uwchgyfeirio'r mater drwy gyhoeddi Hysbysiad Gweithredu â Blaenoriaeth.

Maes i'w Wella/Meysydd i'w Gwella

Rheoliad	Cynwedd Tudalen 116	Statws
Dd/G	Ni nodwyd unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfio o'r math hwn yn yr arolygiad hwn	Dd/G

Dyddiad Cyhoeddi 23/11/2022

Gwerthfawrogi'r Gweithlu Gofal Cartref Model Gwerth Cymdeithasol i Geredigion

Cefndir

Mae comisiynu gofal cartref mewn sir wledig ac arfordirol fel Ceredigion wastad wedi bod yn heriol. Roedd datganiad sefyllfa y farchnad gofal cartref yn dangos y sialensiau parhaus a'r problemau cynyddol wrth recriwtio a chadw staff. Cydnabuwyd hefyd bod y ffioedd a delir i ddarparwyr gofal yng Ngheredigion yn ei chael hi'n anodd cadw ar yr un lefel â'r ffioedd a delir mewn awdurdodau cyfagos a'r ffaith bod asiantaethau posibl ar y ffin yn gallu dewis o blith cyfraddau comisiynu awdurdodau eraill, gweithgarwch comisiynu y bwrdd iechyd ac arianwyr preifat. Effeithiwyd yn fawr ar y sector gofal ar ôl y pandemig ac mae staff gofal yn cael eu denu i gyflawni rolau sy'n gofyn llai ohonynt am fwy o arian ac amodau a thelerau gwell y tu allan i faes gofalu. Gwelir bod gweithio dan amgylchiadau anodd, a chan gyflawni'r rôl bwysicaf mewn cymdeithas, ond am gyflogau is ac amodau a thelerau gwaeth na'r hyn a welir mewn sectorau eraill, yn rhwystr posibl wrth gynllunio gweithgarwch recriwtio, cadw, gyrfaedd ac olyniaeth.

Ystyried Cyfraddau Ffioedd Newydd

Ar ôl mabwysiadu System Brynu Ddynamig er mwyn caffael gofal cartref, roedd gwahanol ddarparwyr wedi cytuno ar gyfraddau ffioedd. Bu ceisio osgoi dewis y pris ar draul ansawdd yn heriol, yn ogystal â sicrhau bod gofal ar gael mewn ardaloedd gwledig, yn ogystal â'r ardaloedd trefol mwy poblog.

Mae'r Gymdeithas Gofal Cartref (HCA, Cymdeithas Gofal Cartref y Deyrnas Unedig, UKHCA, yn flaenorol) yn cyfrifo ffi deg ar gyfer darparu gofal, gan gyhoeddi hon bob blwyddyn, fel un gyfradd ar gyfer y DU yn hanesyddol. Cydnabuwyd bod cyfraddau ffioedd Ceredigion yn is na'r gyfradd a argymhellwyd gan HCA. Ar ôl ystyried y cyfrifiad hwn, penderfynwyd datblygu Adduned Ceredigion fel rhan o'r Fframwaith Gofal Cartref ac ymarfer Tendro Gofal Cartref 2023 er mwyn datblygu ymrwymiad Model Gwerth Cymdeithasol.

Cytundeb Cyngor Sir Ceredigion

Mae sicrhau cyfraddau ffioedd teg yn un o gonglfeini'r strategaeth hirdymor ar gyfer cynaladwyedd gofal cartref yng Ngheredigion. Roedd sicrhau y byddai mabwysiadu cyfraddau ffioedd uwch yn arwain at y staff gofal eu hunain yn cael budd a bod amodau a thelerau cyflogeion yn gwella yn rhan hanfodol. Mae Cyngor Sir Ceredigion yn gweld gwerth 'Punt Ceredigion' a'r ffaith y dylid gwario arian y Cyngor, pan fo modd, yng Ngheredigion er budd pobl Ceredigion, gyda'r arian hwnnw yn cylchredeg trwy economi Ceredigion a Chymru.

Ar ôl ystyried goblygiadau cyllidebol ehangach, cefnogwyd a chymeradwywyd y cynigion ar gyfer cyfradd Gofal Cartref 2023/24.

Adduned Ceredigion

1. Ein nod yw talu cyfradd i'r holl ddarparwyr gofal cartref sy'n cyd-fynd yn fwy gyda'r gyfradd yr awr a argymhellir gan HCA. Yng Nghymru, mae'r gyfradd ar gyfer 2023/24 wedi cynnwys taliadau hyfforddi llawn ar gyfer amrediad y ffioedd a'r amser hyfforddiant, ac rydym yn cydnabod nad yw'r

cyfrifiad hwn yn adlewyrchu sefyllfa yr amgylchedd hyfforddiant cyfredol ar draws y sector yn llawn. Fodd bynnag, cydnabuwyd egwyddorion gosod cyfradd HCA yn y gyfradd a gymeradwywyd ar gyfer 2023/24. Byddwn yn adolygu'r ffoedd bob blwyddyn, a byddant yn dod i rym ym mis Ebrill bob blwyddyn fel arfer. Efallai y caiff y gyfradd ei newid yn dilyn adolygiad, a gallai'r newid hwn fod yn godiad neu'n ostyngiad i'r gyfradd. Pan fo polisi Llywodraeth Cymru neu ffactorau sydd wedi'u hymgorffori ym mholisi neu ddeddfwriaeth y DU yn llywodraethu elfennau sy'n cyfrannu at y gyfradd, bydd y Cyngor yn sicrhau bod newid priodol yn cael ei wneud i'r gyfradd. Pan fo elfennau o'r gyfradd yn ymwneud yn fwy â chostau cyffredinol, ystyri'r mynegai chwyddiant briodol a gyhoeddwyd fel rhan o'r adolygiad ar gyfer yr elfennau hynny, h.y. ystyried a dadansoddi'r dadansoddiad o gyfraddau argymelledig HCA ar draws y DU a gwneir penderfyniad rhesymol a theg gan ystyried y dadansoddiad cymharol i Gymru a chenhedloedd eraill y DU.

2. Ar gyfer 2023/24, mae'r ffi wedi codi i £26.50 yr awr, gan arwain at rai darparwyr yr oeddent wedi gwneud cais trwy gyfrwng y System Brynu Ddynamig yn flaenorol ar gyfraddau isel, yn cael ymgodiad sylweddol yn 2023. Mae gan y Cyngor ddisgresiwn i dalu cyfradd estynedig am becynnau sy'n bodloni set o feini prawf a ddiffiniwyd ymlaen llaw. Os bydd pecyn cymorth yn berthnasol ar gyfer y gyfradd hon, caiff hyn ei ddynodi pan hysbysebwr yn gofyn i bobl fynegi diddordeb mewn pecynnau trwy gyfrwng porth eDendroCymru.

3. Y nod, gydag amser, yw sicrhau'r gyfradd HCA i Gymru i'r holl ddarparwyr, mewn ffordd ymarferol, ar sail dadansoddiad cymharol o'r costau ar draws y cenedloedd er mwyn sicrhau'r safonau a'r amodau a thelerau gorau ar gyfer y staff gofal.

Buddion i Ymgynghraedd atynt

Mae'n bwysig bod y Cyngor yn cael ei alluogi i reoli'r sefyllfa ariannol mewn ffordd briodol a bod darparwyr yn gallu bodloni safonau Adduned 15 Pwynt Ceredigion fel ymrwymiad craidd a sylfaenol dan yr Amodau a Thelerau a'r Contract Gofal Cartref DPS newydd. O fframwaith 2023/24, rhaid i'r holl ddarparwyr gyflawni'r safonau hyn, gan sicrhau'r ymgodiad llawn ar y dechrau.

Y bwriad yw y bydd yr holl staff gofal yng Ngheredigion yn cael tâl sy'n ceisio adlewyrchu gwerth eu llafur a bod eu hamodau a thelerau gwaith yn cael eu gwella. Bydd recriwtio yn galluogi twf o ran nifer y siaradwyr Cymraeg sy'n ymgeisio am rolau gofalu, bydd yn lleihau'r anghydbwysedd rhwng y tâl rhwng y ddau ryw a bydd yn hyrwyddo gofal fel llwybr gyrfa hirdymor.

Ar gyfer poblogaeth Ceredigion, economi Ceredigion, defnyddwyr gwasanaeth gofal cymdeithasol Ceredigion, staff gofal Ceredigion, asiantaethau gofal Ceredigion, a Chyngor Sir Ceredigion, bydd buddion y **Model Gwerth Cymdeithasol** yn darparu:

1. **Gofal cymdeithasol gwyh i unigolion** – y mae hwn ynddo'i hun yn ffynhonnell gwerth cymdeithasol. I'r gwrthwyneb, nid yw gofal cymdeithasol gwael i unigolion yn ffynhonnell gwerth cymdeithasol.

2. **Gwerth ychwanegol** – mae'n dod o fodolau gofal a chymorth sy'n cynnig gwerth cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol, y tu hwnt i ddarpariaeth gofal gwyh i unigolion. Mae'r gwerth ychwanegol hwn yn cynnig budd i'r gymuned a'r byd ehangach – ac mae'n cynnig budd i genedlaethau'r dyfodol.

Mae hwn yn cynnig sylfaen i Adduned Ceredigion. Mae'n golygu y disgwylir i ddarparwyr ddangos hyn mewn cyflwyniadau i ymuno â'r DPS ac wrth ddarparu gwasanaethau. Disgwylir i ddarparwyr gydweithio gyda Chyngor Sir Ceredigion trwy gydol y contract er mwyn coleddu ac ymwreiddio'r ethos a amlinellwyd gan y Bwrdd Comisiynu Cenedlaethol a Cwmpass yn eu Canllawiau *Trawsnewid Gofal Cymdeithasol* a ariannir gan Lywodraeth Cymru.

Adduned Ceredigion Amodau a Thelerau Gwell i Weithwyr Gofal Cartref yng Ngheredigion Cynllun 15 Pwynt 2023/24

1. Telir y Cyflog Byw Gwirioneddol i holl Bersonél Darparwyr Gwasanaeth (SPP) sy'n ymwneud â darparu gofal, beth bynnag fo eu hoedran.
2. Bydd y cyflogwr yn talu cost yr archwiliad DBS estynedig gan y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd.
3. Efallai y bydd y cyflogwr yn dymuno ystyried talu cost ffi gofrestru flynyddol Gofal Cymdeithasol Cymru ar gyfer yr SPP sy'n ymwneud â darparu gofal yn uniongyrchol.
4. Bydd y cyflogwr yn darparu gwsg ar gyfer y staff, heb godi tâl am hyn.
5. Caiff amser teithio am dâl yn yr RLW ei gynnwys rhwng pob galwad. Ni all galwadau cyswllt fod yn rhai sy'n digwydd gefn wrth gefn. Gall amser teithio rhwng yr alwad gyntaf ac o'r alwad olaf gael ei eithrio o hawliadau amser teithio, lle y mae sifftiau yn rhai sy'n para o leiaf 6 awr yr un.
6. Pan dalwyd am oriau a gomisiynwyd, h.y. galwad wedi'i chanslo heb roi rhybudd digonol, rhaid talu'r SPP sy'n ymwneud â darparu'r gofal yn uniongyrchol am yr amser hwn.
7. Pan dalwyd am oriau a gomisiynwyd dan y Cynllun Cadw, h.y. ar gyfer cyfnodau o absenoldeb yn yr ysbyty ac ar gyfer seibiant a gymeradwywyd, rhaid i'r SPP sy'n ymwneud â darparu'r gofal yn uniongyrchol barhau i gael eu talu am yr amser hwn.
8. Telir cyfradd y filltir gyfredol CTheF i'r SPP pan fyddant yn defnyddio eu car eu hunain wrth gyflawni dyletswyddau gwaith.
9. Bydd y cyflogwr yn talu cost ffôn symudol ar gyfer y gwaith, neu bydd yn cyfrannu at gost ffonau symudol preifat pan ddefnyddir y rhain.
10. Telir SPP am unrhyw amser rhesymol y byddant yn ei dreulio yn hyfforddi h.y. Fframwaith Ymsefydlu Cymru Gyfan (AWIF) a hyfforddiant gorfodol arall h.y. Pasbort Cymru Gyfan a diweddariadau gorfodol.
11. Telir am bob egwyl ac eithrio un egwyl o 30 munud y dydd i'r RLW fel isafswm, gan gynnwys egwyl o dros 30 munud.
12. Caiff yr SPP sy'n ymwneud â darparu gofal yn uniongyrchol seibiant digonol rhwng sifftiau h.y. os bydd y rota yn nodi bod gweithiwr SPP yn gweithio'n hwyr, ni fydd gofyn iddynt ddechrau yn gynnar y bore wedyn.
13. Gall SPP fanteisio ar gymorth emosiynol a chwnsela a lles trwy gyfrwng cymorth rhagweithiol gan y cyflogwr a thrwy hyrwyddo mynediad i'r rhaglenni cymorth trwy gyfrwng SCW a chymorth y sector gofal mewn ffordd weithredol. <https://socialcare.wales/resources-guidance/health-and-well-being-resources>
14. Trefnir gwaith er mwyn sicrhau bod SPP yn cael eu cynnwys mewn rota yn unol â'r Rheoliadau Oriau Gwaith (1998), oni bai eu bod yn optio allan yn wirfoddol.

Buddion i ymgyrhaedd atynt ac i'w cyflawni erbyn 2025/26 a fydd yn cael eu hystyried fel rhan o weithgarwch gosod cyllidebau a chynllunio dan Fodelau Gwerth Cymdeithasol er mwyn denu cymorth grant/preiwm ychwanegol a chan gyd-fynd â'r gyfradd HCA Cymru bosibl ar gyfer 2025/6.

1. Bydd gan y cyflogwr Gynlluniau Gwobrwyo blynyddol a chynlluniau Cymhelliant Bonws er mwyn cydnabod rhagoriaeth a gwobrwyo ymgysylltu arloesol a rhagweithiol.
2. Bydd y cyflogwr yn sicrhau bod staff yn cael eu talu am weithio oriau anghymdeithasol, penwythnosau, a gwyliau banc ar gyfraddau uwch a fydd yn uwch nag RLW.

Tudalen 121

3. Bydd y cyflogwr yn sicrhau bod staff yn gallu manteisio ar gynllun absenoldeb salwch cyflogwr, a fydd yn uwch na'r tâl salwch statudol.
4. Bydd y cyflogwr yn talu ffi flynyddol Gwasanaeth Diweddarau DBS.
5. Bydd y cyflogwr yn talu am hyfforddiant Cymraeg i gynorthwyo wrth sicrhau bod mwy o siaradwyr Cymraeg ar gael yn eu gweithlu.

Enw	
Swydd	
Llofnod	
Cwmni	
Dyddiad	

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

ADRODDIAD I'R:	Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach
DYDDIAD:	24 Mai 2023
LLEOLIAD:	Hybrid
TEITL:	Strategaeth Gorllewin Cymru ar Famolaeth a'r Blynyddoedd Cynnar
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Cael cymeradwyaeth ar gyfer mabwysiadu Strategaeth Gorllewin Cymru ar Famolaeth a'r Blynyddoedd Cynnar, o safbwynt awdurdod lleol Ceredigion

**RHESWM PAM BOD
Y PWYLLGOR CRAFFU
WEDI GOFYN AM Y
WYBODAETH:** Er gwybodaeth

CEFNDIR:

Yn 2018 roedd Llywodraeth Cymru wedi gwahodd cynigion gan Awdurdodau Lleol a Byrddau Iechyd i fod yn fraenarwyr (*Pathfinders*) ar gyfer Rhaglen Trawsnewid Integreiddio'r Blynyddoedd Cynnar. Cyflwynwyd cais gan Awdurdodau Lleol Ceredigion a Sir Gaerfyrddin, ar y cyd â Bwrdd Iechyd Hywel Dda, i fod yn ardaloedd braenaru. Cafwyd cyllid (2019 - 2024) i beilota a phrofi ffyrdd o Drawsnewid Integreiddio'r Blynyddoedd Cynnar, a ffurfiwyd Grŵp Llywio Mamolaeth a'r Blynyddoedd Cynnar. Ym mis Ionawr 2021, llwyddodd Sir Benfro â'u cais nhw i ymuno â'r Rhaglen Fraenaru ac felly mae pob Awdurdod Lleol ym mhatrwm daearyddol Hywel Dda wedi bod ynghlwm â'r Rhaglen.

Yn 2021/ 2022 bu cynrychiolwyr o'r tri Awdurdod Lleol a Bwrdd Iechyd Hywel Dda yn cydweithio i lunio Strategaeth Mamolaeth a Blynyddoedd Cynnar ar gyfer Gorllewin Cymru.

Y SEFYLLFA BRESENNOL:

Mae'r Strategaeth Mamolaeth a Blynyddoedd Cynnar ar gyfer Gorllewin Cymru wedi ei llywio gan agenda Llywodraeth Cymru i ddarparu gwasanaethau cyhoeddus mwy integredig, fel y nodwyd yn Neddf Llesiant a Chenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Mae'r strategaeth yn canolbwyntio ar gefnogaeth yn ystod 7 mlynedd gyntaf y plentyn, gan gydnabod pwysigrwydd y blynyddoedd ffurfiannol hyn wrth siapio iechyd a lles y plentyn at y dyfodol.

Ymgynghorwyd yn eang ar y strategaeth ddrafft gyda gweithwyr proffesiynol a defnyddwyr gwasanaethau ledled y rhanbarth, a gwnaed gwelliannau ar sail yr adborth a gafwyd. Roedd yr ymgynghoriad ar agor rhwng 1 Gorffennaf a 30 Medi 2022 a dyma'r ymatebion a gafwyd:

- Ymgynghoriad ar-lein – 54 o ymatebion
- Grwpiau ffocws rhieni – 55 wedi cymryd rhan
- Grwpiau ffocws gweithwyr proffesiynol – 28 wedi cymryd rhan
- Cafwyd ymatebion oddi wrth: Tîm Gofal Plant; Nyrsys Ysgol; Tîm Bydwreigiaeth; Tîm Ymwelwyr Iechyd; Swyddog Arweiniol Clinigol Dynodedig Addysg; Tîm Therapi Iaith a Lleferydd
- Yn ogystal, yng Ngheredigion, cafwyd cyfarfodydd gyda'r Cyfarwyddwr Corfforaethol a'r Aelod Cabinet dros Lesiant Gydol Oes i ystyried y strategaeth ddrafft.

Mae'r gwaith o ddatblygu'r strategaeth a'r wefan wedi cael ei oruchwylio gan y Grŵp Llywio Mamolaeth a'r Blynyddoedd Cynnar.

Nod y Strategaeth yw hyrwyddo cydweithio rhwng gwasanaethau cymorth yn y cyfnodau cyn geni a'r Blynyddoedd Cynnar. Mae'r strategaeth i'w gweld ar wefan Strategaeth Gorllewin Cymru ar gyfer Mamolaeth a'r Blynyddoedd Cynnar sy'n ffrwyth cydweithio rhwng awdurdodau lleol Ceredigion, Sir Gaerfyrddin a Sir Benfro, Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda a phartneriaid trydydd sector (mae'r strategaeth ar gael hefyd ar ffurf PDF ar y wefan).

Ar sail ymgynghori helaeth gyda Defnyddwyr Gwasanaethau a Gweithwyr Proffesiynol y Blynyddoedd Cynnar, lluniwyd Strategaeth Gorllewin Cymru ar Famolaeth a'r Blynyddoedd Cynnar gyda'r nod o hyrwyddo gwasanaethau rhagorol ar bob cam o Famolaeth a'r Blynyddoedd Cynnar. Nod y strategaeth yw cyflawni'r canlynol:

- Ymgysylltu'n gadarnhaol/ ymyrryd yn gynnar gyda theuluoedd yn y cyfnod cyn geni
- Ymgysylltu'n gadarnhaol gyda theuluoedd yn y Blynyddoedd Cynnar
- Pontio'n gadarnhaol rhwng Gofal Plant ac addysg y Blynyddoedd Cynnar

Yn ogystal, nodwyd pum thema strategol fel cyfrwng i gyflawni'r amcanion uchod:

- Integreiddio ein gwasanaethau
- Cymryd agwedd sy'n canolbwyntio ar y person wrth ddylunio gwasanaethau
- Datblygu seilwaith a systemau technolegol i alluogi cydweithio
- Datblygu ein Gweithlu
- Darparu gwybodaeth hygyrch

[Strategaeth Mamolaeth a'r Blynyddoedd Cynnar ar gyfer Gorllewin Cymru – Gweithio gyda'n gilydd i roi'r dechrau gorau mewn bywyd i blant \(strategaethblynyddoeddcynnargorllewin.cymru\)](#)

DEDDF GWASANAETHAU CYMDEITHASOL A LLESIANT (CYMRU) 2014

Mae Strategaeth Gorllewin Cymru ar Famolaeth a'r Blynyddoedd Cynnar yn cyd-fynd ag egwyddorion y Ddeddf, yn benodol Atal, Ymyrraeth Gynnar a chydweithio mewn Partneriaeth / Integreiddio.

DEDDF LLESIANT CENEDLAETHAU'R DYFODOL (CYMRU) 2015

Mae Strategaeth Gorllewin Cymru ar Famolaeth a'r Blynyddoedd Cynnar yn cyd-fynd â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 ac yn hyrwyddo Cydweithio, Integreiddio, cyfranogiad y Defnyddiwr Gwasanaethau ac Atal.

ARGYMHELLIAD: Bod y Pwyllgor Craffu yn cymeradwyo Strategaeth Gorllewin Cymru ar Famolaeth a'r Blynyddoedd Cynnar.

RHESWM DROS YR ARGYMHELLIAD: Er mwyn egluro'r pwrpas a hyrwyddo dull cydweithredol o ymdrin â gwasanaethau Mamolaeth a'r Blynyddoedd Cynnar.

Enw Cyswllt: Iwan Davies
Swydd: Rheolwr Corfforaethol - Ymyrraeth Gynnar
Dyddiad yr adroddiad: 24 Ebrill 2023

ein strategaeth

Gwasanaethau rhagorol ar bob cam

Yn seiliedig ar yr hyn a wyddom am y dirwedd gwasanaethau presennol a'r hyn rydym wedi'i ddysgu gan deuluoedd a gweithwyr proffesiynol y blynyddoedd cynnar, nod ein strategaeth ar gyfer 2022-26 yw sicrhau:

Ymgysylltu cadarnhaol/ymyrraeth gynnar â theuluoedd ar y cam cyn-geni

Sicrhau bod gwasanaethau arbenigol yn darparu cymorth i baratoi teuluoedd ar gyfer bod yn rhiant a chynig cymorth cyn gynted â phosibl.

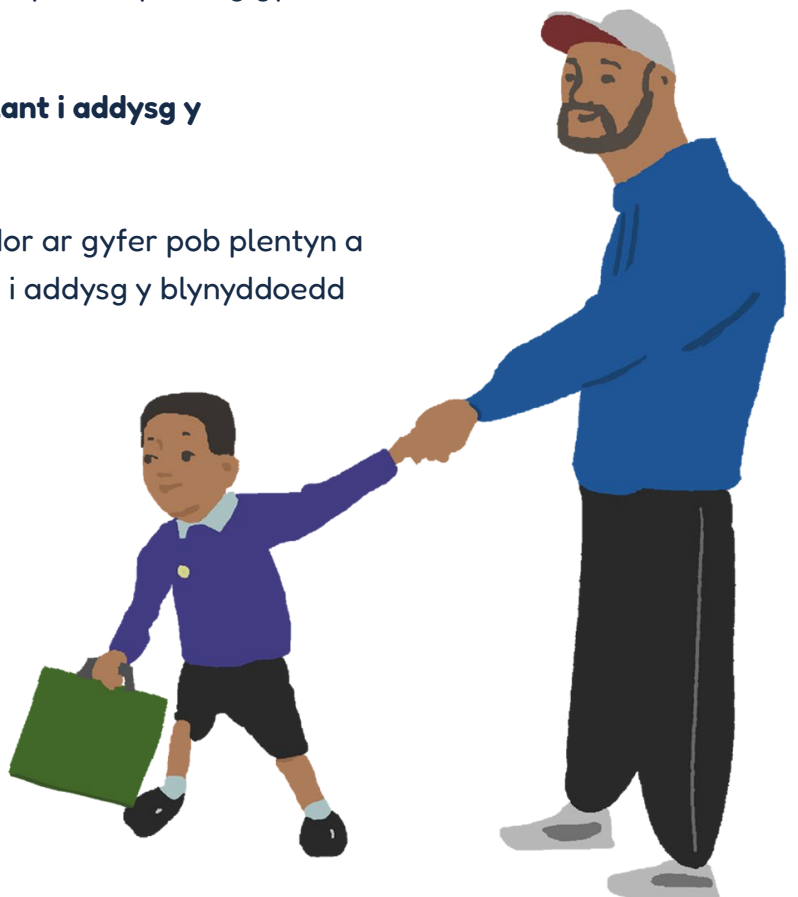
Ymgysylltu cadarnhaol â theuluoedd yn ystod y Blynyddoedd Cynnar

Sicrhau bod ein hanghenion teuluol wrth wraidd gwasanaethau cydgysylltiedig, fel bod teuluoedd yn cael mynediad at y cymorth cywir ar yr adeg gywir.

Pontio cadarnhaol o ofal plant i addysg y Blynyddoedd Cynnar

Sicrhau proses bontio ddi-dor ar gyfer pob plentyn a rhiant o leoliadau cyn ysgol i addysg y blynyddoedd cynnar.

1. Integreiddio ein gwasanaethau

Mae angen hyn arnom oherwydd:

- Mae gweithio ar wahân yn creu rhwystrau rhwng gwasanaethau a bylchau y gall teuluoedd lithro rhyngddynt
- Gwyddom fod teuluoedd (yn enwedig teuluoedd mewn angen) yn cael gofal gwell pan fydd gwasanaethau'n gweithio gyda'i gilydd
- Mae adnoddau dan bwysau; trwy gydweithio, gallwn osgoi dyblygu, lleihau gwastraff ac adeiladu ar waith ein gilydd

Mae angen:

- Gwneud penderfyniadau ar y cyd wedi'i ategu gan rannu gwybodaeth
- Systemau ar gyfer cydweithio rhwng cynghorau
- Dull seiliedig ar le o ddarparu gwasanaethau, gan gynnwys timau'r Blynyddoedd Cynnar wedi'u cydleoli lle bo'n briodol
- Cyfathrebu gwell rhwng gwasanaethau
- Perthnasoedd mwy cadarnhaol rhwng grwpiau proffesiynol
- Gweithlu wedi'i ysgogi a'i rymuso i weithio ar draws ffiniau gwasanaethau
- Gweithlu sy'n teimlo fel un tîm, yn cyd-dynnu i gyflawni'r un nodau

Byddwn yn cyrraedd yno trwy:

- Sefydlu mwy o dimau wedi'u cydleoli ar draws y rhanbarth
- Archwilio opsiynau ar gyfer comisiynu ar y cyd neu gydgomisiynu
- Dysgu o werthusiadau o waith peilot braenaru
- Helpu gweithwyr proffesiynol i gasglu adborth gan deuluoedd fel y gellir ei ddefnyddio wrth gynllunio a gweithgareddau cyd-ddylunio gwasanaethau yn y dyfodol

2. Mabwysiadu dull sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn at gynllunio gwasanaethau

Mae angen hyn arnom oherwydd:

- Rydym am gynnig gwasanaethau hygyrch y mae teuluoedd am eu defnyddio
- Gyda'r adnoddau presennol mae'n anodd cynllunio gwasanaethau i fod yn wirioneddol person-ganolog
- Nid ydym yn gwybod digon am anghenion ein holl ddefnyddwyr gwasanaeth ac nid ydym yn cydnabod pa mor wahanol yw'r anghenion hyn, na sut y maent yn newid dros amser.
- Gall teuluoedd deimlo eu bod yn cael eu tanseilio a'u gadael ar eu pennau eu hunain pan nad yw gwasanaethau yn adeiladu o'u cryfderau yn ogystal â'u hanghenion

Mae angen:

- Ymchwil rheolaidd gyda defnyddwyr gwasanaeth a dolenni adborth syml fel y gallwn weld ein gwasanaethau a'n gweithlu trwy lygaid y teuluoedd sy'n dibynnu arnynt
- Datblygu sgiliau gweithlu'r Blynyddoedd Cynnar fel eu bod wedi'u paratoi'n well i adnabod cryfderau teuluoedd a gwrando ar anghenion teuluoedd
- Gwasanaethau a arweinir gan y gymuned a gomisiynir o'r gwaelod i fyny
- Nodi a dileu rhwystrau i fynediad at wasanaethau, e.e. trwy gael gwasanaethau i weithio'n well ar draws ffiniau cynghorau
- Llai o fiwrocratiaeth

Byddwn yn cyrraedd yno trwy:

- Cyllidebu ar gyfer ymgynghoriad rheolaidd â defnyddwyr gwasanaeth
- Gwneud mwy o hyfforddiant a datblygiad cyd-ddylunio'r gweithlu i helpu gweithwyr proffesiynol i ddal a chynrychioli lleisiau teuluoedd
- Cynyddu cydweithio rhanbarthol ac integreiddio gwasanaethau
- Chwilio am ffyrdd o fuddsoddi mewn gwasanaethau a arweinir gan y gymuned

3. Datblygu seilwaith a systemau technoleg er mwyn gallu cydweithio

Mae angen hyn arnom oherwydd:

- Nid oes gan weithwyr proffesiynol gwasanaethau fynediad at y wybodaeth ddiweddaraf a rennir am deuluoedd sy'n golygu bod rhaid i aelodau'r teulu ailadrodd hanes eu hachos yn gyson ym mhob cyfarfod ac ymgynghoriad
- Ni all staff mewn cynghorau, gwasanaethau a phroffesiynau gwahanol rannu gwybodaeth yn hawdd ac yn ddiogel ar draws ffiniau sefydliadol
- Gall plant gael eu colli pan fydd atgyfeiriadau'n anghyflawn neu'n cael eu gohirio oherwydd rhwystrau system eraill
- Hoffem wella ein dulliau monitro targedau gwasanaeth a'i gwneud yn hawdd i olrhain canlyniadau ar gyfer plant unigol ac ar gyfer ein poblogaeth y Blynyddoedd Cynnar

Mae angen:

- Ffordd i weithwyr proffesiynol gwasanaethau ar draws y rhanbarth gael mynediad hawdd, diweddarau a rhannu gwybodaeth am y teulu, o'r ddyfais y maent yn ei defnyddio eisoes ac o'r man lle maent eisoes yn gwneud eu gwaith (a fydd, os ydynt yn fydwraig, ar y ffordd yn aml)
- Safonau cytûn ar gyfer casglu, storio a chael mynediad at ddata
- Adrodd yn awtomataidd ar ddangosyddion lefel poblogaeth

Byddwn yn cyrraedd yno trwy:

- Gwreiddio llais defnyddwyr gwasanaeth ym mhopeth a wnawn (trwy roi mwy o bwyslais ar gasglu adborth a'i ddefnyddio i wella gwasanaethau)
- Parhau i adeiladu sylfaen dystiolaeth sy'n cefnogi buddsoddiad mewn TG a rennir a lobïo i'r newid hwnnw gael ei flaenoriaethu
- Parhau i ddadlau dros ddolenni adborth syml a fyddai'n galluogi staff i awgrymu newidiadau a gwelliannau

4. Datblygu ein gweithlu

Mae angen hyn arnom oherwydd:

- Nid yw teuluoedd bob amser yn cael y gofal a'r cymorth y mae eu hangen arnynt oherwydd diffyg staff.
- Mae staff ym maes iechyd, gofal ac addysg yn hynod brysur a gall yr amgylchedd gwaith fod yn straen.
- Nid oes iaith gyffredin i ddisgrifio'r un pethau rhwng sefydliadau a phroffesiynau gwahanol. Mae hyn wedi achosi dryswch diangen ac yn arafu pethau.
- Nid yw pob cydweithiwr wedi bod yn hyfforddi ar wasanaethau sy'n seiliedig ar dystiolaeth.

Mae angen:

- Denu a hyfforddi recriwtiaid newydd a'r rhai sy'n dychwelyd i weithlu'r Blynyddoedd Cynnar
  - Cydweithwyr hapusach, mwy hyderus sydd o dan lai o bwysau
  - Iaith gyffredin a ddefnyddir yn eang a ffyrdd cyffredin o weithio
  - Cyfleoedd hyfforddi traws-wasanaeth, yn enwedig ym maes gofal ar sail tystiolaeth
  - Cydnabod sgiliau trosglwyddadwy rhwng gwasanaethau a phroffesiynau
  - Llwybrau gyrfa cliriach i weithwyr y Blynyddoedd Cynnar
  - Mwy o dimau aml-ddisgyblaethol
-

Byddwn yn cyrraedd yno trwy:

- Chwilio am gyfleoedd i fuddsoddi mewn tyfu'r tîm, gyda marchnata, recriwtio a hyfforddiant priodol
  - Meithrin cysylltiadau agosach ag ysgolion, colegau a gwasanaethau gyrfaedd i hyrwyddo swyddi a lleoliadau profiad gwaith yn y sector
  - Datblygu cynnig hyfforddiant sylfaenol cyffredin ar gyfer pob gweithiwr proffesiynol y Blynyddoedd Cynnar
  - Datblygu cynlluniau dilyniant gyrfa clir, gan gynnwys opsiynau datblygiad personol a hyfforddiant
-

5. Darparu gwybodaeth hygyrch

Mae angen hyn arnom oherwydd:

- Nid yw'n hawdd dod o hyd i wybodaeth am y gwasanaethau sydd ar gael, i deuluoedd neu weithwyr proffesiynol. O ganlyniad, mae rhai gwasanaethau'n cael eu tanddefnyddio
- Felly nid yw teuluoedd yn gwybod ble i droi. Nid yw gweithwyr proffesiynol bob amser yn gwybod ble i'w cyfeirio nhw.
- Mae'r wybodaeth sy'n bodoli yn dameidiog; os nad ydych chi'n gwybod ble i edrych, mae'n anodd dod o hyd i'r wybodaeth.
- Mae'n gostus ac yn cymryd llawer o amser i gadw'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd wedi'i ddiweddarau, ac mae amser staff ar gyfer hyn yn gyfyngedig.

Mae angen:

- Gwybodaeth glir, hygyrch, gynhwysfawr a syml mewn un lle
- Gwybodaeth ar-lein sydd mor dda ac mor hawdd i'w defnyddio, ac felly'n marchnata ei hun ar lafar
- Y gallu i weithwyr proffesiynol olygu neu anodi gwybodaeth arni yn gyflym ac yn hawdd
- Gwybodaeth sefydliadol well am lwybrau gofal, ac opsiynau ar gyfer atgyfeirio; os yw gweithwyr proffesiynol yn gwybod mwy am y Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd byddant yn fwy tebygol o'i awgrymu fel ffynhonnell cymorth i deuluoedd

Byddwn yn cyrraedd yno trwy:

- Archwilio syniadau ac opsiynau ar gyfer un gwasanaeth gwybodaeth ar-lein a rennir
- Archwilio sut y gallem fuddsoddi mewn rolau ar draws Cynghorau a'r Bwrdd Iechyd sydd â chyfrifoldeb am gyhoeddi a chynnal y wybodaeth honno
- Ymgymryd â gwaith mapio/adolygu i ddeall y llwybrau presennol yn well
- Darparu hyfforddiant ar gyfer gweithwyr proffesiynol gwasanaethau fel eu bod yn teimlo eu bod mewn sefyllfa well i atgyfeirio teuluoedd at wasanaethau gwybodaeth
- Chwilio am gyfleoedd i weithio gydag asiantaethau eraill ar fuddsoddiadau mewn gwasanaethau gwybodaeth ar-lein yn y dyfodol

Cofnodion Cyfarfod y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach a gynhaliwyd yn Siambr y Cyngor, Penmorfa, Aberaeron ac o bell ddydd Iau, 13 Ebrill 2023

Yn bresennol: Y Cynghorydd Caryl Roberts (Cadeirydd), y Cynghorwyr Ceris Jones, Amanda Edwards, Eryl Evans, Keith Evans, Wyn Evans, Gwyn James, John Roberts, Mark Strong a Carl Worrall.

Yr Aelodau Cabinet a oedd yn bresennol: Y Cynghorwyr Matthew Vaux ac Alun Williams.

Y Swyddogion a oedd yn bresennol: Mrs Audrey Somerton-Edwards, Swyddog Arweiniol Corfforaethol Dros Dro: Porth Cynnal a Chyfarwyddwr Statudol Dros Dro'r Gwasanaethau Cymdeithasol, Mrs Donna Pritchard, Swyddog Arweiniol Corfforaethol - Porth Gofal, Mr Llyr Hughes, Rheolwr Corfforaethol – Gwasanaethau Tai, Mrs Dwynwen Jones, Swyddog Trosolwg a Chraffu, a Mrs Dana Jones, Swyddog y Gwasanaethau Democraidaidd a Safonau.

(10.00am- 12:20pm)

1 Croeso ac Ymddiheuriadau

Ymddiheurodd y Cynghorwyr Elaine Evans, Ann Bowen Morgan a Sian Maehrlein am na fedrent ddod i'r cyfarfod.

2 Datgelu buddiant personol (gan gynnwys datganiadau chwipio) Atgoffir aelodau am eu cyfrifoldeb personol yn datgan unrhyw fudd personol a budd sydd yn rhagfarnu yn gysylltiedig â materion a gynhwysir yn yr agenda hwn yn unol â darpariaethau Deddf Llywodraeth Leol 2000, Cyfansoddiad y Cyngor a Chod Ymddygiad Aelodau. Yn ogystal, mae'n rhaid i Aelodau ddatgan unrhyw chwip plaid gwaharddedig a roddwyd ar Aelod yng nghyswilt y cyfarfod yn ôl Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011.

Dim.

3 Strategaeth Dai 2023-2028

Ystyriwyd fersiwn ddrafft Strategaeth Dai Leol 2023-2028. O dan Ddeddf Tai (Cymru) 2014, roedd gan awdurdodau lleol swyddogaeth strategol o ran y modd yr oedd y farchnad dai leol yn gweithio. Un o'r prif ffyrdd yr oeddent yn cyflawni'r swyddogaeth honno oedd drwy greu Strategaeth Dai Leol. Y nod oedd i'r awdurdod lleol arwain y gwaith o ddatblygu dull gweithredu ar gyfer tai ymhob sector a sicrhau bod tai priodol a gwasanaethau cysylltiedig yn cael eu cyflenwi er mwyn bodloni'r anghenion lleol.

Bu'r Strategaeth Dai Leol bresennol ar waith ers 2018 ac roedd yn gynllun ar gyfer 5 mlynedd. O ystyried hyn, cafodd y Strategaeth Dai ei hadolygu a'i diweddarau. Roedd Uwch Swyddogion y Tîm Tai, partneriaid allweddol a Rheolwyr Corfforaethol pob un o'r Pwrth yn rhan o'r adolygiad a gwnaed llawer o waith i gasglu a dadansoddi data.

Roedd y Strategaeth Dai ddiwygiedig yn amlinellu'r weledigaeth am 5 mlynedd arall:

“Bydd digon o lety addas a chynaliadwy ar gael i fodloni anghenion trigolion y sir yn awr ac yn y dyfodol”.

Yn dilyn trafodaeth, CYTUNWYD ar y canlynol:

- (i) argymhell y dylai'r Cabinet gymeradwyo fersiwn ddrafft y strategaeth a dechrau'r ymgynghoriad ffurfiol ar y strategaeth; a
- (ii) dylai'r Cabinet ystyried argymhelliad yr Aelodau sy'n nodi y dylai'r Cabinet ysgrifennu at Ms Elin Jones, Aelod Etholaeth yn Senedd Cymru, a'r pedwar Aelod Rhanbarthol yn Senedd Cymru, i fynegi pryder nad oedd yn bosib darparu digon o dai i ddiwallu'r anghenion yng Ngheredigion gan fod y Rheoliadau Cynefinoedd yn ei gwneud hi'n ofynnol i Awdurdodau Cynllunio Lleol ystyried effaith datblygiadau arfaethedig ar ffosffadau ac ansawdd y dŵr o fewn dalgylchoedd afonydd Ardaloedd Cadwraeth Arbennig. Roedd hyn yn cael effaith sylweddol ar yr argyfwng tai presennol a dylid ystyried y mater.

ft Local Housing Strategy 2023-

4 Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanathau Cymdeithasol ar gyfer 2020-2021, 2021-2022

Ystyriwyd Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol ar gyfer 2020/2021 a 2021/2022. Diffiniwyd y ddyletswydd i lunio Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol yn Rhan 8 Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 o dan y 'Cod Ymarfer ar Rôl Cyfarwyddwyr y Gwasanaethau Cymdeithasol'.

Bu oedi wrth gwblhau'r adroddiadau yn ystod yr argyfwng COVID-19. Adroddwyd na fyddai rheswm dros oedi wrth gynhyrchu a chyhoeddi'r adroddiad ar gyfer y flwyddyn bresennol.

Yn dilyn cwestiynau o'r llawr, cytunwyd i argymhell y dylai'r Cyngor dderbyn yr adroddiad er gwybodaeth.

Diolchodd yr Aelodau i'r Swyddogion am eu gwaith caled ac ymroddiad yn ystod cyfnod anodd.

5 Cyflwyno i'r Pwyllgor ddiweddariad ar Wasanaeth Therapi Galwedigaethol Porth Gofal

Ystyriwyd yr adroddiad diweddar ynghylch Gwasanaeth Iechyd Galwedigaethol Porth Gofal. Rhoddwyd cefndir manwl ynghylch y Gwasanaeth Iechyd Galwedigaethol ynghyd â diweddariad ynghylch y sefyllfa bresennol.

Roedd gan y Gwasanaeth Therapi Galwedigaethol niferoedd uchel o bobl ar y rhestr aros ac roedd y niferoedd hyn wedi cynyddu yn sgil y cyfyngiadau COVID gan mai ymweliadau brys a gynhaliwyd yn unig yn ystod y cyfyngiadau. Gan na lwyddwyd i recriwtio i lanw swyddi gwag am gyfnod hir,

nid oedd y gwasanaeth yn gallu lleihau'r rhestr aros. Yn ogystal, roedd rhywfaint o salwch hirdymor yn y gwasanaeth ac roedd yr unig Therapydd Galwedigaethol llawn amser newydd ddychwelyd i'r gwaith yn dilyn cyfnod mamolaeth.

Adroddwyd mai'r heriau i'r gwasanaeth ar y pryd oedd fel a ganlyn:-

- 1) Recriwtio Therapyddion Galwedigaethol cymwys – roedd hysbyseb ar gyfer 2 swydd Therapydd Galwedigaethol llawn amser wedi bod allan ers bron i flwyddyn heb unrhyw ymgeiswyr.
- 2) Roedd y Gwasanaeth Therapi Galwedigaethol Integredig yn arwain ar bryderon am y gallu i reoli'r tîm oherwydd mynediad i TG a'r adnoddau oedd ar gael. Ar y pryd roedd y galw am y gwasanaeth yn fwy na'r hyn yr oeddent yn medru ei ddarparu ac o'r herwydd roeddent wedi camu nôl o reolaeth weithredol i ddarparu cyfarwyddyd clinigol yn unig. Roedd y Gwasanaeth Therapi Galwedigaethol yn cael ei reoli'n weithredol gan Reolwr Brysbennu Integredig Porth Gofal a oedd yn Weithiwr Cymdeithasol.
- 3) Roedd 2 Uwch Ymarferydd wedi rhoi rhybudd eu bod yn gadael eu swyddi. Roedd 1 wedi ymddeol ar 18.5.2022. Roedd y llall yn gweithio o bell ac wedi'i leoli y tu allan i Geredigion, ac roedd ar rybudd estynedig tan 31/3/23.
- 4) Ni chafwyd unrhyw ymgeiswyr ar gyfer hysbyseb diweddar am 2 uwch ymarferydd (ers y mis Mai blaenorol). Ar y pryd, roedd y swydd wag yn cael ei rheoli gan weithiwr asiantaeth tra bo'r uwch ymarferydd arall yn gweithio cyfnod rhybudd estynedig.
- 5) Roedd risg y byddai'r rhestr aros yn parhau i gynyddu, gan arwain at fwy o risg oherwydd yr oedi pellach ac wrth i sefyllfaoedd waethygu ar gyfer unigolion a theuluoedd.
- 6) Cynnydd yn yr angen am ofal a chymorth yn sgil oedi yn yr ymyrraeth ataliol a oedd ar gael gan y Gwasanaeth Therapi Galwedigaethol.
- 7) Cynnydd yn nifer y cwynion a diffyg ffydd yn y gwasanaeth wrth i ddefnyddwyr y gwasanaeth a'u teuluoedd deimlo'n rhwystredig gyda'r oedi a'r ffaith nad oedd datrysiad nac amserlen i fynd i'r afael â'r problemau.

O ran y penderfyniad i ddefnyddio asiantaeth allanol i gynorthwyo gyda'r rhestr aros, ni fu hyn mor llwyddiannus â'r disgwyl oherwydd cafodd yr asiantaeth drafferthion wrth geisio cael gafael ar Therapyddion Galwedigaethol a oedd yn medru teithio i Geredigion. Dim ond 34 asesiad a gwblhawyd mewn cyfnod o 4 mis a chodwyd pryderon am ansawdd y gwaith felly terfynwyd y contract. Roedd y gwasanaeth wrthi'n trafod ag asiantaeth arall yn Ne Cymru a oedd wedi dweud y byddent yn fodlon darparu nifer o Therapyddion Galwedigaethol er mwyn cefnogi'r gwasanaeth i leihau'r rhestr aros a hynny am gost o £255 yr asesiad.

Roedd y gwasanaeth yn edrych ar y posibilrwydd o recriwtio Therapyddion Galwedigaethol drwy ymgyrch recriwtio rhyngwladol. Roedd cyfarfodydd rheolaidd yn cael eu cynnal rhwng rheolwyr o lechyd a Gofal Cymdeithasol i drafod problemau ac ystyried cyfleoedd i gefnogi'r gwasanaeth.

Ar y pryd, roedd strwythur y tîm yn cael ei adolygu er mwyn nodi cyfleoedd i wella'r broses recriwtio ar gyfer y tîm. Roedd asesiad risg wedi'i baratoi ar gyfer y gwasanaeth ac roedd yn cael ei adolygu'n rheolaidd.

CYTUNWYD i nodi'r sefyllfa bresennol.

6 Adroddiad Rheoli Perfformiad y Gwasanaeth Adolygu Annibynnol Chwarter 3, 2022/2023

Ystyriwyd yr adroddiad ynghylch Adroddiad Rheoli Perfformiad y Swyddog Adolygu Annibynnol ar gyfer Chwarter 3 2022/2023. Roedd yr adroddiad hwn yn cyflwyno gwybodaeth am y gwaith monitro a sicrhau ansawdd mewn perthynas â'r plant sy'n derbyn gofal a adolygwyd yn ystod trydydd chwarter 2022/23. Roedd y wybodaeth hon yn cynorthwyo'r Aelodau i gyflawni eu swyddogaethau fel Rhieni Corfforaethol. Sail y wybodaeth oedd y ffurflenni monitro a gwblhawyd gan y Swyddogion Adolygu Annibynnol yn dilyn pob Adolygiad Statudol o Blant sy'n Derbyn Gofal yn ogystal â'r wybodaeth arall yr oedd y Gwasanaethau Plant yn ei chasglu am berfformiad. Roedd yr adroddiad yn cynnwys y safonau a'r targedau cenedlaethol a lleol a ddefnyddiwyd i fesur canlyniadau ar gyfer plant sy'n derbyn gofal adeg eu hadolygiad statudol, gan gynnwys Dangosyddion Perfformiad Llywodraeth Cymru a Thargedau Perfformiad Lleol.

Ar sail y wybodaeth a oedd ar gael a'r hyn a fynegwyd yn ystod y cyfarfod adolygu plant sy'n derbyn gofal, roedd y Swyddog Adolygu Annibynnol yn llunio barn broffesiynol ynghylch effeithiolrwydd Cynllun Gofal y plentyn / person ifanc o ran bodloni ei anghenion, a gallai argymhell newidiadau i'r Cynllun Gofal.

Yn ystod y cyfarfod adolygu roedd y Swyddog Adolygu Annibynnol yn ystyried a oedd angen cymorth ar y plentyn / person ifanc i nodi pobl eraill berthnasol er mwyn cael cyngor cyfreithiol / cymryd camau ar ei ran. Roedd y Swyddog Adolygu Annibynnol o'r farn bod angen cymryd y cam hwn ar gyfer 1 person ifanc yn ystod y cyfnod dan sylw. Yn ogystal, roedd y Swyddog Adolygu Annibynnol yn ystyried a fu unrhyw dramgwydd yn erbyn hawliau dynol y plentyn / person ifanc, ac os felly, gallai gyfeirio'r achos i CAF/CASS. Ni chododd yr angen i gymryd y cam hwn mewn unrhyw adolygiad.

CRYNODEB O'R PRIF BWYNTIAU:

- Ar ddiwedd Chwarter 3, roedd 122 o blant yn derbyn gofal o'i gymharu â 112 ar ddiwedd Chwarter 2.
- Cafodd 116 o blant eu hadolygu yn y chwarter hwn o'i gymharu â 63 yn y chwarter blaenorol. Cwblhawyd nifer fawr o adolygiadau yn y chwarter hwn oherwydd bod y Tîm Innovate wedi dechrau ar eu gwaith yn y sir. Cafodd adolygiadau o blant sy'n derbyn gofal eu gohirio tan Chwarter 3 pan fyddai mwy o gapasiti, gydag Innovate yn dechrau, a chafodd achosion y plant eu hailneilltuo i weithwyr cymdeithasol newydd a allai gymryd rhan yn y broses adolygu. Cafodd 85.3% o blant eu hadolygu o fewn y terfynau amser statudol o'i gymharu ag 88.9% yn Chwarter 2.
- Gadawodd 8 o blant ofal yn y chwarter hwn o'i gymharu â 6 yn Chwarter 2. Dirymwyd Gorchmynion Gofal 6 o blant, dychwelodd 6 o

blant adref at eu teuluoedd, aeth 1 plentyn i leoliad Pan Fyddaf yn Barod, ac aeth 1 plentyn i lety â chymorth neu i leoliad byw'n annibynnol neu i leoliad cysylltu bywydau.

- O ran y lleoliadau a ddarparwyd ar gyfer y plant a adolygwyd yn ystod y chwarter hwn, roedd 13 o dan ofal maeth yr Awdurdod Lleol, 24 mewn lleoliadau gofalwyr sy'n berthnasau (19 yn y sir, 5 y tu allan i'r sir), roedd 22 mewn lleoliadau Asiantaeth Faethu Annibynnol (7 yn y sir, 15 y tu allan i'r sir), roedd 15 o blant wedi'u lleoli gyda'u rhieni (12 yn y sir, 3 y tu allan i'r sir) ac roedd 12 mewn darpariaeth gofal preswyl y tu allan i'r sir.
- Roedd 74 o blant yn derbyn gofal o dan statws cyfreithiol Gorchymyn Gofal Llawn, 18 o dan Orchymyn Gofal Dros Dro, 4 o dan Orchymyn Lleoli, ac 20 o dan Adran 76.
- O'r plant a adolygwyd yn ystod y chwarter hwn, cafodd 83.6% ymweliad statudol, o'i gymharu â 93.7% yn Chwarter 2.
- Cofnodwyd bod 42.9% o'r Cynlluniau Gofal a Chymorth wedi'u sefydlu yn yr adolygiad cyntaf. Roedd y ganran isel yn ystod y chwarter hwn oherwydd problemau staffio yn y Tîm Gofal wedi'i Gynllunio a oedd wedi atal cynlluniau rhag cael eu cwblhau mewn pryd.
- Dim ond 16.7% o'r plant a adolygwyd yn y chwarter hwn oedd â Chynllun Parhad yn ei le ac wedi'i gytuno erbyn yr ail adolygiad, o'i gymharu â 57.2% yn y chwarter blaenorol.
- O ran y plant mewn gofal o Geredigion a adolygwyd yn ystod Chwarter 3, roedd y ffigurau ynghylch faint o amser yr oeddent wedi bod mewn gofal fel a ganlyn - 27 llai na 6 mis, 9 rhwng 6 –12 mis, 19 rhwng 1 – 2 flynedd, a 61 ers dros 2 flynedd.
- Ar gyfer y plant a oedd yn cael eu hail adolygiad neu adolygiadau dilynol, dyma oedd y cynlluniau parhad a oedd yn eu lle ar eu cyfer – gofal maeth tymor hir ar gyfer 37 o blant, gofal gan berthnasau ar gyfer 17 o blant, tracio deuol ar gyfer 15 o blant, lleoliad gyda rhiant ar gyfer 15 o blant, gofal preswyl ar gyfer 8 o blant, mabwysiadu ar gyfer 5 o blant, lleoliad byw'n annibynnol ar gyfer 4 o blant, ac adsefydlu yn ôl gyda'r rhieni ar gyfer 1 plentyn.
- Canran y plant (â digon o grebwyll) a oedd yn deall y rheswm dros dderbyn gofal oedd 95.3%.
- Canran y plant (â digon o grebwyll) oedd wedi cymryd rhan neu a gafodd eu hymgyngori ynghylch eu hadolygiad oedd 100%.
- Canran y plant a gafodd wybod am eu hawl i gael gwasanaeth eirioli oedd 92.5%.
- Nifer a chanran y plant sy'n derbyn gofal o oed ysgol oedd â Chynllun Addysg Personol o fewn 20 diwrnod ysgol ar ôl iddynt ddechrau derbyn gofal neu ar ôl dechrau mewn ysgol newydd yn ystod y chwarter hwn oedd 95.5%.
- Nifer a chanran y rhieni y bu i'r Gweithiwr Cymdeithasol ymgynghori â hwy cyn yr adolygiad neu a fu'n bresennol yn yr adolygiad oedd 100%.
- Cynhaliwyd 17 o Gynlluniau Llwybr yn ystod y chwarter hwn, o'i gymharu â 33 yn Chwarter 2. Cynhaliwyd 70.6% o'r Adolygiadau o'r Cynlluniau Llwybr o fewn y terfynau amser gofynnol.

- Canran y bobl ifanc ag Ymgynghorydd Personol / Gweithiwr Cymdeithasol dynodedig oedd 100% yn ystod y chwarter hwn.
- Canran y bobl ifanc yr ymgynghorwyd â hwy ar gyfer y cyfarfod adolygu yn ystod y chwarter hwn oedd 82.4%.

CYTUNWYD i nodi cynnwys yr adroddiad fel y'i cyflwynwyd.

7 **Strategaeth Eiriolaeth Oedolion Gorllewin Cymru**

Roedd yr holl ddeddfwriaeth ddiweddar o ran iechyd a gofal cymdeithasol yn cydnabod bod eiriolaeth yn sylfaenol bwysig mewn sefyllfaoedd pan fo angen i unigolion a grwpiau a oedd ar y cyrion gael cefnogaeth i sicrhau bod eu lleisiau'n cael eu clywed a'u hawliau'n cael eu parchu. Roedd eiriolaeth yn cael ei chynllunio a'i chyflwyno er mwyn annog unigolion a grwpiau i gymryd rhan yn y penderfyniadau a'r prosesau a oedd yn effeithio ar eu bywydau.

Er nad oedd yn ofyniad statudol, roedd y Strategaeth Eiriolaeth Oedolion Ranbarthol yn ceisio llunio ein trefniadau comisiynu i fodloni'r gofynion cyfreithiol er mwyn sicrhau bod eiriolaeth o ansawdd da ar gael yn rhwydd i bawb sydd ei heisiau, neu sydd ei hangen, yn rhanbarth Gorllewin Cymru, sef Ceredigion, Sir Gaerfyrddin a Sir Benfro.

Roedd y strategaeth hon yn seiliedig ar gyfnod estynedig o ymgysylltu â dinasyddion, yn enwedig felly'r rheiny a oedd yn ymgysylltu â gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol, sefydliadau eiriolaeth, ymarferwyr iechyd a gofal cymdeithasol, comisiynwyr statudol a rhanddeiliaid perthnasol eraill.

Roedd gan y Strategaeth Eiriolaeth Oedolion hon bum maes blaenoriaeth, ac roedd pob un ohonynt yn anelu at wella'r canlyniadau ar gyfer y bobl a oedd angen eiriolaeth. Cafodd y blaenoriaethau eu diffinio yng ngoleuni gweithgarwch cydgynhyrchu hyd yn hyn, ymgysylltu, yr Asesiad Poblogaeth Rhanbarthol ac roeddent yn ymateb i'r gofynion deddfwriaethol. Roeddent yn cynnwys y canlynol:

- Blaenoriaeth 1. Cynnal a datblygu ein dull cydgynhyrchu ymhellach.
- Blaenoriaeth 2. Cynyddu ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o eiriolaeth.
- Blaenoriaeth 3. Gofalu bod eiriolaeth ar gael yn hwylus ac i bawb.
- Blaenoriaeth 4. Gofalu bod safon eiriolaeth yn gyson uchel.
- Blaenoriaeth 5. Cynnal arbenigeddau a mathau anstatudol o eiriolaeth.

Roedd pob blaenoriaeth yn y strategaeth yn amlinellu pam yr oedd yn bwysig a beth oedd y sefyllfa bresennol yng Ngorllewin Cymru. Yn dilyn hyn, roedd pob blaenoriaeth yn amlinellu'r camau yr oedd angen eu cymryd i sicrhau bod pob un o'r meysydd blaenoriaeth yn cael eu bodloni.

CYTUNWYD i gymeradwyo Strategaeth Eiriolaeth Oedolion Ranbarthol Gorllewin Cymru fel y'i cyflwynwyd.

8 Cofnodion cyfarfod mwyaf diweddar y Pwyllgor ac unrhyw faterion yn codi ohonynt

Cytunwyd i gadarnhau cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 9 Chwefror 2023.

Materion yn codi

Dim.

9 I gonsidro'r Blaenraglen Waith

CYTUNWYD i nodi cynnwys y Flaenraglen Waith fel y'i cyflwynwyd.

**Cadarnhawyd yng Nghyfarfod y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu
Cymunedau Iachach a gynhaliwyd ar Dydd Mercher, 24 Mai 2023**

Cadeirydd: _____

Dyddiad: _____

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

ADRODDIAD I'R: Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach

DYDDIAD: 24 Mai 2023

LLEOLIAD: Hybrid

TEITL: Blaenraglen Waith Ddrafft 2023/2024

PWRPAS YR ADRODDIAD: Adolygu rhaglen waith bresennol y Pwyllgor

Y RHESWM PAM FOD

CRAFFU WEDI GOFYN AM Mae blaenraglen waith y Pwyllgor yn cael ei harolygu a'i
Y WYBODAETH HON: diweddarau ymhob cyfarfod

CEFNDIR:

Mae'r Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu'n goruchwyllo gwaith y Cyngor er mwyn sicrhau y darperir gwasanaethau yn y ffordd orau posib a hynny er budd y gymuned leol. Swyddogaeth Trosolwg a Chraffu yw ystyried y gwasanaethau a'r materion sy'n effeithio ar bobl yng Ngheredigion. Mae'r broses yn rhoi cyfle i Gynghorwyr archwilio amryw swyddogaethau'r Cyngor, holi cwestiynau am sut y gwnaethpwyd penderfyniadau, ystyried os ellir gwneud gwelliannau i wasanaethau a gwneud argymhellion yn unol â hynny. Mae craffu'n hanfodol wrth hyrwyddo atebolrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd wrth i'r Cyngor fynd ati i wneud penderfyniadau a'r ffordd mae'n darparu gwasanaethau. Prif swyddogaethau'r Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu yw'r canlynol:

- Galw'r Cabinet a'r Swyddogion i gyfrif ynghylch eu penderfyniadau

- Bod yn ‘gyfaill beirniadol’, drwy holi cwestiynau am sut y gwnaethpwyd penderfyniadau, fel bod y bobl sy’n penderfynu’n destun ‘rhwystrau a gwrthbwysau’, gan wneud y drefn o benderfynu yn fwy dilys
- Cynnal adolygiadau o wasanaethau a pholisïau’r Cyngor
- Cynnal adolygiadau ar gyfer datblygu gwasanaethau a pholisïau’r Cyngor
- Ystyried unrhyw fater arall sy’n effeithio ar y sir
- Sicrhau bod Ceredigion yn perfformio hyd eithaf ei allu ac yn darparu gwasanaethau o’r radd flaenaf i’w ddinasyddion
- Asesu effaith polisïau’r Cyngor ar gymunedau lleol, ac argymhell ffyrdd o wella
- Gweithio gyda’r cyhoedd i ddatblygu polisïau a gwasanaethau sy’n canolbwyntio ar y dinasyddion.

Gall trefn effeithiol o Drosolwg a Chraffu arwain at y canlynol:

- Penderfyniadau gwell
- Gwelliant o ran Darparu Gwasanaethau a Pherfformiad
- Trefn gadarn ar gyfer Datblygu Polisïau, yn seiliedig ar ymgynghori â’r cyhoedd a chyfraniad arbenigwyr annibynnol
- Gwelliant o ran Democratiaeth, Cynhwysiant, Arweinyddiaeth Gymunedol ac Ymgysylltu
- Ychwanegu haen eglur o dryloywder ac atebolrwydd i brosesau gwleidyddol y Cyngor
- Rhoi cyfle i bob Aelod feithrin sgiliau a gwybodaeth arbenigol a allai fod o fudd yn y dyfodol wrth lunio polisïau a monitro perfformiad
- Creu diwylliant o hunan-herio ar sail tystiolaeth.

Y SEFYLLFA BRESENNOL:

Cwestiynau i'w hystyried wrth ddewis pynciau

- A oes amcan clir dros archwilio'r pwnc hwn?
- Ydych chi'n debygol o lwyddo i gael y canlyniad a ddymunir?
- Beth yw'r manteision tebygol i'r Cyngor a dinasyddion Ceredigion?
- Ydy'r mater yn un sylweddol?
- Oes yna gysylltiadau â'r Strategaeth Gorfforaethol?
- A yw'n fater allweddol i'r cyhoedd?
- Ydy'r materion wedi cael eu codi gan archwiliad allanol?
- A yw'n wasanaeth sy'n perfformio'n wael?

Dewis pynciau

Dylai Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu ystyried gwybodaeth o'r Strategaeth Gorfforaethol, Cynllun Strategol, Cynlluniau Gwasanaeth, y Gofrestr Risg Gorfforaethol, arbedion yn y gyllideb – cynigion ac effaith, cyfarfodydd chwarterol y panel Rheoli Perfformiad Corfforaethol a mewnbwn adrannol wrth ddewis pynciau a chynllunio eu Blaenraglenni Gwaith, ynghyd ag unrhyw waith sy'n parhau.

ARGYMHELLIAD (ARGYMHELLION):

Adolygu a diweddarau'r Blaenraglen Waith bresennol.

Enw Cyswllt:	Dwynwen Jones
Dynodiad:	Swyddog Trosolwg a Chraffu
Dyddiad yr Adroddiad:	3 Mai 2023
Acronymau:	BW- Blaenraglen Waith FWP- Forward Work Programme

Tudalen 142

Pwyllgor	Eitem (disgrifiad/teitl)	Siaradwyr Gwadd	Pwrpas e.e. monitro, polisi, argymhellion
Cymunedau Iachach			
24 Mai 2023	<p>Adroddiad CSSIW a'r Cynllun Gweithredu</p> <p>Diweddariad ar Gofal Cartref</p> <p>Strategaeth Mamolaeth a Blynnyddoedd Cynnar Gorllewin Cymru</p> <p>Trefniadau mabwysiadu ar y cyd</p>	<p>Audrey Somerton-Edwards</p> <p>Donna Pritchard</p> <p>Iwan Davies/Elen James</p> <p>Audrey Somerton-Edwards</p>	<p>Ar gais y Pwyllgor</p> <p>Cyn-Cabinet</p>
3 Gorffennaf 2023	<p>Recriwtio/Cadw staff Gydol Oes a Llesiant</p> <p>Adroddiad ynghylch arolygiadau safonau bwyd ac arolygiadau ffermydd</p> <p>Taliadau Uniongyrchol</p> <p>Adroddiad ar y Gofrestr Tai</p> <p>Diweddariad ar y Gwasanaeth Cymorth ac Atal</p>	<p>James Starbuck</p> <p>Carwen Evans</p> <p>Donna Pritchard</p> <p>Llyr Hughes/Cerys Purches-Phillips</p> <p>Gethin Jones</p>	<p>Ar gais y Pwyllgor</p> <p>Ar gais y Pwyllgor</p> <p>Ar gais y Pwyllgor</p>

Tudalen 143

18 Medi 2023	Gwasanaethau Seibiant a Gwasanaethau Dydd Cynllun Gweithredu Dementia Strategaeth Tai Adroddiad Blynyddol y Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol 2022/23	Donna Pritchard Donna Pritchard Llyr Hughes Audrey Somerton- Edwards	Cyn-Cabinet Cyn-Cabinet
22 Tachwedd 2023			
22 Chwefror 2024	Paratoi'r Gyllideb		
11 Mawrth 2024			
Eitemau agenda ar gyfer y dyfodol			

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol